

Tisdagen den 4 april

Kl. 13.00–16.01
18.00–19.09

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 14 och 15 mars justerades.

§ 2 Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 6 april kl. 14.00*.

§ 3 Meddelande om återrapportering från Europeiska rådets möte den 29 april

Förste vice talmannen meddelade att *tisdagen den 2 maj kl. 13.00* skulle återrapportering från Europeiska rådets möte den 29 april äga rum.

§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2016/17:20 för torsdagen den 23 mars i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från justitieutskottet.

§ 5 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2016/17:401

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:401 Terrorhotet och återvändande terroriststridande

av Anti Avsan (M)

Interpellationen kommer att besvaras till fredagen den 2 maj.

Skälet till dröjsmålet är att ministern är bortrest.
Stockholm den 30 mars 2017
Kulturdepartementet
Alice Bah Kuhnke (MP)
Enligt uppdrag
Helena Swenzén
Expeditions- och rättschef

§ 6 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motion
2016/17:3657 till finansutskottet

§ 7 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Utbildningsutskottets betänkande
2016/17:UbU12 Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och
stärkt konkurrenskraft

Socialförsäkringsutskottets betänkande
2016/17:SfU18 Åldersbedömning tidigare i asylprocessen

Trafikutskottets betänkanden
2016/17:TU11 Trafiksäkerhet
2016/17:TU19 Kompetenskrav vid vissa fordonskontroller

Civilutskottets betänkanden
2016/17:CU21 Tidsbegränsande bygglov för bostäder
2016/17:CU12 Konsumenträtt

Kulturutskottets betänkande
2016/17:KrU7 Marknäten och public service

Justitieutskottets betänkanden
2016/17:JuU16 Straffrättsliga frågor
2016/17:JuU17 Processrättsliga frågor

Socialutskottets betänkande
2016/17:SoU9 Äldrefrågor

Anf. 1 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Stig Henriksson har frågat mig om jag avser att på något sätt se över hur konsistent Försvarsmaktens hantering av säkerhetsfrågor för deltagare och anhöriga är samt hur kommunikationen sköts när frågor uppkommer.

Det är Försvarsmakten som har kunskapen och uppgiften att hantera frågor kopplade till säkerhet för svensk personal och hur dessa frågor hanteras i förhållande till de internationella insatser Sverige deltar i. Försvarsmakten ansvarar för att löpande analysera och bedöma säkerhetssituationen i insatsområdet samt de risker som ett svenskt deltagande i internationella insatser utomlands medför för ingående personal.

Regeringen förutsätter att Försvarsmaktens rekommendationer för deltagande personal i utlandstjänst, men också för deras anhöriga hemma i Sverige, är korrekta och väl avvägda. Regeringen har för tillfället inte heller någon anledning att ifrågasätta Försvarsmaktens hantering av uppkomna säkerhetsfrågor.

Anf. 2 STIG HENRIKSSON (V):

Herr talman! Tack, försvarsministern, för svaret! Bakgrunden till min fråga var alltså att en anhörig till en soldat i Mali hade förundrats över två saker. Det gällde dels att hon som anhörig uppmanats att vara väldigt försiktig med information om soldatens uppdrag, dels hur Försvarsmakten så småningom hanterar kontakter med anhöriga.

När det gäller det första har denna anhöriga till exempel mottagit skriftlig information från säkerhetschefen om detta: ”Hotbilden i Sverige har förändrats. Detta innebär för oss som soldater och för er som anhöriga att vi alla måste tänka oss för lite mer än tidigare. Alla är inte positivt inställda till Sveriges och FN:s insats i Mali. Undvik att prata om det kommande uppdraget och din förändrade situation på Facebook, Twitter och liknande.” Vidare uppmanas anhöriga att inte i onödan på dagis, skolor etcetera berätta om detaljer om när och hur länge soldaten tjänstgör och vilket land det gäller.

Samtidigt uppmanas anhöriga att följa Malibloggen, som flitigt strösslar med foton på deltagare. Det är foton av till exempel den typ jag visar här. Just detta foto föreställer fältartister. Det finns liknande foton av deltagande soldater.

Droppen för den anhöriga blev dock när Försvarsmakten skickade ett fullt öppet vykort och önskade glad midsommar med en käck hälsning om att följa Malibloggen. Det var en rejäl text på baksidan som talar om vad det rör sig om. Hon upplevde att det skar sig ganska rejält mellan uppmaningarna till diskretion och sådant förfarande. Hon skrev därför till Försvarsmakten i augusti 2015 och ställde frågor om detta. Brevet har till dags dato inte besvarats. Jag har brevet med mig här om försvarsministern vill ta del av det.

I interpellationssvaret förutsätter ministern dock att Försvarsmaktens rekommendationer är korrekta och väl avvägda. Verkar det verkligen så? Han menar också att regeringen för tillfället inte har någon anledning att ifrågasätta Försvarsmaktens hantering av uppkomna säkerhetsfrågor. Inte?

*Svar på
interpellationer*

Ser inte ministern någon diskrepans mellan uppmaningarna till de anhöriga och alltifrån Maliblogg till öppna vykort?

Jag hade två frågor. Vad gäller kommunikationen, eller snarare bristen på kommunikation, har försvarsministern ingenting att säga i sitt svar. Jag får alltså inget svar på den konkreta frågan om kommunikation. Vore jag lagd åt det ironiska hållet, vilket Gud förbjude, skulle jag se ett mönster här.

Anser verkligen ministern det är okej att på över ett och ett halvt år inte klara av att producera svar på frågor från en orolig anhörig till en soldat som på Sveriges uppdrag ytterst riskerar sitt liv?

Anf. 3 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Det är myndigheten som i det här fallet har ansvar för att ge svar till anhöriga när det gäller brev och när man har ställt frågor. Jag har som minister inte kännedom om brevsörden inom ramen för Försvarsmakten och kan därför inte uttala mig om detta. Jag anser att det är myndighetens ansvar att klara ut denna typ av frågor.

När det gäller hur man ska se på publicering och kommunikation har förbandet i Mali en egen säkerhetsfunktion som gör bedömningen av vilken personal som kan vara med på bild, med eller utan namn. All extern kommunikation via exempelvis Malibloggen granskas av säkerhetspersonal före publicering. Att ställa upp med namn eller bild är frivilligt, och personalen tillfrågas alltid före publicering. Det finns personal inom förbandet som är särskilt skyddsvärd och som inte deltar på bilder. Likaså har förbandet särskilda talespersoner som ska kunna agera som ansikten utåt. Det är förbandet som avgör vilken personal som tillhör dessa kategorier.

Jag har uppfattat att Malibloggen är ett uppskattat forum för anhöriga, såväl nuvarande som före detta och blivande. Se bara på de kommentarer som skrivs i samband med bloggen! Detta ger också en möjlighet för allmänheten att följa våra svenska soldater i deras arbete och vardag i insatsområden.

Det är ett myndighetsansvar och en myndighetsfråga att klara av den kommunikation som sker inom ramen för en internationell insats. Det är inte regeringen som har detta ansvar. Jag är också som minister förhindrad att på olika sätt gå in och detaljstyra verksamheten inom Försvarsmakten, och det är väl känt att så är fallet.

Anf. 4 STIG HENRIKSSON (V):

Herr talman! Självklart ska inte ministern läsa alla brev som kommer till Försvarsmakten och kontrollera att de besvaras. Men jag visar här med ett konkret exempel på den nonchalans som jag upplever att detta är. Det handlar som sagt om en anhörig till en svensk soldat som riskerar sitt liv på uppdrag av Sveriges regering och riksdag. Det tycker jag är ganska flagrant, och det bör inte försvaras. Då behöver man säga: Så här ska det inte vara! Sedan lär väl Försvarsmakten ta budskapet till sig.

Vad gäller Malibloggen kan man i och för sig invända att det med dagens teknik finns många andra sätt att kommunicera med anhöriga än på en blogg som är öppen för alla. Men det får väl Försvarsmakten grunna på.

Det jag tycker är mer flagrant är att Försvarsmakten å ena sidan ger instruktioner till de anhöriga att vara ganska försiktiga med sin information på sin egen Facebook och Twitter, i skolor och andra myndigheter och

vad som helst om uppdraget, var man är, när man är där och så vidare. Å andra sidan skickar Försvarsmakten alltså ett öppet vykort med bilder på svenska soldater och önskar glad midsommar och tipsar om att gå in på Malibloggen.

Det går bara inte ihop, och det tycker jag att ministern kunde säga rent ut: Det här borde man se över från Försvarsmakten. Jag tror inte att det skulle uppfattas som något större ministerstyre i frågan.

Jag tycker att detta är allvarligt, för vi vet alla att det finns fog för det som jag citerade från säkerhetschefen: Hotbilden i Sverige har förändrats. Soldater, anhöriga och alla måste tänka sig för. Det måste inbegripa även Försvarsmakten.

Anf. 5 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag har redogjort för hur regeringen ser på läget, vem som har vilket ansvar och vad Försvarsmakten gör i olika sammanhang när de bedömer säkerhetsfunktionerna för publiceringar. Jag har också redogjort för Malibloggen och dess funktion.

När det gäller det aktuella brevet är det upp till Försvarsmakten att svara. Nu har brevet gjorts tydligt i debatten. Det kan väl vara en anledning för ansvariga att kontrollera möjligheten att svara på brevet.

Regeringen har sitt ansvar. Försvarsmakten har sitt ansvar. Jag kan inte ägna mig åt ministerstyre i den här typen av frågor.

Det här är vad jag har att säga i den här debatten. För min del tackar jag för debatten och önskar en trevlig dag.

Anf. 6 STIG HENRIKSSON (V):

Herr talman! Jag får väl börja med att önska ministern densamma. Det är trots allt en vacker vårdag.

Jag är inte helt nöjd, men det kan göra detsamma. Jag undrar bara om alla anhöriga är nöjda. Självklart ska ministern inte ägna sig åt ministerstyre. Det leder bara till otrevligheter i KU. Däremot kan man när man bedömer saker och ting uttrycka sig så eller så. Jag uppfattar inte att det direkt fanns någon kritik utan en förutsättning att man hanterat allt på ett bra och korrekt sätt. Jag tycker inte att de exempel jag har gett direkt talar för det, varken för hur sekretessen hålls från Försvarsmakten, som själv uppmanar anhöriga att vara försiktiga, eller för kommunikationen. Om en anhörig till en soldat skriver ett brev daterat den 24 augusti 2015 borde den anhörige till dags dato 2017 på våren ha fått ett svar. Det kanske kommer.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2016/17:395 om jämställdhetspolitiken

Anf. 7 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, Erik Andersson, för interpellationen! Erik Andersson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att Nationellt centrum för kvinnofrid i Uppsala och Länsstyrelsen i Östergötlands län ska få fortsätta sina viktiga verksamheter.

Prot. 2016/17:91
4 april

*Svar på
interpellationer*

Arbetet för att mäns våld mot kvinnor ska upphöra är prioriterat av regeringen. Nyligen antogs en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (skr. 2016/17:10). I samma skrivelse angav regeringen att den avser att inrätta en jämställdhetsmyndighet med uppgift att bidra till en strategisk, sammanhållen och hållbar styrning och ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken. Myndigheten ska ansvara för uppföljning, analys, samordning och stöd utifrån de jämställdhetspolitiska målen, inte minst när det gäller delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Motivet till att inrätta en jämställdhetsmyndighet är att flera utvärderingar samstämmigt har understrukt behovet av en fast och permanent struktur på nationell nivå för att regeringen ska kunna säkerställa att jämställdhetspolitiska prioriteringar genomförs. Det är viktigt att föra samman uppdrag som i dag utförs av olika myndigheter så att arbetet för jämställdhet kan bedrivas mer samlat och effektivt. Till myndigheten kommer därför att föras över vissa uppgifter och uppdrag som i dag utförs av olika myndigheter.

En organisationskommitté har i uppdrag att under 2017 förbereda och genomföra bildandet av myndigheten (dir. 2016:108). I uppdraget ligger bland annat att i nära samarbete med berörda myndigheter hantera samtliga frågor som rör överförandet av uppdragen. En viktig utgångspunkt för överförandet är att upparbetad kunskap och erfarenhet tas till vara och att arbetet bedrivs utan avbrott. Från Uppsala universitets uppdrag om mäns våld mot kvinnor ska främst den kunskapsspridande delen av uppdraget föras över till jämställdhetsmyndigheten. Uppsala universitet ska fortsätta att ansvara för uppdraget att samverka med Akademiska sjukhuset i Uppsala i frågor som rör den kliniska verksamheten och forskning med anknytning till den samt att analysera behovet av ny forskning inom området. Det ingår också i utredarens uppdrag att överväga och lämna förslag på om, och i så fall när, ansvaret för den nationella stödtelefon som Uppsala universitet driver kan överföras till myndigheten.

Regeringen bedömer, i likhet med vad som anges i arbetsmarknadsutskottets betänkande 2016/17:AU5, att den verksamhet som på regeringens uppdrag har utvecklats inom det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands län bör fortsätta till och med utgången av 2020. Mot slutet av denna uppdragsperiod bör en utvärdering genomföras av hur de statliga insatserna mot hedersrelaterat våld och förtryck är organiserade. Mot bakgrund av utvärderingen bör ställningstaganden göras om i vilken form verksamheten i fortsättningen bör bedrivas.

I likhet med Erik Andersson är jag ytterst angelägen om att det inte blir några kompetensförluster eller avbrott i det viktiga arbetet mot mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, i anslutning till överförandet av uppdraget till den nya myndigheten. Jag kommer därför att noga följa organisationskommitténs arbete för att förvissa mig om att så inte sker.

Anf. 8 ERIK ANDERSSON (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Regeringen kallar sig feministisk, samtidigt som man agerar i motsatt riktning för en bättre jämställdhet. Jag hoppas att jämställdhetsministern i

sina fortsatta muntliga svar inte kommer att skylla på Moderaternas åtta år i Alliansen eller hur vi agerade för hundra år sedan. Vi röstade för allmän och lika rösträtt – det kan jag garantera att vi gjorde.

Vi har diskuterat frågan tidigare i ett betänkande. Men det har skett en del förändringar sedan dess. Det har kommit ett förändrat kommittédirektiv. Jag vill inte vara tjugig i frågan, men ibland är det bra att vara tjugig. Jag är riktigt orolig över vad som kommer att hända med den kompetens som finns i Stockholm, Uppsala och Östergötland. Det är myndigheter som i dag arbetar med frågan.

Den nya inriktningen på jämställdhetspolitiken riskerar att slå sönder väl fungerande verksamheter. Nationellt centrum för kvinnofrid i Uppsala vid Uppsala universitet, Länsstyrelsen i Östergötlands län och Socialstyrelsen och Länsstyrelsen i Stockholm har nationella kompetens- och samordningsuppdrag som rör mäns våld mot kvinnor. Nu går alla dessa organisationer en osäker framtid till mötes på grund av regeringens planer.

En ny myndighet måste fyllas med uppdrag och innehåll. Då finns en stor risk att den kompetens, som oftast består av människor, inte kommer att flytta till Göteborg där den nya myndigheten ska ligga.

När det gäller Östergötland har regeringen kohandlat med Liberalerna om att verksamheten ska vara kvar fram till 2020 och sedan utvärderas. Jag undrar hur man tänker där. I de nya ändrade kommittédirektiven skriver regeringen att jämställdhetsmyndigheten bör enligt riksdagen särskilt inrikta sig på övergripande nationell kunskapsutveckling och strategiska övergripande frågor så att myndighetens verksamhet och det uppdrag som utförs av Länsstyrelsen i Östergötlands län kan komplettera varandra.

Herr talman! Är det inte så att Länsstyrelsen i Östergötland redan i dag arbetar med övergripande frågor? Kommer man i så fall att arbeta vid sidan om i dessa frågor till dess att verksamheten ska utvärderas? Har regeringen redan avgjort frågan och av någon outgrundlig anledning vill få med sig Liberalerna genom att utvärdera verksamheten i Östergötland fram till 2020?

I det ursprungliga direktivet stod det att Jämställdhetsutredningens viktigaste slutsats blev att det krävs en fast och permanent struktur på nationell nivå. Det är vi helt överens om; så stod det. Men för den skull behöver man inte säkerställa den fasta och strukturella nivån genom att inrätta en ny jämställdhetsmyndighet i Göteborg. Jämställdhetsenheten på Regeringskansliet skulle lika gärna kunna ha denna fasta, permanenta struktur. Har denna fråga över huvud taget diskuterats i regeringen? Eller är plakatpolitiken viktigare genom att inrätta en ny jämställdhetsmyndighet än att se till frågan om var den gör mest nytta?

Uppsala universitet har ett rikstäckande uppdrag i dag – ett samlat perspektiv – och ska sprida evidensbaserad kunskap och information om mäns våld mot kvinnor. Delar av denna kunskap ska överföras till den nya jämställdhetsmyndigheten. Men den viktiga frågan om stödtelefonen har vi fortfarande inte fått något svar på. Hur blir det med den? Om den överförs till en myndighet, hur blir det med sekretessbestämmelserna? Detta med tanke på att den nu ligger under sjukvården.

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

Anf. 9 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Tack, fru statsråd!

Erik Andersson har väckt en mycket viktig interpellation, som handlar om hur vi ska kunna öka tempot i jämställdhetsarbetet.

Jag tycker att statsrådets svar är otydligt. Jag tycker att statsrådets svar signalerar att man riskerar att tappa tempo. Statsrådet säger själv i sitt svar till Erik Andersson att man hoppas att man inte ska tappa kompetens och hoppas att det inte ska bli avbrott i verksamheten.

I själva verket, herr talman, tycker jag att vi dagligen kan se i medierna varför regeringen måste ta den här frågan på ännu större allvar. Jag har inte hört många – utöver möjligtvis regeringen – som har sagt att nya myndigheter i Sverige är lösningen på problem. Det är naturligtvis så att de som har kompetensen att jobba med frågorna i dag borde få arbeta med dem i lugn och ro och effektivisera sitt arbete ännu bättre.

Jag tycker att Erik Andersson lyfter fram just varför en tempoförlust är så allvarlig. Jag hoppas att ministern kan utveckla sitt svar på hur man inte ska tappa tempo i den här frågan.

Anf. 10 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att se på jämställdhetsproblemen som finns i Sverige. Sverige är ju ett av de länder som har kommit längst i världen när det gäller jämställdhet, men även vi har jämställdhetsproblem.

Vi kan se att kvinnor tjänar betydligt mindre än män – i genomsnitt 3,6 miljoner mindre än män under sitt arbetsliv.

Tittar vi på pensionerna ser vi att det är ännu värre. Kvinnliga pensionärer har i genomsnitt betydligt mindre än manliga. Jag tror att kvinnornas pensioner ligger på ungefär 67 procent av männens.

När det gäller våld är hemmet den farligaste platsen för en kvinna i dag. Det är egentligen hemskt; det är där tryggheten ska finnas, men det är också där risken är störst att utsättas för våld från närstående.

I arbetslivet har också män tuffa arbetsvillkor, men kvinnor blir sjuk-skrivna i större utsträckning än män. Mycket är arbetsrelaterat, alltså relaterat till arbetsmiljöproblem.

Kvinnor har också ofta ett dubbelansvar, då de både är ute i arbetslivet och har huvudansvaret för hem och barn.

Vi kan se på område efter område att vi har de här strukturella jämställdhetsproblemen. Om man då verkligen tar de problemen på allvar och vill göra någonting åt dem tycker jag att det är naturligt att man har en myndighet som samlar allting under ett tak, inte att man duttar lite här och lite där.

Därmed inte sagt att den verksamhet som bedrivs i dag av Uppsala universitet och Länsstyrelsen Östergötland på något sätt är oviktig. Tvärtom är det ett otroligt viktigt och bra arbete, och det ska tas till vara. Åsa Regnér har också svarat mycket bra att uppdraget för Länsstyrelsen Östergötland fortsätter till år 2020, och sedan får man utvärdera och se hur man ska gå vidare. Vi ska absolut inte slänga bort det arbetet – tvärtom. Likaså fortsätter forskningen på Uppsala universitet.

När det gäller kunskapsspridning är det naturligt att myndigheten tar hand om det. Stödtelefonen får man utreda hur man ska gå vidare med.

Det handlar alltså inte alls om att slänga bort kompetensen utan om att stärka kompetensen på fler områden. Vi behöver hela spektrumet. Myndigheten blir en motor i jämställdhetsarbetet, där man kan hjälpa kommuner och landsting och se till att jämställdhetsarbetet är med överallt i hela landet.

Det är också viktigt att det inte blir punktinsatser utan hela tiden ett kontinuerligt arbete. Det ska också genomsyra alla politikområden. Det är lätt hänt att man glömmer jämställdheten där, och då tror jag att en myndighet är väldigt viktig.

Den här myndigheten kommer ju att ha en enorm kompetens. Vi ser redan nu att trycket att arbeta där är väldigt högt. Det är väldigt många som vill arbeta där, och det är inget problem att den ligger i Göteborg. Jag tror att var man än hade lagt en sådan här myndighet hade det naturligtvis varit folk som velat att den skulle ligga någon annanstans. Men det har inte hindrat oss från att fatta beslut förut, och det brukar bli bra i slutändan. Man kan redan nu se att det inte är något problem att få personal, som man ibland har kunnat se på andra myndigheter där man har haft uppstartsproblem. Det är klart att lite uppstartsproblem är det nog alltid, men man måste ändå våga börja någonstans.

Jag tycker att det är viktigt att vi inte landar enbart i diskussioner om allting som kommer att gå snett. Låt oss i stället se det positiva att vi nu äntligen har en jämställdhetsmyndighet och de enormt positiva effekter som jag är övertygad om att det kommer att få framöver.

Vi har en feministisk regering. Självklart ska vi också ha en jämställdhetsmyndighet som både samlar och sprider kompetensen och som driver på.

Anf. 11 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Vad roligt att ha en riktig debatt här! Jag tycker också att det är kul att både män och kvinnor deltar.

Okej då, Erik Andersson, vi talar inte om rösträtten. Men jag tror faktiskt att våra partier har olika inställningar till hur man kommer framåt i jämställdhetspolitiken, och min och mitt partis bestämda uppfattning är att man måste fatta politiska beslut som styr mot jämställdhet och föra en debatt som handlar om det.

Rätt retoriskt – jag vet att du inte gillar det, Erik Andersson, men nu har du tid att svara – skulle jag vilja fråga: Hur ställde ni er till abortlagstiftningen när det gällde? Hur ställde ni er till särbeskattning när det gällde? Hur ställde ni er till sexköpslagen när det gällde? Det är retoriska frågor, för ni var emot det. Det gör mig lite misstänksam när ni nu inte presenterar några andra förslag än att vi ska bevara det som det är.

Sedan råkar det vara så att jag personligen har lämnat just ditt parti för att välja Socialdemokraterna. Det var i och för sig över 30 år sedan, så det kan vi också lämna därhän.

När det gäller de här viktiga sakfrågorna är det helt enkelt så här. Lars Beckman frågar vem som har sagt att det här skulle vara bättre. Jo, bland annat rapporter som er egen regering beställde. De sa tydligt att vi behöver göra någonting mer professionaliserat på jämställdhetsområdet när det gäller att styra jämställdhetspolitiken.

Er egen utredning om jämställdhetspolitiken sa att det faktiskt inte duger att satsa mycket pengar – det var bra att man gjorde det – men sedan

nöja sig med att effekten på de jämställdhetspolitiska nivåerna i princip uteblir. Det duger inte. Det är det vi pratar om, och då föreslår man en jämställdhetsmyndighet som ett sätt att komma åt det. Det är det vi gör nu.

Ungefär samma slutsats drog faktiskt Riksrevisionen, som tittade på den förra regeringens jämställdhetspolitik. Det är allvarliga saker vi pratar om. Det handlar ju om våld mot kvinnor eller hedersrelaterat våld, och våldet gick inte ned trots insatserna, vilket man ansåg bland annat berodde på splittrade insatser som är svåra att följa upp.

Det är detta vi vill göra någonting åt, och precis som Hillevi Larsson säger finns det gott om belägg för att man behöver arbeta på det här sättet.

Vi skulle i och för sig kunna göra så att allting organiseras inom Regeringskansliet. Vi skulle kunna fatta enskilda beslut om asyl eller vad som helst i Regeringskansliet. Men vi har ju frångått en sådan ordning. Vi har myndigheter som sköter verksamheterna. Vi har en annan förvaltningsmodell i Sverige, och såvitt jag vet är jämställdhetspolitiken det enda stora politikområde där vi inte har någon myndighet som arbetar med att genomföra just den politiken. Det lider jämställdhetspolitiken av när det gäller resultat på området, och jag vill göra någonting åt det. Jag är otålig.

När det gäller förhandlingen med Liberalerna är jag glad för den. Jag tycker att det är ett exempel på ett samarbete – vi är öppna för samarbete – där resultatet blev bättre än de båda ingångsvärdena.

Jag tycker att det är rimligt att ha en verksamhet där man har kvar ett arbete som är myndighetsnära och vardagligt, där man svarar på frågor och ger viktiga råd. Men där finns det just nu inte finns något uppdrag som handlar om att till exempel ha koll på internationell forskning, följa den här frågan strategiskt på ett annat sätt eller hålla koll på verksamheterna när det gäller hedersrelaterat våld på ett mer strategiskt och styrande sätt. Jag tycker att det är bra att vi gör båda de här sakerna under en tid.

Dessvärre behöver vi jobba mycket mer intensivt med hedersrelaterat våld, och det ska vi också göra.

Stödtelefonen ligger inom ramen för myndighetsutredningen.

Anf. 12 ERIK ANDERSSON (M):

Herr talman! Då hamnar vi ändå i historien. Min utgångspunkt är vad som gäller här och nu: Vad tycker partierna i dag? Där finns inga tveksamheter: Moderaterna står för frihet för alla, både män och kvinnor. Alla människor har samma chans att utvecklas i Sverige; det är vår grund. Vi har också ett sådant system.

Men tyvärr – och nu hamnar vi i någon sorts allmänpolitisk debatt – gäller det inte alla i Sverige. Vi kunde se på nyheterna i går att kvinnor blir trakasserade i våra förorter och att det sker en uppdelning så att de inte får sitta bredvid pojkar i bussen. Det är ett stort problem, och det ser jag som den stora utmaningen när det gäller jämställdheten.

Socialdemokraterna ska ha all ära för att de försöker kvotera in kvinnor i börsbolagens styrelser, men det gäller bara ett fåtal kvinnor. Satsa i stället krutet på de kvinnor som är förtryckta, inte får gifta sig med vem de vill, inte får leka med vem de vill och inte får bli vem de vill! Det är där vi har de stora jämställdhetsproblemen i Sverige, och jag tror inte att en jämställdhetsmyndighet kan göra något åt det. Det handlar om helt andra satsningar, och det är där vi måste lägga in kraften. Annars får vi ett delat samhälle, och det är inte ett bra samhälle.

I Sverige ska alla kunna bli precis vad de vill. På den punkten är vi faktiskt mycket bättre än många andra länder, eftersom vi har betald utbildning och sjyst välfärd som alla kan ta del av och bli precis vad de vill.

Jag blir nästan irriterad över att Socialdemokraterna försöker fokusera på en jämställdhetsmyndighet när man i själva verket skulle kunna ha den fasta struktur man efterlyser just på Regeringskansliet. Det hade varit mycket bättre. Då hade man haft kvar de myndigheter som finns i Östergötland och Uppsala och även i Stockholm, även om frågan jag ställt i dag inte gäller Stockholm, och dessutom Socialstyrelsens uppdrag.

Man hade kunnat samla detta på Regeringskansliets jämställdhetsenhet, och det hade varit mycket bättre än att slå sönder verksamheter och se till att människor inte flyttar med till Göteborg. Det är inget fel på Göteborg, herr talman, men om man inte bor där från början utan har sitt liv någon annanstans är det ganska svårt att flytta dit.

Hur kan regeringen garantera att kompetens inte försvinner i samband med denna flytt? Förväntar sig regeringen att folk från Stockholm, Uppsala och Östergötland ska flytta med? Jag tror inte det. Men riksdagen har ju egentligen inget att säga till om i denna fråga. Regeringen har all makt i världen att inrätta en ny myndighet utan att riksdagen kan förbjuda det, men det kommer som sagt inte att förbättra för de utsatta kvinnorna som behöver hjälp nu.

Jag tänker främst på den nationella stödlinjen för kvinnor. Som den är inrättad i dag, i samarbete med sjukvården, har vi en helt annan sekretess än om den skulle ligga hos en myndighet. Därför är det så viktigt att stödlinjen får vara kvar i Uppsala.

Statskontorets rapport som kom nyligen visar att denna verksamhet har fungerat väl, och slutsatsen är att nuvarande organisation och ansvarsfördelning bör behållas. Visserligen fanns det överlappningar mellan myndigheterna, men det beror i första hand på samordningen på Regeringskansliet, herr talman, och inte på de myndigheter som arbetar för kvinnors bästa. Där har vi orsaken till problemet, och jag menar därför att det hade varit mycket bättre att samordna detta övergripande arbete på Regeringskansliets jämställdhetsenhet.

Anf. 13 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Hillevi Larsson höll ett väldigt bra anförande, som handlade om att vi ska ha mer jämställda villkor. Hon tog upp löner och många olika frågor där det egentligen råder bred politisk enighet om sakfrågan. Vad denna interpellationsdebatt handlar om är ju hur detta ska lösas. Om det vore så enkelt, herr talman, att man kunde lösa samhällsproblem genom att skapa myndigheter hade vi nog löst de flesta samhällsproblem i Sverige i dag. Det är väl få länder som har så många myndigheter per capita som Sverige.

Argumentationen går inte heller ihop när man nu berömmar de verksamheter som jobbar med dessa frågor i dag. Ingen här i kammaren har riktat någon som helst kritik mot vare sig Linköping, Uppsala eller någon av de befintliga verksamheterna. Tvärtom lyfts det fram att verksamheten fungerar bra. Då blir det ännu mer svårförståeligt, herr talman, varför man ska slå sönder en väl fungerande struktur och en väl fungerande befintlig verksamhet för att skapa oro genom att bilda en ny myndighet. Det man riskerar är naturligtvis att tappa tempo.

Det är klart att vi inte kommer att kunna prata bort dessa problem. Vi ser dagligen, oavsett om det är på *TV4-nyheterna* i dag, i *Sydsvenskan* häromveckan eller i andra medier, att det krävs insatser här och nu. Jag skulle önska att statsrådet lade sin tid och kraft på att försöka lösa de problem som finns i dag och inte på att skapa andra problem genom att slå sönder en väl fungerande verksamhet, skapa nya myndigheter, skapa oro hos personalen och inte minst, som Erik Andersson har sagt i debatten i dag, förlora kompetens om de duktiga medarbetarna inte flyttar med till Göteborg.

Anf. 14 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag tycker att den debatt vi har är lite märklig. Det framställs nu som att det enda viktiga är hedersrelaterat våld. Jag tycker att det är jätteviktigt, och det gör regeringen också. Regeringen har förstärkt arbetet mot hedersrelaterat våld och har nyligen också släppt en ny utredning som handlar om att skärpa reglerna för att komma åt detta. Här finns alltså ingen konflikt.

Men jämställdheten är väl bredare än så? Det är inte bara detta som är ett problem även om det är ett stort problem. Jag räknade upp några problem tidigare. Man kan på område efter område i samhället se att det finns en strukturell ojämställdhet, som drabbar kvinnor väldigt hårt. Det handlar mycket om pengar. Vi har många med dåliga inkomster i dag: ensamstående föräldrar med överrepresentation av ensamstående mammor, som har väldigt dålig ekonomi, och ensamstående pensionärer, även där med överrepresentation av kvinnor.

Vi har alltså en kvinnofattigdom i Sverige i dag som handlar om ojämställdhet. Det tycker jag är ett väldigt viktigt problem att ta tag i, och det betyder inte att man jobbar mindre mot hedersrelaterat våld; det ska vi självklart också göra. Våldet mot kvinnor och flickor – fysiskt, verbalt, sexuellt och ekonomiskt våld – drabbar självklart flickor som utsätts för hedersförtryck, men det drabbar också kvinnor och flickor i hela samhället. Vi kan inte göra det så enkelt att vi tror att problemet bara gäller en liten grupp, utan vi måste ta ett mycket bredare grepp.

När det gäller arbetsmiljö, kvinnors arbetsvillkor och kvinnor i ledande positioner kan vi se att det har hänt mycket men också återstår väldigt mycket – i arbetslivet, inom politiken och på andra områden. Det är därför väldigt märkligt att man nu säger att det bara handlar om våld och hedersrelaterat våld. Den här myndigheten kommer att förstärka arbetet brett. Det borde alla som tycker att dessa frågor är viktiga välkomna.

Anf. 15 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Det är ganska intressant att höra hur moderater står och raljerar över ett strukturerat myndighetsarbete. Jag tycker att det är jätteviktigt.

Jag kommer ihåg att regeringen under mandatperioden 2006–2010 satte enorma summor pengar på jämställdhetsarbetet och sedan fick lämna tillbaka nästan alltihop till Anders Borg därför att man inte hade någon plan. Att ösa pengar och inte ha något strukturerat arbete är negativt.

Det finns också en poäng, tycker jag, i det statsrådet nu säger angående Moderaternas historia. Ni har aldrig innehaft posten som jämställdhetsminister, och det säger något om ert arbete. Det har varit antingen liberaler

eller socialdemokrater som har haft den posten. Ni införde vårdnadsbidrag, något som verkligen motverkar jämställdhet.

En fråga som både interpellanten och Lars Beckman har lyft är strukturellt hedersförtryck, som vi kan se uttryck för på en del religiösa friskolor. Det visas i kväll, eller om det var i morgon, i *Kalla fakta*.

Min fråga till jämställdhetsivarna, som interpellanten påstår sig tillhöra, är: Är ni beredda att förbjuda religiösa friskolor som motverkar jämställdhet? Jag är beredd att göra det. Är ni beredda att göra det?

Anf. 16 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack till mina meddebattörer för inläggen!

Jag vill börja med att säga att detta med att skolflickor sitter längst bak i bussen och pojkar längst fram och så vidare är vansinne. Det finns inget annat ord för det. Hela mitt vuxna liv har jag jobbat med jämställdhetsfrågor. Det är inte för att flickor ska sitta längst bak i bussen. Tvärtom har jag ägnat mig åt att driva och att, när jag har kunnat, ta politiska beslut som leder till jämställdhet.

Vad vi gör när det gäller hedersrelaterat våld är en lång lista. Tiden räcker inte till att prata om den. Men när jag har diskuterat de här frågorna – vilket jag har gjort väldigt ofta, nästan varje vecka – med organisationer som jobbar med hedersrelaterat våld, har jag, efter att ha lyssnat på dem och för att jag själv tycker att det är vettigt, tillsatt en utredning om att se över stöd till religiösa samfund och kartlagt det hedersrelaterade våldet, för det har förändrats sedan den senaste kartläggningen gjordes 2009.

Utbildningsministern har både i dag och tidigare sagt att han ska se över regelverken när det gäller religiösa friskolor. Vi har tillsatt en utredning om barnäktenskap. I den utredningen ska man också se över hur heder skulle kunna bli grund för straffskärpning.

Vi har också avsatt mer medel till socialtjänsten i år, ytterligare 150 miljoner. Det står kommunerna fritt att använda dessa medel till exempel i de områden där det behövs förstärkning. Detta är kanske ett bra område för det. Vi ser över sexualundervisningen: Hur kan vi säkerställa att man får ut budskap och kunskap om jämställdhet, inklusive hedersrelaterat våld, när det gäller sexualundervisning? Vi kommer också inom kort att lansera en utbildning i jämställdhet genom ungdomsmottagningarna som särskilt riktar sig till nyanlända och ensamkommande. Det finns mycket mer som vi gör.

Jag tycker att detta är en otroligt viktig fråga, av de skäl som jag har redogjort för. Samtidigt håller jag verkligen med om att jämställdhetsarbetet omfattar alla. Vi har inte jämställdhet i Sverige, vare sig för majoritetsbefolkningen eller för andra. Vi har fortfarande löneskillnader. Vi har skillnader i makt och inflytande. Vi har skillnader när det gäller det obetalda arbetet, och det finns fortfarande våld mot kvinnor som utförs av män.

Min frustration – irritation, säger Erik Andersson, men faktum är att jag blir ganska inspirerad av den här debatten – är faktiskt att den förra regeringen använde över 2 miljarder kronor till jämställdhetsarbete som inte fick mätbar effekt. Varför har ni inga synpunkter på det? Detta gör mig otroligt frustrerad. Är det inte ett problem för er? Är det ert besked till skattebetalarna att detta inte spelar någon roll?

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

För mig spelar det stor roll. Jag vill se att det har effekt i människors liv. När jag har fått konkreta förslag på att bättre styrning behövs tar jag mig an den uppgiften.

Anf. 17 ERIK ANDERSSON (M):

Herr talman! Om det är något parti som värnar om skattebetalarnas pengar är det vi moderater. Moderater jobbar faktiskt med jämställdhet på riktigt. Sveriges första kvinnliga talman var moderat. Sveriges första kvinnliga statsminister kommer med största sannolikhet också att vara moderat, och jag kommer att jobba för en kvinnlig statsminister. Kommer Eva-Lena Jansson att göra det? Nej, knappast. Det tror jag inte.

Det handlar om frihet, frihet, frihet och jobb, jobb, jobb. Historiskt sett blir kvinnor mer jämställda och fria när de börjar tjäna egna pengar och inte längre är beroende av sin man. Vad gör regeringen då i denna fråga? Jo, man höjer skatten för 40 procent av alla barnmorskor, så att det inte blir lönsamt att arbeta. Högre skatt – mindre frihet. Så är det ju, tyvärr.

Alliansregeringen gjorde en historisk satsning just när det gällde jämställdhet. Det var 2,6 miljarder som satsades. Givetvis skulle man ha kunnat samordna resultatet av satsningarna bättre. Mycket var i form av projekt, och den största delen gick till arbete mot mäns våld mot kvinnor. Sedan fanns det andra projekt, som att se till att stadsmiljön blir tryggare och vänligare så att man vågar vistas ute. Var tredje kvinna känner sig inte trygg med att gå utomhus. Vi kan inte ha det så. Där måste vi göra satsningar.

Alla ska ha precis lika rätt att bli vad de vill. Det är den utgångspunkten vi ska ha i Sverige. Sedan ska inte kön ha någon betydelse för just den delen.

Tack för debatten!

Anf. 18 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Erik Andersson tackar statsrådet innan hon har svarat på hans frågor. Det ska bli intressant att se vad han får för svar.

Jag ställde några frågor till Erik Andersson, men han svarade inte på om han var beredd att förbjuda religiösa friskolor som motverkar jämställdhet. Vi talar i dag ofta om muslimska skolor, men problemet gäller också Plymouthbröderna, Livets Ord med flera. Nu blir detta en retorisk fråga, eftersom Erik Andersson valde att inte svara på den när han hade chansen.

Moderaternas nya samarbetspartner heter ju Sverigedemokraterna. De är emot särbeskattning. Vi införde särbeskattning som en utmärkt åtgärd för att säkerställa att kvinnor kom ut på arbetsmarknaden. Man kan undra om Moderaterna nu är emot särbeskattning, eftersom de ska samarbeta med Sverigedemokraterna.

Era budgetar, Erik Andersson, har gynnat rika män och missgynnat kvinnor med låg inkomst – så mycket för jämställdheten hos Moderaterna! Moderaternas handlingar visar mer än deras ord. Orden räcker inte så långt om man jämför med vad budgeten har fått för effekt.

Jag förstår inte hur Moderaterna kan vara emot ett strukturerat jämställdhetsarbete med en myndighet som styr och säkerställer att kvinnor och män får samma makt och möjligheter att forma sina liv och samhället.

Anf. 19 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Jag vill tacka Erik Andersson och andra som har deltagit i debatten. Det har varit en rolig och viktig interpellationsdebatt. Det är bra att diskutera dessa frågor utifrån de utgångspunkter man faktiskt har.

Jag håller verkligen med om att jämställdhetsprojektet är ett frihetsprojekt. Det är så. Kvinnor missgynnas oftast av ojämställdhet, och det är framför allt kvinnor och flickor som vinner på ett jämställt samhälle. Men det är banne mig också män och pojkar som vinner på det!

Eftersom vi tyvärr lever i en värld där förslagen som inskränker kvinnors och flickors rättigheter just nu haglar, brukar jag tänka på att det verkligen inte speglar en rolig kvinnosyn, men inte en rolig manssyn heller. Därför behöver vi göra alltmer både i Sverige och globalt för att motarbeta de krafter som är aktiva just nu.

I Sverige är det bra att sysselsättningen är högre än någonsin och inte minst det faktum att kvinnor med utländsk bakgrund är den grupp som går bäst på arbetsmarknaden just nu, även om ökningen sker från alldeles för låga nivåer. Därför har Arbetsförmedlingen också i uppdrag att öka takten när det gäller detta. Egen inkomst är grunden – jag håller helt med dig, Erik Andersson – för att kunna skapa sitt eget liv.

Ni moderater var trots allt med och införde och behöll vårdnadsbidraget. Ni tog också bort kravet på lönekartläggning varje år, som hade kunnat ge en signal om att man måste göra mer när det gäller löneskillnader. Vi har olika syn på detta. Ni tror att någonting automatiskt ska hända som främjar jämställdhet. Jag tror att man måste lägga fram förslag och ta debatten. Ibland är det jobbigt, men då får man stå ut med det jobbiga. Jag ser fram emot ny debatt!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2016/17:385 om multikriminella ligor i västra Sverige

Anf. 20 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Pål Jonson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att polisen ska få bättre befogenheter och resurser för att bekämpa de multikriminella ligorna och hur jag ser på förutsättningarna att fördjupa samarbetet mellan svensk och norsk polis.

Regeringen har reagerat på att alltför få brott klaras upp, och flera åtgärder har vidtagits. Bland annat har regeringen beslutat om förstärkt samverkan mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten i det brottsutredande arbetet. Ett antal åklagare ska placeras hos Polismyndigheten under en viss tid för att bistå i mängdbrottsärenden, och det ska tillsättas särskilda utredningsgrupper som hanterar äldre ärenden för att avlasta utredningsverksamheten.

För att effektivisera arbetet mot bland annat den typ av brottslighet som Pål Jonson nämner har Polismyndigheten beslutat om en nationell modell för brottsamordning. Genom denna har Polismyndigheten större möjligheter att identifiera mönster i tillvägagångssätt och jämföra spår från brottsplatser för att hitta de ligor som sysslar med seriebrottslighet. Det

Prot. 2016/17:91

4 april

Svar på
interpellationer

arbetet har underlättats avsevärt genom att Polismyndigheten numera är en sammanhållen myndighet.

När det gäller samarbetet mellan svensk och norsk polis överlämnade regeringen nyligen en proposition till riksdagen om internationellt polis-samarbete. I propositionen föreslås att polissamarbetet ska utökas genom ett genomförande av Prömrådsbeslutets bestämmelser om operativt polis-samarbete. Förslaget möjliggör exempelvis gemensam patrullering och spaning i gränsområdena och föreslås träda i kraft den 2 juli i år. Det kan tillämpas i förhållande till Norge när de anslutit sig till rådsbeslutet.

I propositionen anges även att regeringen avser att undersöka möjligheterna att ingå nya bilaterala avtal som kan komplettera Prömrådsbeslutet och möjliggöra än mer generellt samarbete i gränsområdena.

Jag är övertygad om att de åtgärder som nu vidtas kommer att bidra till en positiv utveckling av Polismyndighetens möjligheter att utreda mängdbrott, arbeta mot seriebrott och samarbeta med norsk polis.

Anf. 21 PÅL JONSON (M):

Herr talman! Tack, inrikesministern, för svaret! Det är bra att regeringen har reagerat på den låga brottsuppläringsnivån. Det är väl fler som har gjort det, med tanke på att det är den lägsta nivån på 16 år. Detta behövs verkligen. Jag har ingenting att invända mot de förslag som Anders Yge-man presenterar, såsom ökad samverkan mellan polisen och Åklagarmyndigheten eller en nationell modell för brottsamordning.

Jag vill dock inleda med att säga att problemet med de multikriminella ligorna, som jag tar upp i min interpellation, både är betydande och växande, enligt polisen, åtminstone i delar av västra Sverige. Jag tror personligen att det krävs fler kraftfulla åtgärder för att hantera den typen av problem.

Just multikriminaliteten beror ytterst på att detta är ligor som försörjer sig både genom att smuggla sprit, alkohol och cigaretter och genom att göra inbrott, bedriva häleriverksamhet och göra stölder. De använder helt enkelt riksgränsen till sin fördel för att tjäna mer pengar på sin brottslighet.

Många av dessa ligor väljer också att gruppera sig på landsbygden, för de vet att det är mindre upptäcktsrisk där. Vi har en situation i dag där väldigt många människor på landsbygden känner en betydande oro för stölder och inbrott på ett sätt som de inte skulle behöva göra om rättssamhället och den brottsbekämpande verksamheten fungerade bättre.

I en rapport från LRF som kom för ett par år sedan belyser man detta problem. Där pekar man på att sju av tio personer på landsbygden känner en eller flera personer i sin närhet som de senaste två åren har varit utsatta för brott och då huvudsakligen stöldbrott. Ett annat talande exempel är att tre av tio lantbrukare själva hade varit utsatta för brott under de senaste två åren. Det är också värt att notera att över hälften av de lantbrukare som hade anmält brotten såg att det gav en ringa effekt att kontakta polisen. Jag tror alltså att förtroendet för polisen, åtminstone bland brottsutsatta lantbrukare, lämnar en del övrigt att önska.

Ytterligare exempel som understryker dessa problem med brottslighet på landsbygden är att vi har haft en nästan 100-procentig ökning av stölderna av entreprenadmaskiner och traktorer. Huvuddelen av de maskinerna har inte återfunnits. De har faktiskt förts över gränsen, enligt polisen.

Med anledning av detta skulle jag vilja ställa två följdfrågor till ministern – med tanke på min interpellation.

För det första har vi en akut situation här och nu i några utanförskapsområden i storstäderna. Rikspolischefen har varit väldigt tydlig med att det är de områdena som ska få mer resurser och prioriteras. Det kan man förvisso förstå, men samtidigt vet vi att det inte kommer att innebära vare sig mer resurser eller fler poliser när det gäller de personer som är brottsutsatta på landsbygden. Jag undrar om inrikesministern har några fler åtgärder vid sidan av dem han nämnde i sitt interpellationssvar att berätta om när det gäller brottsbekämpning på landsbygden.

För det andra är, som jag belyste, utförseln av stöldgods ett stort problem. Det är till exempel välkänt att Karlshamns hamn är en transithamn där man ofta för ut stöldgods. I dag, som det ser ut, ingår det inte i Tullverkets mandat att stoppa utförsel vid misstanke om utförsel av stöldgods. Jag undrar om ministern är villig att se över detta och stärka Tullverkets befogenheter som en brottsbekämpande myndighet så att man faktiskt kan ingripa i stället för att släppa igenom misstänkt stöldgods.

Anf. 22 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag delar Pål Jonsons uppfattning att det behöver göras mer för att man ska komma till rätta med stöldligorna på landsbygden. Men jag ska ändå nämna två saker som har varit effektiva.

Den första är att polisen numera är *en* organisation – att vi inte har 21 småpåvedömen – så att vi kan följa den här brottsligheten. Den rör sig snabbt mellan orterna och mellan länen. Därför är det viktigt att man kan utreda brotten i *ett* sammanhang och lagföra individer.

Den andra är det legitimationskrav på färjor som regeringen införde den 12 november förrförra året, vilket tillsammans med id- och gränskontroll har gjort att inbrottsbrottsligheten i södra Sverige har gått ned med 20 procent.

Man kan fundera över hur vi ska kunna stärka kontrollen över vilka som kommer till Sverige och lämnar Sverige på motsvarande sätt vid andra gränsovergångar. Tullen kommer att inleda ett försök med kameror och automatisk nummerplåtsavkänning så att vi kan få motsvarande kontroll på de fordon som passerar den norsk-svenska gränsen och den svensk-danska gränsen samt vid färjeövergångar. Det tror jag kommer att vara ett viktigt verktyg.

Sedan har vi när det gäller punktskattebrotten och spritbussarna gett ett speciellt uppdrag till polisen och Skatteverket, som har varit väldigt framgångsrikt. Det handlar om bra lagföring men också om förslag på lagändringar och sanktioner så att vi lättare ska kunna slå ut spritbussarna. Vi har ett gemensamt myndighetsarbete mot organiserad brottslighet som också har varit framgångsrikt.

När det gäller bränslestölderna på landsbygden tror jag att vi måste göra det lättare att använda kameraövervakning av den typen av bränsle, för det kommer inte att kunna vara en polis i varje buske ute i skogen som bevakar bränsledepåer eller bränsledunkar. Där är kameran ett bättre verktyg.

Jag tror liksom Pål Jonson att vi behöver en bättre utförselkontroll och en bättre koll på gps-trackers. Jag vill inte stänga dörren för att tillföra det till polisen. Men jag vill understryka att det är finansminister Magdalena Anderssons ansvarsområde i regeringen. Vill man diskutera om tullen ska

ha rätt till utförselkontroll måste man ställa en interpellation till finansministern.

Anf. 23 PÅL JONSON (M):

Herr talman! Tack, inrikesministern, för svaret! Jag tolkade inte detta som att det kommer mer resurser eller fler poliser till landsbygden.

Låt mig ge ett exempel kopplat till detta, herr talman! Nyligen genomförde polisen en större insats mot några av de multikriminella ligorna, som jag pratade om, i norra Dalsland och västra Värmland. Det skedde genom en gemensam insats av polisen i Västra Götaland och Region Bergslagen – det är ett tydligt exempel på det som inrikesministern pekade på, nämligen vikten av samordning mellan polisregionerna. Men det skedde också i samverkan med norsk polis, och det skedde i samverkan med norska Toll-etaten och det svenska Tullverket. Det är ett utmärkt exempel på ett myndighets- och landsöverskridande samarbete.

I anslutning till denna insats sa en polisinspektör i Dalsland till medierna: Vi har nästan inga poliser kvar här. Det är som om vi lever i ett laglöst land.

Polisen har i efterhand sagt, kopplat till denna insats, att man har en förmåga att störa de multikriminella ligorna. Men man har inte förmåga och resurser för att systematiskt bekämpa dem. Jag tror att polisbristen på landsbygden är en väsentlig del av problematiken. Som inrikesministern vet finns det olika uppfattningar i denna kammare om hur många fler poliser Sverige behöver. Men jag tror inte att det råder någon tvekan om att en ökad polistäthet skulle skapa bättre möjligheter att förebygga, förhindra och försvåra den brottslighet som de multikriminella ligorna bedriver.

Eftersom själva verksamhetsidén för dessa ligor är gränsöverskridande måste även polisens arbete vara det. Därför är det viktigt med det fördjupade polisiära samarbetet över gränsen, som inrikesministern talade om. Jag tror att det handlar om punktvisa insatser mot ligorna men också om ett löpande polisiärt samarbete. Det kan handla om spaning, eller det kan handla om gemensam patrullering.

Som inrikesministern påpekade behandlar riksdagen just nu propositionen *Nya möjligheter till operativt polissamarbete med andra stater*. Det är bra att den propositionen har landat på riksdagens bord, för den har varit efterfrågad av många poliser, inte minst i gränslän.

Med anledning av detta skulle jag vilja ställa ytterligare två frågor till inrikesministern. Jag konstaterar att det tog sex år från att utredningen var klar 2011 till att vi fick en proposition nu i vår. Detta är lång tid. Jag har all respekt för att internationellt polisiärt samarbete och internationellt lagstiftningsarbete tar tid, men finns det några lärdomar som vi kan dra från den processen så att liknande samarbeten inte behöver ta lika lång tid?

Jag har också en fråga som är kopplad till en aspekt av propositionen som inte behandlas särskilt tydligt i skrivelsen, nämligen samgruppering. Det finns exempel på gemensamma polisstationer i Haparanda-Tornio, och det har också funnits tankar på till exempel en gemensam polisstation för Lokalpolisområde Arvika och Hedmarks polisdistrikt.

Jag tror att samgruppering kan främja, effektivisera och underlätta det dagliga polisiära samarbetet. Jag förväntar mig inte att inrikesministern har synpunkter på var enskilda polisstationer ska ligga, men jag skulle

Anf. 24 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Pål Jonson ställde två frågor. Den första gällde varför det har tagit så lång tid och vad man kan lära av detta. Det är väldigt enkelt – den tidigare regeringen, där moderater styrde Justitiedepartementet, valde att inte prioritera den här frågan. Inget arbete hade gjorts när vi tog över, och därför tog det så här lång tid innan vi kunde få en proposition på plats. Vilka lärdomar man kan dra av detta ska vi kanske låta vara osagt.

Den andra frågan gällde samgruppering. Jag har absolut ingenting emot detta. Möjligtvis kan samgruppering ta bort en liten del av vinsterna i samarbetet – huvudpoängen med att samarbeta är ju möjligheten att kunna stötta den andra där den är som svagast och där man själv är som starkast.

Men om det finns operativa och polistaktiska skäl för samgruppering har jag inget emot att man samgrupperar. Det är polisen som ska bestämma detta utifrån den operativa verksamheten.

Pål Jonson tar också upp frågan om fler poliser. Jag delar hans uppfattning. Vi måste ha fler poliser än vad vi har nu, och vi måste öka resurserna. Vi ska samtidigt komma ihåg att vi har fler polisanställda än någonsin och att vi satsar mer pengar på polisen än vad vi någonsin har gjort. Den viktigaste frågan kommer inte att vara de tillkommande procenten utan hur vi kan få ut mer av de resurser som vi redan satsar på polisen.

Regeringen har tagit ett Prömrådsbeslut, vilket vi redan har varit inne på. Jag har personligen varit i Norge och invigt sammankopplingen av det svenska Rakelsystemet med norska Nødnet så att vi nu kan kommunicera gemensamt med ett radiosystem. Vi planerar att göra motsvarande sammankoppling med den finska sidan så att man även vid den finska gränsen kan kommunicera med ett gemensamt radiosystem.

Vi går vidare efter Prömrådsbeslutet och förhandlar om ett fördjupat samarbete, där man kan göra ytterligare saker. Allt detta görs för att stärka den nordiska dimensionen och den gränsöverskridande dimensionen i polisarbetet. Målet är att vi bättre ska utnyttja de svenska, norska och finska polisiära resurserna gemensamt och bli starkare tillsammans. Där tror jag att jag och Pål Jonson är helt överens.

Anf. 25 PÅL JONSON (M):

Herr talman! Jag tackar inrikesministern för denna debatt.

Som inrikesministern säger har vi sedan i höstas fler poliser än någonsin. Samtidigt vet vi att vi inte har fler poliser i förhållande till vår folkmängd, och vi vet också att det finns ett stort behov av en ökad polistäthet. Sverige har färre poliser än många andra genomsnittliga europeiska länder.

Grundproblemet är, som inrikesministern känner till, att vi i Sverige i dag har betydande problem med en växande otrygghet och bristande lag och ordning. Som vi har diskuterat berör detta både stad och land. Till exempel var antalet uppklarade mord i slutet av förra året högre än någonsin, vad jag förstår, och endast var sjunde mängdbrott klarades upp.

Svar på
interpellationer

Jag vill därför återgå till bristerna i polisens tillgänglighet och synlighet på landsbygden. De här bristerna är ett reellt problem, både för människors upplevda trygghet och för polisens möjlighet att bekämpa och utreda brott på dessa platser.

Vi moderater har sagt att vi vill ha 25 000 poliser senast 2025 och att vi vill prioritera polisen i brottsutsatta områden och i glesbefolkade områden. Vi anser också att polisen behöver ha högre löner. Detta är naturligtvis en form av erkännande för det viktiga arbete som polisen gör varje dag, men än viktigare är det kanske för att man ska kunna rekrytera poliser.

När jag är ute och pratar på polisstationer runt om i Värmland, där jag kommer ifrån, är det två saker som jag brukar få med mig. Dels säger folk att det behövs fler poliser i yttre tjänst, dels att de är oroliga för rekryteringen i framtiden.

Många gör också medskicket att det är oerhört viktigt att man kan läsa till polis på distans, inte minst för att kunna karriärväxla om man till exempel har fyllt 30 år och har familj och barn. Jag vill därför avsluta med ett medskick till inrikesministern om vikten av att kunna läsa till polis på distans.

Anf. 26 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag kan konstatera att jag och Pål Jonson i stort delar verklighetsbeskrivning och syn på vad som behöver göras. Jag vill dock påminna om att Moderaterna under det senaste året har haft tre olika uppfattningar om hur många poliser som behövs. Ni började för ett år sedan med 20 000 poliser, sedan blev det 22 000 och nu är budet 25 000 poliser. Frågan är om så mycket har förändrats under detta år att det motiverar den här lilla auktionen.

I grunden är vi dock överens. Vi behöver fler poliser, och vi behöver skjuta till mer resurser till polisen, vilket vi också ska göra.

Beträffande rekrytering till polisen tror jag att det handlar om arbetsmiljö, arbetsvillkor och ledarskap inom polisen. Polisen har en resa att göra när det gäller förmågan att motivera medarbetare med bra arbetsmiljö, bra arbetsvillkor och ett bra ledarskap.

Förr i tiden kanske man var polis från 20-årsåldern tills man gick i pension. Nu är arbetslivet betydligt rörligare, vilket också påverkar polisen. Det måste bli lättare att gå in i och ut ur polisyrket.

Jag vill avslutningsvis säga att jag tror att Pål Jonson är någonting viktig på spåren när han säger att vi för att kunna rekrytera poliser i glesbygden måste ha en bra distansutbildning, som gör att man kan bo kvar hemma under delar av utbildningen.

Vi måste också kunna garantera dem vi rekryterar på landsbygden att de kommer hyfsat nära sin bostadsort när de väl ska tjänstgöra så att man inte går på distansutbildning i Värmland och sedan får Piteå eller Ystad som tjänstgöringsort. Då kommer vi inte att klara att rekrytera tillräckligt många poliser, och vi riskerar att de poliser som vi rekryterar hoppar av.

Vi har alltså saker att ta tag i vad gäller hur svensk polis fungerar, men jag uppfattar det ändå som att jag och Pål Jonson har samma uppfattning även i de frågorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 27 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Staffan Danielsson har frågat mig om jag mot bakgrund av det material han har presenterat är beredd att till exempel tillsätta en oberoende utredare för att granska de svenska regelverken i denna fråga i ett internationellt perspektiv, i syfte att anpassa de svenska reglerna till internationell praxis eller till exempel regelverken i Norge, som har bland världens lägsta dödlighet i trafiken.

Regeringen har höga ambitioner på trafiksäkerhetsområdet och fattade under hösten 2016 beslut om en nystart för nollvisionen. Svenskt trafik-säkerhetsarbete är framgångsrikt, och dödstaten i vägtrafiken har halverats sedan millennieskiftet. Nollvisionen har även väckt intresse internationellt.

De trafikmedicinska kraven på förare utgår från EU:s tredje körkorts-direktiv. Alla som har ett körkort utfärdat inom EU ska uppfylla de minimikrav på det medicinska området som ställs av direktivet. Medlemsstaterna ska införa kraven i nationell lagstiftning, och införandet kan – liksom inom många andra områden – variera mellan medlemsstaterna. I Sverige är Transportstyrelsen den myndighet som i detalj föreskriver de trafikmedicinska kraven.

Transportstyrelsens föreskrifter har tagits fram i samråd med den medicinska expertisen inom ögonsjukdomar och har översatt synfältskraven i EU-direktivet till väl definierade gränsvärden. I och med att gränsvärdena kräver mätning med apparatur som används inom ögonsjukvården blir systemet med gränsvärden transparent för alla medborgare och rättsliga instanser.

Systemet är ett sätt att undvika godtyckliga bedömningar, vilka skulle leda till stor variation och ökad rättsosäkerhet. Det finns också en möjlighet att få en testning i simulator till självkostnadspris. Systemet för detta är fortfarande under utveckling.

Synfältskraven som gäller i Sverige är åldersstandardiserade, vilket innebär att man som patient vid en sådan undersökning jämförs med ett referensmaterial av personer i samma ålder utan ögonsjukdomar. För att räknas som en avvikelse från synfältskraven krävs enligt de svenska reglerna en tydlig och stor avvikelse från det normala för åldersgruppen.

Flera andra EU-länder har införlivat texten från direktivet i nationell lagstiftning utan att ange hur den ska användas. Dessa länder har därmed lämnat åt sjukvårdens praxis att bedöma detta från fall till fall. Det finns även länder som liksom Sverige har tydligt föreskrivna regler. Ländernas dispenspraxis kan dock skilja sig från svensk praxis i sådana ärenden.

De svenska kraven är framtagna utifrån en avvägning av risker från trafiksäkerhetssynpunkt och ur ett tillgänglighets- och rörlighetsperspektiv för den enskilde medborgaren. Min utgångspunkt är att Transportstyrelsens trafikmedicinska expertis kontinuerligt utvärderar de medicinska körkortskraven utifrån en omvärldsanalys som beaktar flertalet faktorer, varav praxis inom EU är en.

Jag avser därmed inte i nuläget att tillsätta en särskild utredare för att granska Transportstyrelsens synfältskrav i ett internationellt perspektiv.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 28 STAFFAN DANIELSSON (C):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret på min djupt allvarliga interpellation om de hundra- eller tusentals personer med mindre brister i sina synfält som i Sverige orättmätigt, anser jag, berövas sina körkort.

Jag är naturligtvis djupt besviken på svaret, som enbart återger vad ledande personer på Transportstyrelsen anser sedan flera decennier och som är Sveriges regler.

Jag ger röst åt så många desperata personer som plötsligt berövas sina körkort, trots att de ser bra. De tvingas att göra tester i synmaskiner som Humphrey, med huvudet fixerat, under oerhörd stress och med världens strängaste krav. Det är det enda som avgör om de får behålla körkortet eller inte. De får inte, som väl i alla andra länder, göra utvidgade körprov. Detta har Sverige förbjudit.

När nu en körsimulator äntligen tagits fram av VTI i Linköping, som är professionella, har Transportstyrelsen sett till att reglerna är mycket stränga även här. Man får inte förbereda sig inför provet, man får bara försöka en gång och man måste betala 20 000 kronor, vilket gör detta till en klassfråga, fru minister, som ger endast dem med resurser möjlighet att göra provet.

Ändå köar redan 500 personer, tror jag, hos VTI, vilket säger det mesta om mörkertalet av de tusentals som berövats sina körkort. De första simulatorproven visar ändå att runt hälften klarar proven, vilket ju belägger hur många som i decennier har fråntagits sina körkort utan grund.

Chefsläkare Lars Englund på Transportstyrelsen är den som med stort inflytande symboliserar Sveriges unikt stränga och fyrkantiga regler på detta område. Han argumenterar ständigt för att redan mindre brister i synfältet gör att man kör på cyklister och fotgängare vid övergångsställen. Om stora delar av synfältet är borta ska man ju inte ha körkort, och då finns dessa risker. Men vid mindre brister kompenserar de flesta dessa genom att vrida på huvudet när de kör bil.

Sverige har som enda land i världen, tror jag, av förmenta rättviseskäl och för att ögonläkare och körprovare ska slippa svåra avvägningar, det vill säga göra sitt jobb, förbjudit praktiska utvidgade körprov.

Ett enda storskaligt exempel visar hur fel detta är. Norge är vårt västra grannland. I Norge är antalet trafikdödade per miljon människor det kanske lägsta i världen, och lägre än i Sverige. Norge har ingen körsimulator utan låter dem med mindre synfältsbrister göra körprov för erfarna bedömare över hela landet.

Om tusentals personer som i Sverige berövats sina körkort långt innan Anna Johansson blev trafikminister i stället hade bott i Norge eller i andra länder hade de fått behålla sina körkort utan att trafikolyckorna hade ökat.

Jag har varit i kontakt med så många av dessa drabbade och lider med dem. Transportstyrelsen litar på sina fyrkantigt tillyxade, stränga regler och har ingen medkänsla och så inte heller regeringen, tyvärr.

Trafiksäkerhetsprofessorn Kjell Ohlsson och den mycket erfarne ögonläkaren Bo Philipson är starkt kritiska till Transportstyrelsens stränga regler liksom ledande experter i länder som Australien och USA.

Det hedrar S- och MP-gruppen i trafikutskottet att de våren 2014 stödde en liknande motion från mig, och det hedrar Centerpartiet och Sverigedemokraterna att de också gör det. Däremot är det oerhört trist att statsrådet och en utskottsmajoritet i dag åter hänvisar till Transportstyrelsens

subjektiva och delvis felaktiga uppgifter om regler i andra länder och om kraven i syntestmaskiner.

I nästa inlägg ska jag visa på hur Transportstyrelsen silar mygg och sväljer kameler. Men min fråga till ministern är: Norge, med världens lägsta trafikdödlighet, har ingen körsimulator och tillåter praktiska körprov, vilket Transportstyrelsen förkastar – gör ministern det också?

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

Anf. 29 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag har inte för avsikt att bedöma eller betygsätta hur andra länder hanterar detta.

Det är väldigt svåra frågor. Utgångspunkten måste naturligtvis vara att det ska vara så lite godtycklighet som möjligt i de här besluten och att trafiksäkerheten ska säkerställas så långt som möjligt.

Det pågår ett arbete inom Transportstyrelsen, där bland annat simulatorsverksamheten är ett viktigt område att utveckla vidare. Avsikten är att den simulator som i dag finns på VTI i Linköping så småningom naturligtvis ska prövas och utvärderas. Förhoppningen är att med dagens tekniska utveckling ska denna teknik kunna finnas på fler håll i landet och att man därmed också ska kunna få ned priserna väsentligt. Det här är en fråga som jag vet diskuteras på Transportstyrelsen.

Jag har lite svårt att förstå detta med en oberoende utredning. Det antyder att Transportstyrelsen på något sätt går någon annans ärenden, och jag har lite svårt att se vem denne någon annan i det här fallet skulle vara. Min uppfattning är nog att Transportstyrelsen arbetar utifrån de direktiv och det uppdrag man har från regeringen, det vill säga att upprätthålla regelverk som främjar trafiksäkerhet och att balansera det mot behovet av rörlighet och tillgänglighet för enskilda medborgare.

Det här är en fråga som jag tror kommer att lösas sig med tiden.

Nackdelen med prov ute i verklig trafik är att risken för godtycklighet ökar, eftersom det är svårt att säkerställa att olika personer som testas vid olika tillfällen och på olika platser testas med samma förhållanden. Ljusförhållanden, vad som dyker upp alternativt inte dyker upp framför fordonet, hur vägar är beskaffade och så vidare skiljer sig naturligtvis åt, och det riskerar att leda till en bedömning som inte grundar sig på samma kriterier. Så vill vi inte heller ha det, tror jag att vi ändå kan vara överens om. Men vi kan också vara överens om att det sätt på vilket det fungerar i dag inte är optimalt.

Jag sätter stort hopp till den utveckling av den nya tekniken som nu pågår i samarbete mellan Transportstyrelsen och VTI och att den tekniken ska hjälpa oss att lösa problemet på lite sikt.

Anf. 30 STAFFAN DANIELSSON (C):

Herr talman! Det ministern och Transportstyrelsen egentligen säger är att i Norge vet de inte vad de håller på med, att deras körprov är godtyckliga och att de riskerar människors liv. Norge har lägre trafikdödlighet än Sverige.

Varför ska inte ögonläkare och erfarna körkortsprovare få göra sitt jobb? I stället testas det i Sverige i en syntestmaskin under oerhörd stress. Sedan har vi simulatorm som ett steg åt rätt håll, men det räcker inte.

Sverige sätter alltså upp stränga krav på test som de med mindre synfälsbrister måste klara med huvudet fixerat i en synmaskin. Klarar man inte stressen och de stränga kraven får man inte körkortet tillbaka, punkt slut.

De som fråntas sina körkort är de som läkare tvingas anmäla till Transportstyrelsen vid minsta brist i synfältet. Då anses man trafikfarlig. Körkortet ska tas direkt, och man får inte köra bil.

Mångdubbelt fler i trafiken med samma synfälsbrister eller större går inte till läkare och märker inte att de har mindre brister. Det kan vara äldre, 80–95 år. Synen påverkas och blir sämre ju äldre man blir, även synfältet.

Förare med synfälsbrister som har EU- och internationella körkort, som har testats, kör i Sverige i tio- och hundratusentals. Vore de mindre brister i synfältet, som gör att Transportstyrelsen omgående berövar tusentals personer sina körkort, så allvarliga som Transportstyrelsen hävdar måste ju Transportstyrelsen bedriva en omfattande uppsökande verksamhet för att få fast alla de mångdubbelt fler på svenska vägar som kör med samma eller större synfälsbrister. Men se, det gör Transportstyrelsen inte alls, märkligt nog. Tvärtom motsätter sig Transportstyrelsen att allmänna syntester över huvud taget görs under människors körkortsinnehav.

Chefsläkare Englund har i stället deklarerat en stor tilltro till människors egna omdömen: De slutar säkert att köra bil när synen och synfälten blir sämre utan kontroll. Detta är oerhört märkligt. Personer med mindre synfälsbrister får inte visa sin körduglighet i praktiska körprov där man får vrida på huvudet. Kraven är stenhårda. Samtidigt får mångdubbelt fler personer med samma eller större synfälsbrister obehindrat köra vidare på våra vägar utan att Transportstyrelsen lyfter ett finger för att kontrollera deras syn.

Transportstyrelsen måste begå allvarliga tjänstefel när man bara kontrollerar det fåtal som anmäls till Transportstyrelsen men inte gör något alls åt de mångdubbelt fler som utan åtgärd kör vidare på våra vägar. Om inte regeringen granskar denna märkliga uraktlåtenhet från Transportstyrelsen faller ansvaret tungt också på regeringen. Detta är något som Justitieombudsmannen och kanske KU borde granska.

Min bedömning är att Transportstyrelsen nog gör rätt som inte regelbundet vartannat eller vart femte år kontrollerar syn och synfält på körkortsinnehavare. Exemplet från Norge visar att man har världens kanske lägsta trafikdödlighet.

Då framstår den rigida strängheten för dem som läkare tvingas rapportera till Transportstyrelsen som fullständigt oförklarlig. Om de som kör vidare med mindre brister i sitt synfält inte är trafikfarliga, hur kan då de som klarar ett praktiskt körprov vara det?

Trafikutskottet säger i sitt kommande betänkande att man förutsätter att Sveriges regler inte är strängare än andra länders och att Transportstyrelsen ska mildra dem om så är fallet. Trafikministern antyder något liknande.

Men både utskottet och ministern sätter bocken till trädgårdsmästare då det är Transportstyrelsen, som är väldigt sträng, som ska utvärdera sina egna regelverk. Denna analys kräver rättvisa för de människor som drabbas och att en oberoende utredare tillsätts.

Anf. 31 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag skulle kunna göra flera invändningar mot Staffan Danielssons sätt att argumentera och att hävda saker med viss tvärsäkerhet – saker som jag nog vågar påstå att Staffan Danielsson faktiskt inte kan be-
lägga.

Men jag avstår från det och konstaterar i stället att detta, precis som Staffan Danielsson redogör för, är ett problem. Det är också något som Transportstyrelsen har uppmärksammat, och man har ett aktivt arbete för att utveckla denna typ av tester.

Samtidigt är det givetvis viktigt att den som har körkort i Sverige har tillräckligt god syn och inte minst tillräckligt brett synfält för att kunna upptäcka saker omkring bilen – detta för att säkerställa att vi har en god trafiksäkerhet.

Norge är inte ensamt om att ha god trafiksäkerhet. Sverige utmärker sig i internationella jämförelser, och vi ligger i den absoluta toppen tack vare att vi har strängare regler på ett antal områden. Det gäller bältesanvändning, hur barn ska färdas i bil, alkohollagstiftning och bilkörning, hastighetsgränser och så vidare. Vi har höga ambitioner och sätter till skillnad från många andra länder trafiksäkerheten högt. Vårt mål är att noll människor ska skadas allvarligt eller dödas i trafiken. Det medför såklart att vi har strängare regler på en del områden.

Jag vågar inte hävda att vi inte riskerar att få en ökad trafikosäkerhet med mindre stränga krav på synfält. Jag tror inte att Staffan Danielsson heller vågar påstå det om jag står på mig. Men jag avstår som sagt från det.

Som jag sa i mitt inledningsanförande tror jag på den tekniska utveckling som nu sker med den simulator som redan finns i Linköping och som prövas med goda resultat. Jag hoppas att den ska kunna spridas till fler ställen i landet och att det därmed ska bli en betydligt lägre kostnad för att låta sig testas.

Drygt hälften av dem som betalar de ganska dryga pengarna för att bli testade i simulatorn får inte behålla sitt körkort. Man kan på goda grunder anta att de som betalar dessa pengar för att bli testade själva uppfattar att de ser ganska bra, för annars hade de inte tagit detta extra steg.

Det går nog inte heller att dra slutsatsen att det är nästan hälften som blir felaktigt fråntagna körkortet av alla dem som inte blir testade i simulator.

Vi kan vrida och vända på detta, men till syvende och sist är det en avvägning mellan höga trafiksäkerhetskrav och den enskildes möjlighet till tillgänglighet och självbestämmande.

Anf. 32 STAFFAN DANIELSSON (C):

Herr talman! Jag talar inte om alla, utan jag talar om dem som har mindre brister och som klarar praktiska körprov, som i Norge och alla andra länder.

Utskottet säger i sitt kommande betänkande att Sverige inte ska ha strängare regler vad gäller synfält, och är de strängare ska Transportstyrelsen anpassa dem. Jag hoppas att ministern tycker detsamma.

Ministern svarade inte på min fråga. Transportstyrelsen är jättesträng mot dem som rapporteras medan man inte gör något mot dem som inte rapporteras men som har samma eller större brister, är äldre och kör bil. Om det är så farligt är det tjänstefel att inte granska alla som kör bil och

Prot. 2016/17:91

4 april

Svar på
interpellationer

alla som kommer med internationella körkort eller EU-körkort, som ju har genomgått mycket lättare syntester. Det är mycket märkligt.

Jag har engagerat mig i frågan och skrivit 15 blogginlägg. Där finns material som visar att Sverige är unikt stränga, vilket Transportstyrelsen menar att Sverige inte alls är. Där visas också att det görs körprov i alla andra länder, vilket Transportstyrelsen nu äntligen medger efter att i alla år ha sagt till regering och riksdag att vi har samma regler. Det stämmer alltså inte.

Den som vill titta på argumentationen hänvisar jag till mina 15 blogginlägg. Om ni googlar mitt namn, Staffan Danielsson, hittar ni dit.

Jag vill vädja till trafikministern, som har innehaft sitt ämbete i ett par år och inte varit med under tidigare år med alliansregeringar och andra regeringar, och till Transportstyrelsens nya generaldirektör Annika Sjöberg att låta oberoende krafter som inte är så låsta, låt vara inom regeringen och Transportstyrelsen, granska Sveriges regler i förhållande till praxis i andra länder.

Anf. 33 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Sveriges regelverk förhåller sig som sagt till EU:s tredje körkortsdirektiv. Transportstyrelsen ansvarar för hur det praktiskt ska genomföras och vilka exakta krav som ska ställas.

Jag tror inte att det är meningsfullt att göra en jämförelse med andra länder. Vi har rådighet att själva bestämma över vilka krav vi ställer så länge de inte kolliderar med EU-regelverket.

Det finns dock stora behov av att utveckla testverksamheten för att säkerställa en rättvis bedömning. Här sätter jag stort hopp till den tekniska utvecklingen.

Det kommer säkert att fortsätta att diskuteras huruvida syntester med visst intervall för att säkerställa fortsatt god syn hos den breda allmänheten är nödvändig eller inte. Jag utgår från att denna diskussion kommer att finnas kvar.

Ju längre man kommer i att minska trafikdödlighet, desto svårare blir det att ta nästa steg. Vi har vidtagit ganska många åtgärder på trafiksäkerhetsområdet som andra länder inte har vidtagit, och vi har nått goda resultat. Det innebär dock att varje nytt steg vi tar för att närma oss noll kräver lite högre ambitionsnivå än vad andra länder har. Detta ska vi vara stolta över, men samtidigt ska vi självklart säkerställa en rättvis och rättssäker bedömning av medicinska skäl för att få ha körkort eller inte.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2016/17:386 om bristande koordinering mellan svenska och norska trafikmyndigheter

Anf. 34 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Pål Jonsson har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för att stärka koordineringen mellan svenska och norska trafikmyndigheter. Pål Jonsson har även frågat mig om det är min uppfattning att de

åtgärder som föreslogs i Trafikverkets åtgärdsvalsstudie i februari svarar upp mot det framtida behov som finns inom stråket Stockholm–Oslo.

Att förbättra förutsättningarna för att människor och företag ska välja tåget för sina transporter i större omfattning än i dag är en prioriterad uppgift för regeringen.

Det är vidare regeringens mening att utvecklingen av gränsöverskridande transportinfrastruktur bör främja både person- och godstransporter och alla trafikslag. Det ska finnas ett samarbete mellan länderna i fråga om infrastrukturplanering som hela tiden kan utvecklas. Själva planerna är dock även fortsättningsvis en nationell angelägenhet.

En åtgärdsvalsstudie är en metod som Trafikverket använder i tidiga skeden för att genom att tänka trafikslagsövergripande och tillämpa fyrstegsprincipen identifiera problem och behov inför eventuella åtgärder i transportsystemet. Det är alltså inte något underlag som överlämnas till regeringen.

Jag noterar dock att Trafikverket på sin hemsida anger att det som nu presenterats är en delrapport som innehåller en sammanställning av stråkets förutsättningar och identifierar brister i infrastrukturen. Den anger också mål för utvecklingen av transportsystemet.

I det fortsatta arbetet kommer Trafikverket att genomföra fördjupade analyser av åtgärdsförslagen för att hösten 2017 presentera ett underlag för fortsatt planering. Jag utgår från att dessa studier kommer att kunna utgöra ett av flera underlag i Trafikverkets pågående arbete med åtgärdsplaneringen för planperioden 2018–2029. Regeringen avser att fastställa den nationella planen samt de ekonomiska ramarna för länsplanerna under våren 2018. Jag kan inte föregripa detta arbete.

Den åtgärdsvalsstudie för stråket Stockholm–Oslo som interpellanten nämner är ett av flera bra exempel på pågående samarbete mellan transportmyndigheterna i Sverige och Norge. Trafikverket leder studien av resor och transporter inom stråket mellan Stockholm och Oslo, men den genomförs i samarbete mellan många olika parter på olika nivåer, bland annat norska Jernbaneverket och Statens vegvesen.

Det finns även andra exempel på samarbete mellan transportmyndigheterna. På uppdrag av den norska regeringen har Jernbaneverket i nära samarbete med Trafikverket gjort en studie om sträckan Oslo–Göteborg, för att tillsammans komma fram till vilka åtgärder som bäst ökar den befintliga banans kapacitet.

Jag har med anledning av ovanstående inte för avsikt att i nuläget vidta några åtgärder för att stärka koordineringen mellan svenska och norska transportmyndigheter.

Anf. 35 PÅL JONSON (M):

Herr talman! Tack, infrastrukturministern, för svaret!

Det är extra lägligt att ha denna debatt om stråket Stockholm–Oslo i dag, med tanke på att Nordiska rådet har sin session här i huset samma dag.

Jag vill inledningsvis påminna om att Norge är Sveriges största exportmarknad. Bara varuexporten till Norge uppgick till 120 miljarder förra året. Under de senaste fem åren har exporten till Norge ökat med närmare 30 procent. Vidare är det fler som arbetspendlar till Norge än till Danmark.

Prot. 2016/17:91

4 april

Svar på
interpellationer

I mitt eget län Värmland jobbar nästan 5 procent av befolkningen eller var tjugonde värmlänning i Norge.

För att sätta detta lite mer i perspektiv kan jag konstatera att vi har tre gånger så mycket handel med Norge som vi har med Kina. Utvecklingen av den norska ekonomin och främjandet av en stark infrastruktur i alla dess delar mellan Sverige och Norge borde vara ett starkt svenskt intresse.

Vi vet att stråket Stockholm–Oslo präglas av en stark befolkningstillväxt. Det innebär att infrastruktursatsningarna inom stråket kommer att bli allt viktigare i framtiden för att svara upp mot ett växande behov.

Jag vill uppmärksamma infrastrukturministern på en artikel i Dagens industri i förrförra veckan. Den skrevs av vd:arna för handelskamrarna i Oslo, Karlstad, Mälardalen och Stockholm. De pekade på att de stora bristerna i infrastrukturen inom stråket Stockholm–Oslo utgör en stor hämsko för företagande och entreprenörskap.

I grunden handlar allt detta om att avståndet mellan Stockholm och Göteborg är jämförbart med det mellan Stockholm och Oslo. Det är 47 mil jämfört med 51 mil till Oslo, men samtidigt tar det nästan två timmar extra att åka tåg från Stockholm till Oslo jämfört med Göteborg. Detta har präglat resandet i Sverige. Jag kan konstatera att tåget har nästan 60 procent av marknaden för Stockholm–Göteborg men bara 12 procent av resandet mellan Stockholm och Oslo.

I Trafikverkets åtgärdsvalsstudie för stråket Stockholm–Oslo påpekas att tågresandet har stor potential om man hanterar de brister som finns utmed stråket, vilka är betydande. Enligt ÄVS:en finns det brister i drift och underhåll av järnvägen och i punktlighet på grund av högt kapacitetsutnyttjande, det är ojämn standard på järnvägen som påverkar hela stråket och det är bristande redundans, inte minst för att det är enkelspår på Värmlandsbanan och Kongsvingerbanan. Jag kan konstatera att Värmlandsbanans beläggning har ökat med nästan 90 procent de senaste tio åren och att Trafikverket numera klassar den som överbelastad.

Som infrastrukturministern säkert känner till finns ett initiativ som heter 2.55 och som påbörjades av Region Värmland, Karlstads kommun och Region Örebro. Initiativet växer starkt. Vi ska ha ett seminarium här i riksdagen i morgon, som infrastrukturministern är hjärtligt välkommen att delta i om hon vill. Detta är ett initiativ för att få igång diskussionen, kopplat till stråket Stockholm–Oslo.

Med anledning av detta och i ljuset av den starka befolkningstillväxten och de stora brister som finns utmed stråket Stockholm–Oslo vill jag fråga infrastrukturministern om hon är tillfreds med de planerade satsningarna på järnvägen.

Anf. 36 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det blir delvis två frågor parallellt. Interpellationen handlade egentligen om samverkan mellan myndigheter i de två länderna.

Jag kan nämna att jag så sent som i höstas – egentligen mycket tidigare – tog initiativ till ett möte i november mellan de nordiska transportministrarna, inte för att ha en gemensam planering på detaljnivå utan för att säkerställa att vi uppmärksammar behoven av fungerande gränsöverskridande transporter. Det handlar både om godsflöden och om arbetspendling, som utgör en viktig del av alla våra ekonomier.

Beroende på var i Sverige man befinner sig har vi gränshandel, gods-
trafik och arbetspendling mellan Sverige och Finland i norr, mellan Sve-
rige och Norge längs stora delar av västra Sverige och mellan Sverige och
Danmark i söder.

Detta är viktiga frågor, och därför skrev vi en hel del i den infrastrukt-
turproposition som riksdagen fattade beslut om i december. De gränsöver-
skridande transporter både för gods och för personer bör uppmärksam-
mas mer. Man har inte riktigt haft det perspektivet i tidigare planerings-
omgångar, men jag hoppas att vi med både de tydliga skrivningarna i pro-
positionen och flera av de pågående projekt som bland andra Trafikverket
är involverat i ska få en tydligare koppling.

Det finns flera exempel, och jag nämnde några i mitt interpellations-
svar. Malmbanan och Lofotenbanan är ytterligare exempel. Det förstudie-
arbete som pågår om Kvarkentrafiken är ett annat, liksom Haparanda-
banan. Inte minst det projekt som handlar om uppbyggnaden av ett gemen-
samt trafikledningssystem för vägtrafik är ytterligare ett exempel. Det hän-
der alltså en hel del på detta område. I den delen har vi tagit kliv i rätt
riktning för att säkerställa en gemensam syn på vilka behov vi har.

Den andra frågan, som det andra inlägget handlar mer om, är hur infra-
strukturen som sådan utvecklas och hur man bedömer standarden, upprust-
ningsbehoven och så vidare. Det är en fråga som vi återkommer till i den
nationella planen. Den nuvarande nationella planen, som Trafikverket ar-
betar utifrån, fattade den dåvarande borgerliga regeringen beslut om 2014.
Om man är missnöjd med prioriteringarna i den får man vända sig till den
dåvarande regeringen.

Anf. 37 PÅL JONSON (M):

Herr talman! Tack, statsrådet!

Som statsrådet känner till har riksdagen tillkännagett för regeringen att
man vill se en bättre koordinering mellan trafikmyndigheterna på båda si-
dorna av gränsen. Det finns starka skäl för detta.

Om vi återigen tar upp den åtgärdsvalsstudie som Trafikverket har pro-
ducerat kan vi konstatera att det uttryckligen står att riksgränsen har blivit
ett stort hinder för funktionella regioner. I ÅVS:en pekas också på att det
inte finns någon gemensam svensk-norsk trafikplan och att det finns stora
problem på nationell nivå men även på regional och lokal nivå när det
kommer till både transport och den fasta infrastrukturen.

Det står att det saknas gemensamma prognosmodeller för att räkna på
samhällsnyttan av infrastruktursatsningarna över gränsen, och det finns
ingen gemensam målbild som kan vara vägledande för infrastrukturen
över gränsen. Det återstår fortfarande en hel del arbete för att effektivisera
de satsningar som sträcker sig över riksgränsen.

I ÅVS:en pekas också på ett bristande engagemang i slutnoderna –
Stockholm och Oslo – och att det är andra kommuner och regioner som
driver på de stråkgemensamma frågorna. Allt detta utgör i mina ögon en
rätt stor brist och ett problem, inte minst mot bakgrund av hur omfattande
handeln är med Norge, i det här fallet, och hur nära näringslivskontakterna
är.

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

Som statsrådet känner till har resandet mellan Stockholm och Oslo ökat starkt sedan SJ satte in snabbtåg för lite drygt ett år sedan. Inte minst har resandet ökat mellan Karlstad och Oslo, där vi har sett en ökning med nästan 76 procent under ett år. Det är alldeles utmärkt. Jag vet en rad företag som har etablerat sig i Karlstad för att använda den geografiska närheten till den norska marknaden.

Samtidigt vet vi nu att denna utveckling påverkas av att norrmännen planerar att genomföra en ombyggnation mellan Kongsvinger och Lillestrøm. Den kommer att genomföras på dagtid. Det är utmärkt att norrmännen investerar i tågtrafiken, inte minst för att godstrafiken ska kunna flöda. Men det kommer att bli ett hack i flödet mellan Stockholm och Oslo. Anledningen till att jag nämner detta är för att jag tycker att det är ett symptom på den bristande koordinering som finns mellan trafikmyndigheterna.

Jag undrar därför återigen om infrastrukturministern har något besked i detta enskilda fall eller om hon är tillfreds med den samverkan som finns i dag mellan trafikmyndigheterna.

Anf. 38 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tror att jag uttryckte mig ganska tydligt i mitt tidigare inlägg. Vi ser att det finns ett stort behov i fråga om detta, och det har inte fungerat tillräckligt bra tidigare. Men vi tar nu flera steg för att förbättra samsynen i fråga om hur behoven av den gränsöverskridande trafiken ser ut, det vill säga att man inte bara ser behoven fram till nationsgränsen utan beaktar den gränsöverskridande trafiken i åtgärdsvalsstudier och i behovsanalyser. Där har Trafikverket, i och med de skrivningar som är mycket tydliga i infrastrukturpropositionen, fått en fingervisning om att detta är viktigt. Det finns ett antal exempel där detta fördjupas bit för bit.

Jag vill framhålla, för att vi ska hålla isär saker och ting, att de citat som nämns här inte är en del av Trafikverkets synpunkter eller slutsatser, utan det är synpunkter som har inkommit från andra intressenter.

Men icke desto mindre är det viktigt att vi fortsätter att utveckla till exempel ett gemensamt prognosinstrument. Trafikverket håller, på regeringens uppdrag, på att utveckla gemensamma prognosinstrument med Danmark när det gäller den gränsöverskridande trafiken. Jag tror att det är viktigt att vi har en motsvarande utveckling när det gäller att titta på hur man mäter behov och samhällsnytta också tillsammans med Norge och så småningom kanske med Finland.

Detta är alltså ett utvecklingsarbete som pågår. Jag är inte nöjd, eftersom det inte har fungerat tillräckligt bra. Det fungerar lite bättre nu. Vi har ett antal olika projekt eller utvecklingsinsatser på gång och igång, och vi behöver säkert gör mer på detta område.

Eftersom en av de punkter som nämndes här handlar om att vi inte har en gemensam plan, vill jag nog hävda att vi inte ska ha det framdeles heller. Vi måste nämligen som regering kunna göra en prioritering utifrån våra nationella förutsättningar. Skulle vi ha en gemensam nordisk infrastrukturplan är frågan hur den i så fall skulle förhålla sig till de nationella prioriteringarna. Skulle den uppfyllas först, och skulle man sedan använda resten av medlen till det som också behöver göras? Jag tror att det är viktigt att vi så att säga bedömer dessa objekt och insatser i samma process som vi bedömer alla andra objekt och behov. I den delen är jag inte beredd att

gå vidare med en gemensam och övergripande nordisk plan. Däremot arbetar vi redan med det i alla andra delar – att säkerställa att vi har en bättre koordinering.

Prot. 2016/17:91
4 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 39 PÅL JONSON (M):

Herr talman! Jag är rörande enig med infrastrukturministern om att en gemensam nordisk infrastrukturplan inte ligger i korten. En sådan skulle snarare komplicera. Men det som åtgärdsvalsstudien pekade på var att det var ett problem att man bland annat inte hade någon gemensam målbild.

Jag vill också passa på att konstatera att Trafikverkets åtgärdsvalsstudie för Stockholm–Oslo belyser infrastrukturens alla delar. Man pekar också på att det finns ett stort investeringsbehov även på vägsidan, vilket vi känner till nationellt.

Ytterst är det bra vägar som ger merparten av alla människor utanför storstadsområdena allra störst nytta i vardagen. E18 utgör lite grann kroppspulsådern mellan Stockholm och Oslo. Varje år passerar miljoner bilar över riksgränsen på den. Vi vet att man har investerat ganska kraftfullt på den norska sidan, ända till riksgränsen från Oslo. Men vi vet också att vi på den svenska sidan ligger efter. Det är framför allt väster om Karlstad, som ministern säkert känner till.

Åtgärdsvalsstudien pekar på att det är mycket angeläget att det är mötteseparerad väg utmed hela E18, och så är det inte i dag. Det är mycket viktigt, inte minst för trafiksäkerheten, att vägen är mötteseparerad. Personligen skulle jag gärna se att E18 var motorväg hela vägen.

Därför undrar jag hur ministern ser på förutsättningarna för att faktiskt göra hela E18 mötteseparerad och om det är prioriterat.

Avslutningsvis nämns det också i åtgärdsvalsstudien att investeringarna i slussarna i Trollhättan är viktiga med tanke på den stora belastning som nu finns utmed stråket Stockholm–Oslo. Därför undrar jag också om ministern kanske har något besked om detta. Kan vi förvänta oss en ombyggnation av slussarna i Trollhättan, vilket är angeläget för Vänersjöfarten?

Anf. 40 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Nu diskuterar vi två olika saker samtidigt. Den ena frågan handlar om koordinering. Där har jag svarat att det är viktigt med en ökad koordinering. Det har inte varit tillräckligt utvecklat, och vi behöver fortsätta att utveckla både samsyn och bättre samverkan också i konkreta objekt och så vidare samt åtgärdsvalsstudier och behovsanalyser. Där är vi helt överens.

Den andra frågan handlar om vilka åtgärder som vi ska vidta och prioritera i nationell plan. Det är en helt annan fråga. Där avser regeringen att återkomma med besked våren 2018. Innan dess lämnar vi inga besked om enskilda objekt, vare sig när det gäller slussar, vägar eller järnvägar. Där ber vi att få återkomma. Däremot finns det stora brister runt om i landet, eftersom vi har underinvesterat i infrastruktur under en ganska lång tid. Det gäller inte minst järnvägsunderhåll.

Jag kan konstatera att när det gäller just sträckan Oslo–Stockholm har man med ganska små åtgärder och ökad kvalitet i befintlig bana – och att man valde att sätta in en annan typ av tåg – och med ganska enkla medel

och inte jättestora ekonomiska insatser lyckats minska restiden ganska dramatiskt. Det har gett ett resultat i form av ökat resande och ökad attraktivitet. Där behöver vi naturligtvis också säkerställa att vi väljer kostnadseffektiva och samhällsekonomiskt kloka åtgärder för att åstadkomma så stor nytta som möjligt.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2016/17:384 om sjukfrånvaron i offentlig respektive privat välfärdsverksamhet

Anf. 41 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Lotta Finstorp har frågat statsrådet Ardalan Shekarabi vilka slutsatser statsrådet drar av resultaten i rapporten om att sjukfrånvaron är lägre i privat välfärdsverksamhet jämfört med i offentlig välfärdsverksamhet, och vilka åtgärder detta föranleder från statsrådets sida. Frågan har överlämnats till mig.

Sjukfrånvaron har ökat med närmare 80 procent sedan 2010. Sjukfrånvaron har ökat inom alla sektorer på arbetsmarknaden. I den rapport från Försäkringskassan som Lotta Finstorp hänvisar till framgår att antalet sjukfall är störst inom kommunerna, följt av landstingen, staten samt den privata sektorn. Enligt Försäkringskassan kan en del av skillnaderna i sjukfrånvaro mellan olika sektorer förklaras av arbetsmiljöproblem i verksamheter såsom vård, skola, omsorg och socialtjänst inom den kommunala och landstingskommunala sektorn. Andra förklaringar kan vara skillnader i organisation och ledarskap, anställningsformer och avtalsförhållanden, de anställdas köns-, ålders- och utbildningssammansättning samt verksamhetens inriktning och innehåll. Att skillnader i sjukfrånvaro inom en viss bransch beror på just privat eller offentlig driftsform är dock inget som Försäkringskassans rapport visar. Driftsformen är således endast en av flera förklaringsfaktorer.

Regeringens mål är en långsiktigt låg och stabil sjukfrånvaro för både kvinnor och män. Avgörande för en sådan utveckling är att arbetsmiljön förbättras. Detta gäller särskilt den psykosociala arbetsmiljön på kvinno-dominerade arbetsplatser i vård, skola och omsorg. Jag vill därför lyfta fram betydelsen av de nya föreskrifterna från Arbetsmiljöverket om organisatorisk och social arbetsmiljö. Föreskrifterna kommer att vara ett verktyg för att förebygga sociala och organisatoriska arbetsmiljörisker och att tydliggöra ansvaret för dessa frågor. Jag kan konstatera att det har blivit ett ökat fokus på dessa frågor i och med de nya föreskrifterna.

Även om sjukfrånvaron varierar mellan olika sektorer och branscher behöver det vidtas åtgärder inom samtliga sektorer på arbetsmarknaden. Det är därför glädjande att arbetsmarknadens parter för såväl den landstingskommunala som den statliga och privata sektorn på ett mycket positivt sätt svarat på regeringens initiativ om partsgemensamma insatser för friskare arbetsplatser och minskad sjukfrånvaro. Inom samtliga dessa sektorer vidtas nu, utifrån de avsiktsförklaringar som parterna kommit överens om, insatser för att möta respektive sektors särskilda utmaningar. Att insatserna är anpassade till situationen inom respektive sektor och bransch är en förutsättning för att nå önskvärt resultat.

Jag har återkommande möten med arbetsmarknadens parter för att följa upp parternas arbete och diskutera pågående, planerade och framtida åtgärder som bidrar till friskare arbetsplatser och en långsiktigt stabil sjukfrånvaro.

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

Anf. 42 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret.

År 2003 menade LO att det inte fanns några skillnader i antalet sjukskrivna i offentlig respektive privat välfärdssektor. LO menade att eventuella skillnader i så fall berodde på statistiska fel. Det är viktigt att belysa problemen och inte försöka mörka dem. Det tror jag att vi är många som anser, för det är först då detta går att förändra.

Därför är det väldigt bra att Försäkringskassan har gjort den här rapporten, för nu finns det svart på vitt. Båda sektorer kan också lära mycket av varandra för att få ned sjuktagen. Den nya statistiken från Försäkringskassan visar att kvinnor inom vård- och omsorgsbranschen, särskilt de som arbetar på boenden för äldre och funktionsnedsatta, har högst sjukfrånvaro av alla grupper på arbetsmarknaden. Samtidigt visar statistiken att privata företag inom just vård- och omsorgsbranschen har lägre sjukfrånvaro.

I rapporten redovisar Försäkringskassan antalet startade sjukfall som varat längre än 14 dagar per 1 000 sysselsatta år 2015, uppdelat på bransch och sektor. Sedan kan det – förhoppningsvis – bli så att Försäkringskassan fortsätter att bryta ned statistiken så att vi kan få ett ännu bättre underlag. Antalet sjukskrivningsdagar ger en bra beskrivning av pågående sjukfrånvaro och inkluderar även de långa sjukfallen, som startade före 2015. Privat sektor har betydligt lägre sjukfrånvaro generellt, för både kvinnor och män, jämfört med övriga sektorer. Av dem man analyserat arbetar dock flest kvinnor och män i den privata sektorn.

Lars-Åke Brattlund, som är chef för Försäkringskassan, kommenterar rapporten på ett väldigt intressant sätt. Han säger att det finns drivkrafter i privat sektor som gör att sjuktagen är lägre, och han menar att till exempel högre chefstäthet kan vara en sådan sak. Det är högre chefstäthet hos privata arbetsgivare än det är hos offentliga, och det skulle kunna vara orsaken. Om det finns fler chefer upptäcks signalerna tidigare.

Ministern och jag har ju stått här i kammaren många gånger och försökt analysera och hitta lösningar på frågan hur man ska kunna minska sjuktagen, och då är bland annat detta en sådan sak där arbetsmiljöfrågorna kommer in väldigt tydligt. En chef som har 70 anställda ska försöka se hur de mår och se till att de utvecklingsmässigt känner sig stimulerade i sitt arbete – det gör ju också att människor mår bättre på arbetsplatsen – och så vidare. Det är inte rocket science på något sätt att drivkraften faktiskt kan vara till exempel att en chef har färre anställda under sig.

Den analys han gör är egentligen inte svår att förstå. Däremot tänker jag att man borde titta på varandra och mycket mer lära av varandra. Dessutom är det när jag tänker efter rätt smärtsamt att det faktiskt är vi politiker som är arbetsgivarna i offentlig sektor, där sjuktagen är så oroande höga. Man borde alltså ta till sig hur den privata sektorn arbetar med dessa frågor.

Offentliga arbetsgivare är politiskt styrda, både i kommuner och i landsting, och det är vi förtroendevalda som är arbetsgivare. Av 21 landsting och regioner är 15 stycken S-ledda, och av Sveriges 290 kommuner är 198 stycken S-ledda. Sedan finns det vissa kommuner där vi moderater och socialdemokrater arbetar tillsammans; till exempel i Sörmland finns det flera kommuner som ser ut så.

Varför har inte offentliga arbetsgivare närvarande chefer som kan fånga upp tidiga signaler? Min erfarenhet är att man ofta tar de lägst hängande frukterna när man måste spara pengar inom kommunal och landstingskommunal verksamhet.

Anf. 43 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):
Herr talman! Tack för en viktig debatt, Lotta Finstorp.

Vi kan åtminstone städa bort från bordet att det skulle bero på statistiska fel att vi ser en skillnad i sjukfrånvaro mellan sektorerna. Så är det naturligtvis inte, utan detta är ett faktum som har varit känt länge. Jag har själv en bakgrund som fackförbundsordförande för ett förbund som organiserar tjänstemän i såväl privat som offentligt driven välfärdsverksamhet, och jag vet att det ser ut så här.

Jag tror att man ändå behöver sätta fingret på en otroligt viktig sak: Även om nivåerna skiljer sig åt kan man se att det även i privat verksamhet är så att kvinnodominerad vård, skola och omsorg har en högre sjukfrånvaro än andra delar av den privata sektorn – om än inte på samma nivåer som i den offentliga sektorn, där man *också* har de höga sjuktalen först och främst i de kvinnodominerade delarna. Det går alltså verkligen att bryta på de verksamheter som är kvinnodominerade och har uppenbara arbetsorganisatoriska problem.

En sak som jag tror att Lotta Finstorp verkligen sätter fingret på i detta är att man ser dessa problem på betydligt större arbetsplatser där chefstället är betydligt lägre. På mindre arbetsplatser, där det blir mycket mer kännbart för verksamheten om en medarbetare är borta, tenderar man att också lägga mer resurser på och arbeta mer aktivt med arbetsmiljön och med att ha en låg och stabil sjukfrånvaro. Det blir nämligen helt enkelt för dyrt på olika sätt när medarbetare är sjuka och borta.

Detta är någonting man i den offentliga sektorn behöver lära sig av i större utsträckning. Jag skulle verkligen vilja understryka att vad det måste handla om är att lära av de goda exemplen. Precis som att det finns många goda exempel i den privata välfärdsverksamheten finns det nämligen arbetsplatser på den offentliga sidan där man på riktigt har tagit tag i de organisatoriska problemen – som vi i dag faktiskt känner ganska väl till. När man gör det lyckas man också få ned sjukfrånvaron.

Vi politiker bör ställa krav på varandra och oss själva att i betydligt större utsträckning prioritera friska arbetsplatser. Vi kan bara konstatera att den kostnad vi har för den alltför stora sjukfrånvaron i dessa verksamheter i dag är helt oacceptabel. Därför bör det vara varje ansvarig politikers uppgift att se till att denna fråga är en del av den strategiska ledningen och styrningen av respektive landsting eller kommun. Det är som sagt dyrt för individen och dyrt för arbetsgivaren, och det handlar om yrkesgrupper där man redan i dag har en stor brist och där man behöver värna möjligheten att vara attraktiva arbetsplatser.

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är detta också oerhört dyrköpt. Det finns en rapport från i höstas som visar att sjukfrånvaron i kommuner och landsting kostar oss ungefär 20 miljarder per år. Det är naturligtvis helt oacceptabelt.

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

Anf. 44 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för en viktig debatt.

Jag tror att det var i Visions rapport i höstas som man tog fram goda exempel på kommuner som har jobbat väldigt aktivt med att bli en attraktiv arbetsgivare. Torsby i Värmland är ett exempel, och när jag läste om hur de arbetade och hur låga sjuktal de har blev jag jätteimponerad. Varje kommun borde kunna arbeta på samma sätt. Jag tror alltså att offentlig sektor bör titta på goda exempel även inom sfären offentlig sektor.

Jag tänkte också på detta med friska arbetsplatser, som ministern nämner. Någonstans i systemet borde det finnas morötter.

Svenskt Näringslivs expert Catharina Bäck talar, angående Försäkringskassans rapport, om hur viktigt det är att kunna ta till vara arbetsförmåga trots sjukdom, att kunna ställa om till exempel på en vårdenhets så att en medarbetare som har en sjukdom eller skada ändå kan vara kvar och arbeta några timmar per dag i den mån det går. Det kräver ganska stor flexibilitet i verksamheten.

Sedan är det så att en privat arbetsgivare inte har råd att vara en dålig arbetsgivare. Jag läste på Svenskt Näringslivs hemsida om Jane Lindell Ljunggren som är vd för Hattstugan, ett gruppbolag för personer med demenssjukdomar på Gotland. De satsar på att hålla låga sjuktal, för "mår personalen bra så mår de äldre bättre". Hon säger också att "om vi inte skapar en bra arbetsplats får vi högre sjukskrivningstal och då går vi i konkurs".

Det är klart att det är en morot så god som någon. En offentlig verksamhet har naturligtvis inte den moroten på samma sätt, men man borde ändå kunna tänka så, och det är därför som jag tror att det är viktigt att vi har både privata företag och offentliga verksamheter inom välfärdssektorn så att det finns både och.

Då kommer man raskt in på de nya fakta som vi har sett kring sjukfrånvaron och diskussionen om vinster i välfärden. Det finns någon sorts myt om att privata företag ger en vård och omsorg av sämre kvalitet, men det finns det inga vetenskapliga belägg för. Det är taget ur luften.

Rapporten från Försäkringskassan visar att privata vårdföretag ändå håller en väldigt god kvalitet för den som är anställd, om vi generaliserar och tittar på statistiken. Därför tycker jag att det är väldigt olyckligt med en ofta väldigt svartvit debatt – som om allting offentligt är mycket bättre än det som är privat.

Jag tror att det är oerhört viktigt att alla delar finns kvar, både offentligt driven och privat verksamhet, för då kan man lära av varandra och det finns också fler arbetsgivare att välja på. Som jag ser det finns det egentligen bara fördelar.

När det gäller arbetsmiljöfrågan så firar den nya föreskriften ett år nu; jag tror att det var den 31 mars. Det är ganska intressant, tycker jag. Nu har det gått för kort tid, men man borde göra en utvärdering om den har slagit väl ut och vad det har blivit för förändringar.

Det är den fråga som jag vill ställa till ministern: Vad händer med detta? Kommer det att bli någon utvärdering, kanske om två år, så att man kan se om det har gett någon effekt?

Anf. 45 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru talman! För det första kan vi väl konstatera att det finns goda exempel från välfärden på lite olika håll, och det är precis de goda exemplen, oavsett om de finns i den privat drivna välfärden eller den offentligt drivna välfärden, som vi behöver ta till vara.

Framför allt kan man också konstatera, som jag var inne på, att även om man har en lägre nivå på sjukskrivningarna i den privat drivna välfärden är den fortfarande högre än i andra verksamheter. Vad vi ändå någons behovet ta till oss i grund och botten är att villkoren för de medarbetare som arbetar med att ta hand om våra barn och gamla och utsatta människor ska vara minst lika bra som villkoren på arbetsmarknaden i övrigt när det gäller förutsättningar att kunna göra ett bra jobb, när det gäller löner och när det gäller status på yrket. Det där tycker jag är en oerhört viktig sak att prata mer om.

Ganska nyligen, för bara någon vecka sedan, kom också Arbetsmiljöverkets slutrapport om det granskningsarbete som de har gjort under fem års tid om kvinnors arbetsmiljö, och det summeras i en vitbok. Det är mycket läsvärt, apropå vad det är i arbetsmiljön som genererar den ohälsa vi ser bland kvinnor i dessa verksamheter. Där finns också svaren på vad som behöver göras.

Återigen tror jag att det är otroligt viktigt att vi politiker på olika nivåer talar om vikten av att prioritera personalfrågor, personalpolitik och att till skapa en bra arbetsmiljö, för precis som det exempel som Lotta Finstorp refererar till från Gotland inser ju arbetsgivare, oavsett om de finns i privat eller offentlig verksamhet, att när man jobbar långsiktigt, aktivt och målmedvetet med friska, sjysta arbetsplatser vinner alla på det. Medarbetarna vinner på det, och det blir en ekonomisk lönsamhet i verksamheten som gör att man kan satsa mer. Framför allt brukarna är väldigt mycket nöjdare.

Jag besökte ganska nyligen Torsby och pratade med dem om det arbete som man gör. De pratade just om vikten av ett nära samarbete med företagshälsovården, att man jobbar förebyggande, att man skapar en kultur och en långsiktighet i hälsoarbetet och att det är någonting som ytterst prioriteras av politiken.

Jag tror verkligen att det här är någonting. Vi vet så pass mycket i dag att det handlar om att se till att *göra* snarare än om att prata.

Det är även viktigt att säga att vi från regeringens sida också är måna om att olika typer av aktörer ska kunna vara aktiva inom välfärden. En mångfald av aktörer inom välfärden bidrar till förnyelse, utveckling och goda exempel, och vi vet också att valfrihet är någonting som är välkommet bland brukarna.

Samtidigt, och där tror jag egentligen inte vi står på så olika ställen, får valfriheten naturligtvis inte vara på bekostnad av ordning och reda i välfärden. Man kan väl också konstatera att den som vill tjäna stora pengar kanske ska söka sig någon annanstans. Jag tror att det behöver finnas andra drivkrafter med om man ska bedriva verksamhet inom välfärden. Vi vet

till exempel att många andra EU-medlemsstater har en betydligt större andel idéburna aktörer inom välfärden. Det kan vi också fundera på hur vi kan åstadkomma.

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

Anf. 46 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Det man grubblar på hela tiden nu när sjuktalen är så pass höga som de är är ju varför arbetsmiljön är eftersatt hos arbetsgivare som vi direkt kan påverka. Det är väldigt märkligt, tycker jag, och vi som sitter i kommunfullmäktige och så vidare på hemmaplan får väl alla dra vårt strå till stacken. Det är inte ofta dessa frågor lyfts upp på dagordningen i offentlig sektor, måste jag ändå säga.

Det finns någonting som heter Jobbhälsobarometern, som är utarbetad av Sveriges Företagshälsor och Svenskt Kvalitetsindex. Där har det redovisats statistik om anställdas syn på jobbet inom olika delar av arbetsmarknaden. När det gäller vård, skola och omsorg är statistiken uppdelad på privat och offentligt anställda så att man kan titta på den ungefär som i Försäkringskassans rapport. I den senaste tillgängliga undersökningen framgår att friskollärare är mer nöjda med sitt arbete. De är mer nöjda med den fysiska arbetsmiljön liksom kompetensutvecklingen. De har även större tilltro till sin närmaste chefs yrkesskicklighet och ledaregenskaper.

Jag tycker att det är ganska intressant att ta med det här med att vara ledare för väldigt många anställda, att vara arbetsledare i den dagliga verksamheten men att också se framåt utvecklingsmässigt och så vidare. Vi kanske måste ha mera satsningar just på att bli ledare inom offentlig sektor och inom välfärdsområdet.

Jag vill avslutningsvis bara ställa några frågor som vi har berört. Hur kan vi få fler friska arbetsplatser inom kontaktyrken? Det har vi berört lite grann, men det är ändå svårt att sätta fingret på. Vilka slutsatser drar statsrådet av resultatet i rapporten om att sjukfrånvaron är lägre i privat välfärdsverksamhet jämfört med i offentlig välfärdsverksamhet?

Anf. 47 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru talman! Vi kan som sagt var konstatera att det i den offentliga sektorn många gånger handlar om extremt stora arbetsplatser men också om politiker som kanske många gånger brinner för andra frågor än för personalpolitiken.

Nu har vi naturligtvis en uppgift att på olika sätt se till att den här oerhört strategiska frågan kommer högre upp på den politiska dagordningen också ute i kommuner och landsting. Det här är en del av de avsiktsförklaringar som SKL har tecknat tillsammans med facken för att få ned sjukfrånvaron. En väldigt tydlig skrivning där handlar om att den här frågan måste bli en tydligare del av ledning och styrning i kommuner och landsting. Läser man Arbetsmiljöverkets vitbok om kvinnors arbetsmiljö är det enormt tydligt: Ska vi klara av välfärden och bemanningsfrågorna framöver kommer detta att vara helt avgörande.

Jag tror att där ligger en del av svaret på frågan om hur vi åstadkommer fler friska arbetsplatser inom kontaktyrken, oavsett om det är i privat eller offentlig sektor. Det handlar om att tala om att arbetsmiljöförutsättningarna i dessa verksamheter också måste vara betydligt bättre än vad de är i dag och kanske framför allt att vi ska lära av det som inte har fungerat

historiskt och ta till oss av aktuell forskning kring hur man organiserar arbetsplatser.

Jag tror att Försäkringskassans rapport behöver brytas ned för att man ska kunna dra de här tydliga slutsatserna. Vi vet att vi har en högre ålderssammansättning i de kommunala verksamheterna, vi vet att vi har större arbetsplatser på många håll och vi vet att vi har fler underställda per chef. Vi har alltså en läxa att göra här. Målsättningen måste vara att inte börja bråka om driftsformen så mycket utan att vi ska ha sjysta arbetsplatser även för kvinnor inom vård, skola och omsorg.

Tack för en bra debatt!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellationerna 2016/17:375 och 377 om missvisande statistik

Anf. 48 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Christian Holm Barenfeld har frågat mig om jag avser att verka för att den statistik som förs över sysselsättningsgraden ska breddas och när detta i så fall kommer att ske.

Cecilie Tenfjord-Toftby har frågat mig om jag avser att ta några initiativ för att säkerställa att SCB:s statistik ger en mer rättvisande bild av det ekonomiska väståndet i Sverige.

Regeringen säkerställer SCB:s statistik genom tydliga mål för myndighetens verksamhet. Myndigheten ska producera officiell statistik av god kvalitet. Statistik av god kvalitet är viktig för medborgarnas insyn, för beslutsfattande och utvärdering och för forskningen.

Regeringen har nyligen beslutat om skärpta kvalitetskrav för de statistikansvariga myndigheterna genom att dessa ska utvärdera den officiella statistiken, var och en inom sitt statistikområde.

SCB är ansvarig myndighet för officiell statistik över bland annat arbetsmarknaden och hushållens inkomster och levnadsvillkor. Det är SCB:s ansvar att statistiken är av god kvalitet, vilket bland annat innebär att den ska vara lättillgänglig, aktuell och relevant för användarna.

Den påverkan som gränspendling kan ge upphov till ska myndigheten hantera och beakta vid produktionen av officiell statistik. Jag har erfarit att SCB har genomfört studier för att hantera gränspendlingens effekter på inkomststatistiken. Jag vill också erinra om att SCB, inom ramen för sin avgiftsfinansierade verksamhet, får utföra uppdrag åt kommuner och andra användare utifrån deras olika behov.

I detta sammanhang vill jag också upplysa om att bristen på en långsiktigt finansierad gränsregional statistik är upptagen som ett gränshinder inom det nordiska samarbetet. Frågan om en samnordisk finansieringslösning bereds inom Nordiska ministerrådet, där det även pågår ett projekt om utbyte av data över bland annat inkomster och sysselsättning mellan de nordiska länderna under en tidsbegränsad period. De första resultaten av detta projekt väntas bli tillgängliga under sommaren.

Fru talman! Tack, civilminister Ardalan Shekarabi, för svaret på min interpellation! Både jag och min kollega Cecilie Tenfjord-Toftby har lyft fram denna fråga. Det är en fråga som i grunden inte borde vara speciellt partipolitisk, utan jag hoppas och förutsätter att vi alla tycker att det vore bra om den statistik som vi får och använder oss av, inte minst den vi får genom Statistiska centralbyrån, är korrekt och ger en rättvis bild av verkligheten.

Jag bor själv i Värmland som är ett gränslän till Norge där en stor del av vår befolkning under kortare eller längre perioder väljer att arbeta. Norge och inte minst Oslo är en viktig del av den värmländska arbetsmarknadsregionen. De kommuner som gränsar direkt till Norge berörs i än högre grad av detta.

Under en tid, inte minst under förra mandatperioden, det vill säga åren 2010–2014 och kanske till och med något år dessförinnan, fördes en mycket aktiv och till stor del också högljudd diskussion om det som då kallades barnfattigdom. Vi har alldeles för många personer i Sverige i dag som lever med små eller inga marginaler och i utanförskap. Däremot kan vi se att de kommuner som gränsar till Norge och även till Danmark har en högre grad av familjer som beskrivs som fattiga. Ett år beskrevs till exempel barnen i Årjäng som de fattigaste i Värmland, ja faktiskt de fattigaste barnen i hela Sverige näst efter barnen i Malmö. Det var givetvis helt missvisande siffror, eftersom en stor del av föräldrarna gränspendlar och jobbar i Norge och därmed officiellt inte tjänar några pengar enligt statistiken men i verkligheten tjänar mer än många som jobbar i Sverige.

Siffrorna är framtagna av SCB med vetskap om situationen, vilket man också upplyser om. Dessvärre används ju statistik och information flitigt, och inte minst organisationen Rädda Barnen använde den här informationen. Trots påpekanden fanns till synes ingen vilja att uppmärksamma bristerna i statistiken, utan det mest intressanta var att visa att det fanns så många fattiga barn som möjligt.

De har också använts som slagträ i den politiska debatten. Inte minst ministrarnas eget parti gjorde stor sak av detta för några år sedan. Håkan Juholt gjorde det här till sin stora fråga.

Jag kommer inte att använda den här statistiken för att kritisera regeringen, då den inte ger en korrekt beskrivning av verkligheten. Det finns många och goda skäl att på många områden rikta omfattande kritik mot regeringen och då inte minst i frågor som spelar roll när det gäller våra medborgares ekonomiska utveckling, men det är en helt annan debatt.

Är man seriös med statistiken och har som ambition att hantera de problem vi står inför är det viktigt att man har fokus på att lösa de frågorna, och då är det bra om underlaget är korrekt. När det gäller att stärka såväl våra medborgares som vårt lands ekonomi har vi moderater många förslag. Tar man då fram förslagen och ägnar debatten åt frågor där det finns missvisande statistik blir man inte bara oseriös, utan man riskerar också att vidta fel åtgärder samt att vilseleda medborgarna.

Därför har vi ställt våra frågor till ministern. Dessvärre blir vi inte speciellt mycket klokare av svaren. Jag skulle gärna vilja att ministern konkretiserar det hela lite mer. Innebär de skärpta krav som ministern talar om att statistiken framgent ska vara korrekt?

Anf. 50 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Fru talman! Tack, Ardalan Shekarabi, för svaret! Bakgrunden till min interpellation och till min kollega Christian Holm Barenfelds interpellation är ett antal påtryckningar från gränskommunerna som inte känner igen sig i de officiella siffror som Statistiska centralbyrån presenterar. De känner inte heller igen sig när, som Christian Holm Barenfeld här sa, Rädda Barnen lyfter fram just deras kommuner som ställen där barnfattigdomen breder ut sig.

När vi undersöker vad som ligger till grund för deras frustration visar det sig att invånare som är bosatta i Sverige men arbetar i till exempel Norge, mitt forna hemland, eller Danmark registreras som att de är utan inkomst. Man skulle kunna säga att när det går bra för Norge, och det har det gjort, minskar inkomsterna och barnfattigdomen breder ut sig i våra gränskommuner, i alla fall enligt statistiken.

Statistik och förbannad lögn – det är ett uttryck som ibland används. Statistik ligger också till grund för viktiga samhällsatsningar, och då är det viktigt att de siffror som presenteras av Statistiska centralbyrån är korrekta.

Regeringen säkerställer SCB:s statistik genom tydliga mål, säger statsrådet Shekarabi och fortsätter med att statistikens kvalitet är viktig. Jag håller helt och fullt med om det sista. Men jag måste fråga statsrådet om regeringen har varit tillräckligt tydlig när det gäller målformuleringen. Jag tror och tycker att svaret på den frågan borde vara nej, speciellt sedan statsrådet även i sitt svar säger att regeringen nyligen har beslutat om skärpta kvalitetskrav.

Fru talman! Jag hoppas verkligen att regeringen kommer att ha med gränspendlarnas påverkan på statistiken i sitt beslut om just skärpta kvalitetskrav.

Jag blev nyfiken på en mening i statsrådets svar. Statsrådet säger att han har "erfarit att SCB genomfört studier för att hantera gränspendlings effekter på inkomststatistiken". På vilket sätt har han erfarit det? Och är statsrådet i så fall nöjd med resultatet utifrån dessa studier?

Anf. 51 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag vill tacka interpellanterna. Det må låta som att det här är en administrativ fråga eller en detaljfråga som inte är av stor betydelse. Men statistik betyder mycket för vårt samhällsbygge. I statsministersserien, som publicerades för några år sedan, kan man läsa en skrift om en av våra minst kända statsministrar, Rickard Sandler. Redan på 20-talet började han arbeta med statistikpolitik. Vi behöver statistik för att kunna fatta kloka beslut. Det var orsaken till att man i början av välfärdsbygget i Sverige fokuserade på statistikpolitik och Statistiska centralbyrån.

Jag håller med interpellanterna om vikten av att det finns tillförlitlig statistik som rör gränsregionerna och att vi behöver statistik för att kunna fatta rätt beslut om just gränspendlingen i Norden.

Jag ska svara direkt på Cecilie Tenfjord-Toftbys fråga: Nej, jag är inte nöjd. Man kan inte vara nöjd eftersom det finns brister i statistiken när det gäller våra gränsregioner.

Bland annat av den anledningen bjöd jag förra året in representanterna för Sveriges gränskommuner till en kommundialog. Vi har genomfört kommundialoger med samtliga kommuner på länsnivå. Men vi hade en specifik kommundialog med gränskommunerna, för att identifiera vilka problem kommuner i gränsregionerna möter i sina verksamheter. Och det finns en hel del problem.

Statistikproblemen är ett av de problemområden där vi behöver agera, i förvaltningen i form av SCB:s verksamhet men också genom det nordiska samarbetet. Men det finns också flera andra strukturella och rättsliga problem som ställer till det för Sveriges gränskommuner.

Vad ska vi då göra, utifrån den kunskap som vi fått fram tack vare kommundialogerna och inte minst tack vare den diskussion som vi har just nu?

Vi kan först konstatera att även SCB ser att det finns brister i statistiken. SCB:s officiella inkomststatistik omfattar i huvudsak inkomster från arbete och olika transfereringar i Sverige. Arbetsinkomster för personer som bor i Sverige men arbetar i andra länder beskattas enligt huvudregeln inte i Sverige och rapporteras därför inte till Skatteverket på samma sätt som svenska inkomster. Det är därför vi har de problem som interpellanterna nämner. Det innebär att merparten av dessa inkomster saknas i statistiken.

Det är framför allt i enskilda kommuner i Värmland, Västra Götalands län och Skåne samt kommuner vid gränsen mot Finland – jag besökte nyligen Haparanda som brottas med de här problemen – som lägre inkomstnivå och sysselsättningsgrad än vad som faktiskt är fallet visas. Det påverkar också uppgifterna om barnfattigdom, vilket interpellanterna lyfte fram.

Mot bakgrund av detta har SCB under 2016 och 2017 genomfört en studie av gränspendlings effekter på inkomststatistiken med hjälp av löneinkomstdata från Danmark och Norge för personer som bor i Sverige men arbetar i grannlandet. Dessa data används nu primärt för att producera gränsregional statistik på uppdrag av de berörda landstingen – Skåne, Värmland och Västra Götaland – samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Nu är det landstingen och myndigheten som finansierar insamlingen av gränspendlingsdata. SCB fortsätter det arbetet.

Utöver detta har vi det samnordiska projektet som genomförs inom ramen för Nordiska ministerrådets arbete. Vi kommer att få en första rapport därifrån i sommar.

Jag avser att följa detta noga och vidta åtgärder om så krävs.

Anf. 52 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för svaret. Det är bra om det kommer att komma korrekt statistik.

Mycket som vi gör är komplicerat, svårt och tidskrävande. Men det brukar vara ganska lätt att få reda på statistik över inkomster i Sverige. Jag är inte något proffs på hur det är att få tag i det i Norge. Men jag tror inte att det är raketforskning. Att slå ihop de uppgifterna borde vara relativt enkelt, jämfört med mycket annat som vi gör.

Jag tror inte att det stämmer. Av de tio kommuner som bedömdes ha störst andel fattiga barn ligger åtta eller nio väldigt nära gränsen till Norge och någon nära gränsen till Danmark. De kommuner som har lägst andel fattiga barn ligger företrädesvis i Stockholms närområde eller på östkusten. Där gränspendlar man inte i samma utsträckning, i alla fall inte dagligdags eftersom det blir något längre. Det innebär att det finns en risk att statistiken flyttar fokus.

Statistik är bra. Den är viktig som grund för att vi ska kunna fatta korrekta beslut. Den är något sämre när den används som medel för att bekräfta en tes som en organisation, ett parti eller en enskild person kan ha. Därför är det bra om i alla fall vi här i kammaren och gärna våra myndigheter använder korrekta siffror, så att vi talar om samma saker och använder alla medel vi har för att fokusera på att lösa utmaningarna.

Vi ska inte negligera att det finns alldeles för många i Sverige som, trots att det på många sätt går bra i Sverige, lever med väldigt små marginaler. Utanförskapet ökar i många bostadsområden, trots att arbetslösheten för personer som har en hyfsad situation förbättrats. Ändå hamnar allt fler längre bort från arbetsmarknaden. Man skulle då kunna tro att de skulle finnas i kommuner som Årjäng, Eda eller Torsby i Värmland, för att ta några exempel. Men jag är övertygad om att situationen är mycket allvarligare i kommuner som inte hamnar i närheten av den här listan över huvud taget. Det beror på att personer som bor och jobbar i de gränsnära kommunerna kommer med i statistiken, men de som jobbar på andra sidan gränsen kommer inte med.

Jag avvaktar med tillförsikt SCB:s nya uppgifter. Sedan ska vi ha diskussioner om hur utanförskapsproblemen ska lösas. Det är en helt annan debatt.

Anf. 53 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Fru talman! Jag vill tacka för svaret.

Jag känner mycket väl till just gränshindersproblematiken som statsrådet tar upp. Jag är nu inne på min andra mandatperiod i Nordiska rådet och har jobbat speciellt med frågan om gränshinder.

Nordiska rådet har samlats just här i Sveriges riksdag, i dag och i går. Det har precis avslutat sin session. Den gemensamma nordiska arbetsmarknaden och frågan om gränshinder är två av Nordiska rådets absolut viktigaste arbetsområden.

Statsrådet säger i sitt svar att ”bristen på en långsiktigt finansierad gränsregional statistik är upptagen som ett gränshinder inom det nordiska samarbetet”. Jag delar statsrådets uppfattning och hoppas att Sverige kommer att driva på och arbeta för att det ska åtgärdas.

Statsrådet tar också upp att det är självklart att någon måste finansiera framtagandet av statistiken. Statistik är viktig för att man ska få en sanningenlig bild av de ekonomiska förhållandena i Sverige, vilket min kollega Christian Holm Barenfeld också har framfört. Det är en bild som i sin tur kommer att ligga till grund för regeringens olika satsningar. Regeringen borde såklart ha ett stort intresse av att siffrorna blir korrekta.

Jag blir därför lite orolig när statsrådet lyfter fram i sitt svar att ”SCB, inom ramen för sin avgiftsfinansierade verksamhet, får utföra uppdrag åt kommuner och andra användare utifrån deras olika behov”.

Menar statsrådet Shekarabi att det är upp till gränskommunerna själva att beställa och finansiera statistik från SCB som när det gäller målbilden redan borde finnas på plats? Så skulle statsrådets svar kunna tolkas. Jag tycker att den här frågan är alltför stor för att överlämnas till enskilda kommuner. Detta är siffror som – vilket också min kollega Christian Holm tog upp – kommer att ligga till grund för framtida debatter om barnfattigdom, om ekonomiska förhållanden och om utvecklingen i Sverige.

Anf. 54 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Återigen: Tack, interpellanterna, för viktiga synpunkter i den här debatten!

Mitt svar till Cecilie Tenfjord-Toftby är nej. Jag vill inte ha en utveckling där kommunerna finansierar den statistik som ska finnas tillgänglig i vårt land och som bland annat SBC har ansvar för att ta fram.

Men för att det ska bli möjligt att ha en kontinuerlig verksamhet där också uppgifter från våra grannländer inkluderas – bland annat uppgifter om inkomstförhållanden som ska användas för statistikproduktion – måste det också införas en långsiktig finansieringsmodell för detta.

För närvarande pågår det projekt som vi talade om, Nordic Mobility, som finansieras av Nordiska ministerrådet. Det här projektet drivs av Statistikcentralen i Finland. I det arbetet ingår att utbyta data om inkomster och sysselsättning mellan de nordiska länderna under en tidsbegränsad period.

Utbyte av data kan leda till att vi får officiell statistik. I det här fallet är det statistik för 2015 och 2016 som kommer att finansieras inom ramen för Nordic Mobility project.

Tanken är att den gränsregionala statistiken ska ingå som en del i databasen för nordisk statistik. SCB ser samtidigt över möjligheterna att få till stånd en långsiktig nationell finansiering för löpande insamling av motsvarande uppgifter för statistik efter 2016. Dessa uppgifter ska då användas för att komplettera både inkomststatistik och sysselsättningsstatistik. De ska även användas för att förbättra annan statistik såsom betalningsbalansen och nationalräkenskaperna.

Jag kommer att följa detta. Första rapporten kommer från ministerrådet under sommaren. Det här är också en fråga där vi har en intensiv dialog med berörda kommuner. Jag är väldigt glad över att vi har haft den här diskussionen i riksdagen i dag. Det är viktiga frågor som i grund och botten handlar om tilliten till våra samhällsinstitutioner.

Om vi använder oss av statistik som är felaktig, både i beslutsfattandet och i det politiska samtalet, uppstår det på sikt svårigheter med tilliten till samhällsdebatten och institutionerna. Det är alltså en väldigt central fråga som vi diskuterar för närvarande. Jag kan garantera interpellanterna att vi kommer att bevaka dessa frågor.

Tack så hemskt mycket för en bra diskussion!

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

§ 15 Svar på interpellation 2016/17:380 om statlig service på landsbygden

Anf. 55 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Lotta Finstorp har frågat mig hur regeringen och jag definierar grundläggande statlig service och om det är mitt ställningstagande att medborgare i hela landet får valuta för skattepengarna när det gäller den grundläggande statliga servicen.

Alla statliga myndigheter har en serviceskyldighet i enlighet med förvaltningslagen. För vissa myndigheter är medborgarservice en av kärnuppgifterna i verksamheten. Dessa myndigheter har därför omfattande medborgarkontakter och har verksamheter som kräver särskilda kontor för service till medborgare och företag.

Landsbygdskommittén skriver i sitt betänkande *För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd* att det är särskilt viktigt att vissa myndigheter har en lokal närvaro. Det handlar om Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket, Pensionsmyndigheten, polisen och Migrationsverket.

Statens servicecenter behandlar också frågan om statlig lokal service i rapporten *En sammanhållen organisation för statlig lokal service* som lämnades till regeringen den 22 mars 2017.

De digitala servicekanalerna bidrar till att säkerställa likvärdig service i hela landet. Myndigheternas lokala närvaro är dock viktig för ett Sverige som håller ihop och för att den som inte kan eller vill ta del av statliga myndigheters tjänster digitalt ändå ska få god service oavsett var i landet man bor. Regeringen arbetar därför med att främja utvecklingen av medborgarservice i hela landet genom såväl lokal närvaro som digitala kanaler.

Landsbygdskommitténs betänkande och remissinstansernas synpunkter samt Statens servicecenters rapport bereds nu i Regeringskansliet. Regeringen kommer därefter att ta ställning till vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa den grundläggande statliga servicen.

Anf. 56 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

I sitt sommartal i juni 2016 sa statsministern att hela Sverige ska leva. Att staten finns närvarande i hela landet är viktigt för ett Sverige som håller ihop. Civilministern fick samtidigt uppdraget att säkra hela landets tillgång till grundläggande statlig service.

Jag läste nyligen en statlig utredning från 2009, *Se medborgarna – för bättre offentlig service*, som berörde detta. Där instämmer remissinstanserna i att alla medborgare ska ha likvärdig tillgång till service. Men remissinstansernas bild av vad som är likvärdig tillgång till service varierar väldigt mycket. Det är lite grann därför som jag har skrivit den här interpellationen.

Vad menar man egentligen med att hela Sverige ska leva? Jag tror att nästan alla politiska partier säger det. Ja, jag tror faktiskt att alla gör det. Vad betyder likvärdig service för alla medborgare oavsett var i landet man bor? Är det över huvud taget möjligt med en likvärdig service? Vad krävs för att man ska uppnå det?

Utlokalisering av statliga myndigheter är bra, men från ett primärt medborgarperspektiv är det närvaron av kommunal, regional och statlig service som efterfrågas. Det gäller närhet till ett öppet medborgarkontor, till skola, till primärvård, till polis och till postkontor. Det är grundläggande trygghetsstrukturer som vi alla efterfrågar.

En utlokaliserad myndighet utan medborgarnytta i närområdet fyller visserligen behovet av nya arbetstillfällen, men det är inte säkert att det skapar en likvärdig tillgång till service för medborgarna i landsorten. Det beror ju på om man har en lokal närvaro med öppna kontor eller om man har en digitalisering som alla kan ta del av.

Utlokaliserade myndigheter leder troligtvis till marginell nytta för dem som redan bor på landsbygden och som ser den medborgarnära statliga servicen successivt försvinna. Boende på landsbygd känner sig inte sällan lämnade när statlig direktservice försvinner helt från mindre kommuner. Avståndet till serviceställen i glesbygd ökar avsevärt, eftersom besökskontor dras in i flera närliggande kommuner samtidigt.

Det är framför allt sju statliga myndigheter som nämndes i den tidigare utredningen och som är relevanta även i dag och som har täta medborgarkontakter. Det är Arbetsförmedlingen, till viss del Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Kronofogden, Migrationsverket, polisen och Skatteverket. När dessa kontor försvinner försvårar det för många att bo kvar.

Även dessa myndigheter måste göra kostnadseffektiviseringar. Då prövar de att på olika sätt ha en dialog med medborgarna. När man besöker landsbygden hör man ofta äldre personer säga: Det finns inte en bank där jag kan sätta in mina pengar, och jag kan inte heller ta ut pengar där. Allting är digitaliserat. Vi har inte tillgång till bredband. Jag vet inte hur man använder en dator.

När de medborgarnära kontoren försvinner är det inte alltid som de tekniska lösningarna blir relevanta för dem som bor i landsorten.

Därför blir det alltmer otydligt: Vad innebär det att ha en lokal närvaro? Är en utställd myndighetsdator en lokal närvaro? Är ett poliskontor som är bemannat någon dag i veckan lokal närvaro? Hur kvalitetssäkras ett videomöte jämfört med ett personligt möte?

Anf. 57 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Lotta Finstorp, för denna interpellation!

Sverige har tillåtit att glida isär alltför länge. De regionala klyftorna har tillåtit växa i vårt land. Detta påverkar på sikt tilliten till den svenska staten och våra offentliga institutioner.

Det finns delar i vårt land där människor känner att staten har övergivit dem. Statskontorets kartläggning, som genomfördes efter en beställning från regeringen, visade att den svenska staten har en lång centraliseringsvåg bakom sig. Verksamheter har centraliserats till Stockholm och andra stora städer. De statliga myndigheternas fysiska närvaro har minskat i stora delar av landet, och det kan inte accepteras.

Det här är inget som kan accepteras, och denna regering har tydligt markerat att trenden måste vändas. Vi har tre olika processer som alla handlar om att förstärka den statliga närvaron och få en bättre spridning av statliga jobb.

Den första processen handlar om omlokalisering av myndigheter. I debatten används uttrycket ”utlokalisering”. Vår utgångspunkt, fru talman, är att Stockholm inte kan vara huvudregeln. Den svenska staten måste beakta hela landets intressen, och då måste vi också säkerställa att det finns en god spridning av de statliga jobben.

Fler städer måste ges möjlighet att vara verksamhetsorter för de statliga myndigheterna. Vi har därför börjat omlokalisera statliga myndigheter från Stockholm till andra delar av landet. Två beslut är redan fattade. Det gäller Fastighetsmäklarinspektionen som kommer att flyttas till Karlstad från Stockholm. Det gäller även E-hälsomyndigheten som flyttas till Kalmar. Fler beslut följer. Vi kommer att behöva jobba med omlokaliseringar av hela eller delar av myndigheter.

Fru talman! Den andra delen handlar om den statliga servicens närvaro, vilket Lotta Finstorp även tar upp i sin interpellation. Frågan är viktig, för om vi vill digitalisera den offentliga sektorn och effektivisera den offentliga sektorns verksamhet måste vi också säkerställa att alla får stöd. Alla måste ha möjlighet att ta del av offentliga tjänster. De som inte kan använda sig av digitala tjänster måste få stöd. Dessutom behöver enskilda och företag alltid ha möjlighet till fysiska möten i servicesituationer med den statliga och kommunala sektorn.

För närvarande har vi ett stort antal servicekontor som i praktiken är ett samarbete mellan flera myndigheter. Det handlar om att finnas till som en servicepunkt för medborgarna. Vi behöver dock fler servicekontor. Den statliga servicenärvaron kommer att behöva öka. Därför fick jag för några månader sedan i uppdrag av statsministern att verka för detta, vilket interpellanten också lyfter fram.

Vi har satt igång en process, och redan nu finns två underlag som vi arbetar vidare med. Det handlar dels om Landsbygdskommitténs betänkande, dels det underlag som vi har fått från Statens servicecenter. Det här är viktiga bidrag i arbetet. Svenska staten ska bidra till att hålla ihop Sverige, inte splittra det. I ärlighetens namn är det inte en sådan utveckling vi har bakom oss. En lång period av centralisering måste brytas.

Den tredje delen av politikområdet för en sammanhållen offentlig förvaltning i landet är att ta fram en ordning för myndigheter för hur de ska fatta beslut i lokaliseringsfrågor. Nu fattas dessa beslut oberoende av varandra, vilket innebär att orter och regioner i vårt land kan drabbas av flera nedläggningar samtidigt eller under en sammanhållen period. Här måste regeringen ta ansvar, och vi jobbar med att ta fram en ordning för detta.

Anf. 58 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Tack, ministern, för en viktig debatt med bra inlägg! Att hela Sverige ska leva och hålla ihop är en allvarlig fråga. Jag tror att de flesta partier jobbar med detta och försöker hitta lösningar. Det handlar egentligen inte bara om att det ska finnas tillgång till statlig, kommunal och regional service på orterna och kloka digitala lösningar.

Drygt 100 av Sveriges 290 kommuner har färre än 11 000 invånare. Många ligger storstadsnära. Jag bor själv i Flens kommun. Vi har 17 000 invånare och ligger en timme från Stockholm. Även om Flen räknas som landsort är det inga problem för oss. Många andra har dock långa avstånd

och kan ha svårt att pendla. Då gäller det att inte beskatta bensinen så att människor inte kan ta sig till jobbet. Det finns alltså många delar i detta.

En sak jag tänkte på gäller information till medborgare som bor på landsorten och handlar om lokala tidningsredaktioner. Egentligen är detta ingen statlig fråga. Men många redaktioner har lagts ned, vilket gör det svårare att bevaka vad som händer i samhället om man exempelvis inte är helt och hållet digitaliserad.

Stora delar av Sverige saknar mediebevakning av närsamhället. Folk har svårt att få information om vad som händer i den statliga service som finns utlokaliserad. Lokalt bevakade nyheter har historiskt knutit samman människor och har bidragit till samhörighet. Om vi ska se till att hålla ihop Sverige är även detta en viktig del. Det här är inte framför allt en politisk fråga utan handlar mer om hur vi ska lösa den problematik som finns.

Många reformer har även stärkt landsbygden. Jag tänker på avregleringen av apotek. Antalet apotek har ökat med 40 procent, vilket också är något som gynnar glesbygd och landsbygd så att man faktiskt kan bo kvar. Det handlar alltså om många delar.

Det kan bli precis så som ministern säger: När myndigheterna inte talar med varandra om de ska lägga ned lokalkontor kan det bli så olyckligt att flera läggs ned på samma ställe samtidigt. Det finns dock även goda exempel. I Katrineholm finns Pensionsmyndigheten, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan vid samma disk på biblioteket. Detta har varit väldigt lyckosamt. Det här finns på flera ställen i Sverige. Kanske borde möjligheten att ha lokala statliga servicekontor utökas.

Jag tänker även på vårdcentral- eller hälsovalsreformen i primärvården. I Sörmland har många fler vårdcentraler tillkommit. De är privat drivna, och de har vuxit upp även på mindre orter.

Det gäller alltså att se en helhet i alla delar om man vill få hela Sverige att leva. Folk måste kunna bo kvar för att det ska bli en levande landsbygd. Då behövs en bejakande politik i alla delar, och man måste se till helheten.

Jag nämnde tidigare bensinskatten som exempel. Kollektivtrafik finns ju inte överallt. Trots att jag bor Stockholmsnära skulle jag inte kunna ta bussen till stationen, för det finns ingen.

Det blir ett Stockholmsperspektiv i vissa delar av regeringens politik, vilket gör det väldigt svårt att bo kvar på landsbygden. Även om det finns ett lokalt skatteverkskontor i det egna samhället finns det delar som gör att man ändå inte kan bo kvar. Att kunna bo och verka i attraktiva miljöer handlar även om bostadspolitik.

Det gäller att se till alla dessa delar. För om man skruvar fel i en av dem kan inte hela Sverige leva.

Anf. 59 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack återigen, Lotta Finstorp, för viktiga inlägg i debatten! Låt mig också säga att debatten gläder mig. Vi har ju haft debatter med företrädare för Moderata samlingspartiet som har ifrågasatt omlokalisering av statliga jobb och har talat om ersättningsjobb. De har varit kritiska till regeringens ingång och Landsbygdskommitténs betänkande.

Jag tycker att det är viktigt, fru talman, att det också finns moderata företrädare i kammaren som står upp för principen om att statliga jobb måste spridas bättre och att det även finns ett internt tryck inom Moderata samlingspartiet på att staten har ett ansvar för att hålla ihop Sverige.

Låt mig utan att förlänga debatten påminna interpellanten om något som dock inte är temat för interpellationen. De erfarenheter som vi har av privatiseringar och kommersialiseringar av verksamheter av gemensamma tjänster i Sverige kan inte sägas ha lett till förbättringar för glesbygden, snarare tvärtom. Marknadens drivkrafter har förstärkt urbaniseringen. Här behöver staten tänka om och vara en motvikt mot sådana drivkrafter. Staten behöver stå för en gemensamt finansierad och reglerad service för alla medborgare, oavsett var i landet de bor.

Därför har vi också inslag i glesbygdspolitiken som handlar om att statligt subventionera delar av den kommersiella servicen. Marknaden och marknadens principer kan här inte vara gällande när det handlar om människors tillgång till kommersiell och offentlig service. Här har vi ett ansvar att hålla ihop Sverige.

Fru talman! Det är viktigt att representanter för olika partier är självkritiska på denna punkt. De måste våga erkänna att den marknadsliberala dogm som gällt i vårt land i flera decennier beträffande organiseringen av exempelvis välfärdstjänster knappast har lett till att vi har hållit ihop samhället och förstärkt servicen för dem som bor i svensk glesbygd. Det är dock en annan debatt, och jag ska inte förlänga denna.

Låt mig återgå till frågan. Detta är viktigt, och för att det ska ske krävs en förvaltningspolitik som fokuserar på gemensamma intressen som svenska staten har. Det är en förvaltningspolitik som har ett koncernperspektiv. De beslut som fattas av enskilda myndigheter är logiska. Det är bra beslut utifrån myndighetens enskilda perspektiv. Men någon måste ju också ta ansvaret för helheten, för den svenska staten, för det gemensamma intresse som våra myndigheter har. Där jobbar nu regeringen med de processer som jag försökte beskriva.

Fru talman! Jag är övertygad om att de här processerna är en grundförutsättning för digitaliseringen av den offentliga sektorn. Är det så att det inte finns något stöd till de människor som inte kan använda sig av digitala tjänster får vi heller inte legitimitet för digitaliseringen av den offentliga sektorn, och då halkar vi efter.

Fru talman! I går besökte jag Hamburg, en mycket framgångsrik stad som arbetar med industriell utveckling, inte minst i Hamburgs hamn, som är ledande i Europa. Men jag märkte att man även där brottas med att få gemensamma strukturer för digitaliseringen av den offentliga sektorn. Det är ändå ett urbant område med hög koncentration av människor. Om vi ska lyckas med våra digitaliseringsprocesser i den offentliga förvaltningen krävs det att vi jobbar med fysisk närvaro, och den fysiska närvaron är för närvarande inte tillfredsställande. Här behöver vi också samverka med kommunsektorn.

Anf. 60 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för debatten. Det är inte svart eller vitt, och det finns egentligen inga klara svar från någon sida på hur man ska kunna få hela Sverige att leva. Jag tycker att det ministern säger är viktigt: Den fysiska närvaron kan vi aldrig någonsin helt och hållet fasa ut och ersätta med en digital närvaro. Om man tittar på mindre kommuner i glesbygd säger dessutom demografin väldigt mycket. Det är många äldre som bor där. Det är många som använder digitala lösningar även om de är

äldre, så man ska inte generalisera där heller. Men det måste finnas en fysisk närvaro.

Man måste ha en ödmjukhet när man diskuterar de här frågorna. Det är lätt att man tar avstamp i Stockholm och andra storstadsområden och försöker hitta lösningar. Många gånger är kreativiteten väldigt stor ute på landsbygden. Man hittar nya lösningar. Lanthandlaren skulle kanske kunna ha servicekontoret i sin lanthandel i stället. Man skulle kunna öppna upp och befria landsbygden från ganska mycket pekpinnar. Det tror jag vore väldigt intressant att titta på. Hur kan man få företagsamheten och entreprenörskapet att blomma, så att yngre människor vill flytta till landsbygden eller flytta tillbaka dit? De kanske minns sin barndom positivt och vill att deras egna barn ska växa upp där.

Jag tror absolut att hela Sverige har förutsättningar för att leva och blomstra, men det gäller att politiken i alla delar tänker hur man kan öppna upp i stället för att straffa med höga skatter, till exempel med kilometerskatt på transporter. Om man är för det måste man tänka på hur det kommer att drabba exempelvis Norrland. Det kanske blir så att jobben flyttar söderut i stället. Då har man ju inte fått hela Sverige att leva.

Anf. 61 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag vill tacka Lotta Finstorp för en bra diskussion. Jag ser fram emot att fortsätta jobba med den här frågan tillsammans med riksdagen och dess ledamöter. Det är viktigt att den svenska staten genomför en förändring nu och att vi tar större ansvar för den statliga närvaron i landet.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2016/17:381 om valuta för pengarna

Anf. 62 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Lotta Finstorp har frågat mig om vad jag bedömer att kvalitetsskillnader mellan kommuner beror på och om jag avser att vidta åtgärder för att säkerställa att redan satsade skattepengar runt om i landet tas till vara på bästa sätt.

Regeringsformen slår fast att den svenska folkstyrelsen förverkligas bland annat genom den kommunala självstyrelsen. Det innebär att det finns en självständig och, inom vissa ramar, fri bestämmanderätt för kommuner och landsting.

För att den kommunala självstyrelsen ska kunna förverkligas måste det finnas ett reellt handlingsutrymme för kommuner och landsting. Kommunal självstyrelse innebär därför med nödvändighet variation mellan kommunerna.

Trots att kommuner och landsting är självständiga har staten och den kommunala sektorn ett gemensamt ansvar för välfärden. Regeringen arbetar därför ständigt med att ge kommuner och landsting så goda förutsättningar som möjligt att utveckla, tillhandahålla och finansiera ett likvärdigt serviceutbud med god kvalitet. I det arbetet får värdet av lokal och regional självständighet hela tiden balanseras mot övergripande värden som exempelvis samhällsekonomisk stabilitet och likvärdighet.

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

Det finns dessutom stora skillnader mellan kommuner och landsting när det gäller till exempel folkmängd, geografisk storlek och åldersstruktur. Det är viktigt att likvärdig service kan erbjudas alla invånare oberoende av deras inkomster och andra strukturella förhållanden. Därför har vi ett utjämningsystem som syftar till att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting i landet. Förutsättningarna kan dock skilja sig åt när det till exempel gäller möjligheterna att rekrytera medarbetare med rätt kompetens.

För att säkerställa att syftet med systemet uppnås beslutade regeringen i november 2016 att tillsätta en utredning som ska göra en generell översyn av kostnadsutjämnningen. Utredningen ska särskilt analysera om större samhällsförändringar i tillräcklig grad fångas upp i nuvarande system.

Kommuner och landsting kommer nämligen inom de närmaste decennierna att ställas inför en rad utmaningar till följd av samhällsutvecklingen. Regeringen har därför i februari även tillsatt en utredning som ska utarbeta en strategi för att stärka kommunernas kapacitet att fullgöra sina uppgifter och hantera utmaningarna. Utredningen ska också analysera i vilken utsträckning olika strukturella åtgärder kan stärka kommunernas förmåga att möta samhällsutvecklingen.

Att ta vara på skattepengar på bästa sätt handlar dessutom om att skapa bra förutsättningar för verksamhetsutveckling och innovation. I det arbetet är det avgörande att professionerna i våra verksamheter får en framträdande roll. En lång period av styrning av vår offentliga sektor i kölvattnet av ”new public management” har på flera håll lett till stora tunga kontrollapparater och en hög administrativ börda för många verksamheter. Här är det viktigt att styrningen i offentlig sektor utvecklas till att bli mer tillitsbaserad, så att vi får effektiva och innovativa verksamheter med högt förtroende hos medborgarna.

Det finns flera andra områden där regeringen arbetar aktivt för att stärka kommuner och landsting. Vi har till exempel särskilt fokus på digitaliseringsfrågorna, vi ser på olika möjligheter för kommuner att ingå avtalssamverkan, vi har en plan för att stärka den statliga närvaron på lokal och regional nivå, vi förbereder en ny modern kommunallag och vi ser över upphandlingsregelverket.

Alla dessa åtgärder vidtas med stor respekt för den kommunala självstyrelsen men samtidigt med en tydlig riktning att på allvar ge den kommunala sektorn möjlighet att möta samhällsutvecklingen med effektiva och hållbara verktyg.

Anf. 63 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Trots att svensk ekonomi går som tåget slår kommunalskatterna nytt rekord i år. Aldrig tidigare har skattenivån varit så hög för vanliga inkomsttagare, och vägen av skattehöjningar spås bara öka i styrka.

Det är intressant att läsa det LO-ordföranden Karl-Petter Thorwaldsson skriver. Han skrev nyligen en historisk debattartikel i Dagens industri tillsammans med Leif Östling, ordförande i Svenskt Näringsliv. De framhöll att skatten har blivit för hög och att skillnaderna är för stora. Östling skriver och säger: Bor man i en kommun där man betalar 34–35 kronor i kommunalskatt och de lägger ned förskolan och flyttar servicen är det klart man känner sig övergiven av samhället.

Det där tror jag är en väldigt viktig fråga som egentligen också är kopplad till den statliga servicen på landsbygden. Det är ofta i de mindre kommunerna, kanske långt ifrån tillväxtcentrum och så vidare, som man har de högsta skatterna, och det är kanske också där som en hel del av den kommunala servicen läggs ned.

I dag var det intressant att läsa att LO dessutom kräver ett tak för kommunalskatten. De kommer att driva den frågan på S-kongressen i helgen. Om man sätter ett tak för kommunalskatten skulle det vara ett sätt att minska klyftorna. Sedan vill man att kommunerna kompenseras med höjda statsbidrag. Jag för min del tänker mig att man i stället borde ha en politik för fler jobb och en bejakande politik för dem som driver företag.

SKL:s chefsekonom säger att det är väldigt bekymmersamt att den största ökningen av skattenivåerna har skett i landstingen. Det som är mest bekymmersamt är att den här höjningen har skett trots att landet befinner sig i en väldigt stark högkonjunktur och har en gynnsam demografisk situation.

Vad säger ministern till den som betalar 34–35 kronor i kommunalskatt och ser servicen försvinna och vårdköerna växa? Lägg till de skattehöjningar som regeringen planerar på inkomst, bensin och så vidare – det är inte svårt att förstå ilskan och bitterheten. Man får mindre och mindre valuta för sina pengar och mindre och mindre pengar i plånboken. Det är en grogrund för missnöjespartier. I närtid har vi sett Trump. Hans framgång i USA är till viss del sprungen ur detta. Inte sällan är skatterna högst i de delar av landet där demografi och arbetslöshet är stora utmaningar.

Jag använder ordet utmaningar i stället för problem, därför att det finns lösningar om man i politiken vågar tänka utanför boxen och sina ideologiska låsningar. Vi kan återkoppla igen till att hela Sverige ska leva. Bensinskattehöjningar till exempel slår direkt mot den som måste ta bilen till jobbet, där det inte finns kollektivtrafik som alternativ. De slår rakt ned i privatekonomin för den som varje dag kämpar med långa resor till och från jobbet.

Skatt som styrmedel är ett gissel när valfrihet saknas. Annars är skatt som styrmedel ett sätt vi styr med. Men här finns inget val för den som måste ta bensinbilen eller dieselbilen till jobbet. Svenska bilister är redan kraftigt överbeskattade. Av priset på en tank bensin är 66 procent skatt. Detta var i juli 2016. Det slår helt klart direkt mot dem som bor på landsbygden.

I dag läste jag att fordonsskatten, som är regeringens förslag, blir otroligt dramatisk för den som måste ta sin bil till jobbet. En Golf kommer att få en skatteökning med 315 procent och en dieseldriven Volvo-kombi med 163 procent. Vad säger ministern till den som måste använda bilen till jobbet och som har en kommunalskatt på 34–35 kronor?
(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.01 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

§ 16 (forts.) Svar på interpellation 2016/17:381 om valuta för pengarna

Anf. 64 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Jag vill tacka för en väldigt bra diskussion.

Vi har i dag fört debatt om två centrala frågor som handlar om tilliten i vårt samhälle och hur den offentliga sektorn ska bidra till att hålla ihop detta samhälle. Jag anser att de frågor som Lotta Finstorp lyfter upp är helt centrala för förvaltningspolitikens utveckling och därmed också för samhällskontraktet mellan det gemensamma och medborgarna.

Jag vill tacka för en mycket bra diskussion.

Anf. 65 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för två väldigt viktiga debatter, där vi har haft en bra dialog i dessa frågor.

Innan debatten ajournerades ställde jag en fråga. Den gällde bland annat dem som betalar 34–35 kronor per hundralapp i kommunalskatt och som ser servicen försvinna och vårdköerna växa, samtidigt som den politiska organisationen i kommunen ibland också växer. Det är ju ofta de mindre kommunerna utanför storstadsområdena som har så hög kommunalskatt.

Vad säger ministern till dem som försöker att bo och verka på landsbygden? Hur ska de dessutom stå ut med höjd bensinskatt när de måste åka bil till jobbet eftersom det inte finns någon kollektivtrafik? Kilometerskatten kan, om den skulle bli verklighet, till exempel drabba de anställda på sågverk i Norrlands inland.

Det skulle vara jätteintressant att få höra vad ministern har att säga om det här. Vad säger man till dessa personer?

Det är också intressant att LO i dag kräver ett tak för nivån på kommunalskatten. Det är möjligt att ministern inte kan föregå S-kongressen, men det vore ändå intressant att höra vad han säger om detta.

SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, gör en ekonomirapport två gånger per år. Där tittar man bland annat på skattekraft och får då ett bra underlag när kommuner och landsting ska göra sin budgetplanering och sina prioriteringar. I den senaste rapporten ställer SKL en prognos angående befolkningen, som man tror kommer att öka med ungefär 650 000 personer fram till 2020. Det är alltså en ökning med mer än en halv miljon människor.

Kommunerna står inför stora utmaningar, men att höja skatten ytterligare är inte rätt medicin. Det handlar snarare om att få fler människor i arbete. Jag är bekymrad över hur regeringens politik slår – framför allt mot dem som bor i glesbygdsområden, där skatten redan är oerhört hög. Denna politik innebär ytterligare pålagor, som gör att man kanske väljer att inte bo kvar.

Då blir det svårt, utifrån den debatt vi hade tidigare om att hela Sverige ska leva, för allt detta hänger ihop. Jag vill att ministern kommenterar hur man kan se på det.

Jag har också en fråga angående det kommunala självstyret och riktade statsbidrag. Var går gränsen för det kommunala självstyret när regeringen till exempel beslutar om glasögonbidrag eller gratis besök på vårdcentralen för personer som är äldre än 85 år?

Risken är att man urholkar det kommunala självstyret genom riktade statsbidrag. Till en början skapar de jubel bland kommunalråden, men år två, när dessa statsbidrag kanske inte längre finns, får man i stället skära ned på en kostnad som man egentligen inte har tagit själv utan fått från staten. Jag tycker att det kommunala självstyret är en jätteviktig fråga som vi skulle kunna ha en helt egen interpellation om.

Men återigen: Vad säger man till någon som bor i glesbygd, som har 34–35 kronor i kommunalskatt och nu får ytterligare pålagor från regeringen?

Anf. 66 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Vad säger man till dem som lever i en kommun som har stora utmaningar och där skatterna har höjts? Jo, man säger till de medborgarna att tiden för skattesänkningar är över. Man säger att det var fel att under åtta år prioritera skattesänkningar före välfärdssatsningar. Man säger att det var rätt att satsa 10 miljarder extra på välfärden och att ge kommunerna mer resurser. Vad hade hänt i de här kommunerna, herr talman, om regeringen och riksdagen inte hade beslutat om dessa välfärdsmiljarder?

Vi har enorma behov inom svensk välfärd. Vi har regionala klyftor som har tillåtit växa. Vi har en utveckling där delar av landet påverkas väldigt negativt av urbaniseringens effekter. Då krävs ordentliga insatser från politiken, från statens sida, för att hålla ihop samhället och inte tillåta klyftorna i det att växa. Då krävs det att vi satsar på den gemensamma välfärden och tillför kommunerna resurser.

De satsningarna måste finansieras, herr talman, för om dessa satsningar inte görs ökar behovet i Sveriges kommuner att höja kommunalskatten. Då ökar också skillnaderna mellan kommuner, så det är helt avgörande att vi sätter stopp för skattesänkarpolitiken och i stället tillför välfärden mer resurser. Vi behöver fler som arbetar i välfärden. Vi behöver finansiera välfärden.

Utöver resursförstärkningar behöver vi jobba med utveckling av styrningen av den offentliga välfärden, som kommunerna ansvarar för. Vi har haft en utveckling där vi har fått för många detaljerade, riktade statsbidrag, som begränsar kommunernas handlingsutrymme och ger kommunerna sämre förutsättningar att jobba med effektiviseringar.

Vi har en detaljstyrning också genom regelverk och förordningar, som påverkar det kommunala handlingsutrymmet. Rättsliga hinder står i vägen för kommunal samverkan, som är en viktig del i arbetet med att ge även kommuner som har krympt bättre förutsättningar att klara av kärnuppgiften.

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

Mot den bakgrunden har regeringen inlett ett arbete som sammanfattas i tilläggsreformer som handlar om att satsa mer på generella statsbidrag och att ge stöd till kommuner, inte minst i samverkansfrågor. Därför tillsatte vi också en utredning som ska utvidga möjligheterna till avtalssamverkan.

Herr talman! Vi står upp för principen om utjämning mellan kommuner. När den moderata ordföranden i Stockholms läns landsting attackerar systemet med kommunal utjämning och kommer med påståenden om att detta system är orättfärdigt, eftersom Stockholm får vara med och bidra till välfärden i resten av Sverige, väljer vi att stå upp för denna modell.

Vi väljer att förstärka den kommunala utjämningen, och det är mot den bakgrunden som Håkan Sörman har fått regeringens uppdrag att ta fram ett underlag för förstärkt och uppdaterad kommunal utjämning som också beaktar de nya samhällsförändringar som innebär kostnader för kommunerna.

Vi behöver alltså tillföra kommunerna mer resurser. Vi behöver finansiera dessa investeringar. Vi behöver stå upp för utjämningen mellan våra kommuner, för att minska klyftorna. Vi behöver också ge kommunerna bättre förutsättningar att bedriva verksamhet. Då är det inte mer detaljstyrning eller mer marknadsorienterade regler som krävs, utan det som krävs är tillit i relationen mellan staten Sverige och Sveriges kommuner och landsting. Det krävs tillit mellan staten Sverige och alla de professioner som gör välfärden möjlig i våra kommuner och landsting.

Anf. 67 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Tack, ministern, för inlägget!

Det som behövs i Sverige är fler människor som betalar skatt.

Skatteutskottet var nyligen på utskottsresa till Kenya, där 20 procent av befolkningen betalar skatt och där svenska Skatteverket gör ett jättebra jobb genom att hjälpa till att bygga upp ett skattesystem. Problemet är att få människor att betala skatt och se vad de sedan får för valuta för pengarna.

När man höjer skatterna mycket kommunalt och landstingskommunalt och köerna kvarstår eller blir ännu längre, till exempel till vårderna, är risken att det minskar människors benägenhet att jobba över, jobba lite extra och utbilda sig. Det är en farlig utveckling, tycker jag, när det blir på det sättet.

Det är inte bara inkomstskatten, utan det kommer till en mängd andra skatter. Nu talar regeringen om flygskatt. Jag bor nära Skavsta. Det är 1 100 arbetstillfällen som blir direkt berörda om denna lågprisflygplats kommer att minska sin andel passagerare, därför att de som reser därifrån är väldigt känsliga för om det blir, som ni säger, några kronor till. Men det hämmar också utvecklingen i vårt län. Det finns en stor oro i Nyköpings kommun för att de här människorna kommer att bli arbetslösa.

Skatt som styrmedel kan vara effektivt på många sätt, som vi talade om tidigare i debatten. Men de måste ha ett syfte. Då tänker jag att en miljöskatt, flygskatten, inte är utformad så. Det finns ju inga incitament för människor att ta tåget till Thailand – det är lite svårt över haven. Och det finns inga incitament för flygbolagen att finna bättre bränsle, till exempel.

Om skatt ska vara ett bra styrmedel måste det finnas alternativ att välja på för den enskilde.

Anf. 68 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Jag vill avslutningsvis återigen tacka Lotta Finstorp för en bra diskussion, där viktiga aspekter av det offentliga Sverige och våra förutsättningar att finansiera de gemensamma välfärdstjänsterna har diskuterats.

Även om vi under debatten har berört många olika områden, som nu senast flygskatt, är det ändå viktigt att vi fokuserar på vilka förutsättningar vi ger till Kommunsverige. Och denna debatt behövs. Vi behöver vidta fler åtgärder som ger kommunerna större handlingsutrymme och också tillför kommunerna mer resurser så att välfärden kan finansieras. Det är enda vägen, om vi ska kunna upprätthålla likvärdigheten i svensk välfärd, att vi inte tillåter de regionala klyftorna att växa.

Stort tack för en bra och viktig diskussion!

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

§ 17 Svar på interpellationerna 2016/17:387 och 391 om tillståndsprocessen för småskalig vattenkraft

Anf. 69 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Christian Holm Barenfeld har frågat mig vilka åtgärder gällande tillståndsprocesserna för den småskaliga vattenkraften som jag avser att vidta så att de förenklas och genomförs till mer rimliga kostnader. Sten Bergheden har frågat mig varför jag, trots tillkännagivande och den energipolitiska överenskommelsen, ännu inte har genomfört en förenkling av tillståndsprocesserna för den småskaliga vattenkraften.

Energiöverenskommelsen slår bland annat fast att Sverige ska ha moderna miljökrav på vattenkraften. Överenskommelsen slår också fast att prövningssystemet ska utformas på ett sätt som inte blir onödigt administrativt och ekonomiskt betungande för den enskilde i förhållande till den eftersträlvade miljönyttan. Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att ta fram ett författningsförslag som utformas med utgångspunkt i energiöverenskommelsen.

En kommande vattenverksamhetsproposition kommer att behandla förslag som genomför de ändringar av prövningssystemet för vattenkraft som föranleds av energiöverenskommelsen. Jag kan självklart inte föregå den pågående processen eller i dag ge en exakt tidpunkt för när regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan, men min förhoppning är att en lagrådsremiss ska kunna beslutas före sommaren.

Anf. 70 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Tack, miljöministern, för svaret på min interpellation!

Diskussionen om den småskaliga vattenkraften har under ett antal år varit ganska intensiv. Tillståndsprocesserna för att erhålla de tillstånd som krävs är i våra myndigheter omfattande och riskerar, som sagt, att drabba dem som innehar småskalig vattenkraft väldigt hårt.

Från regeringen och våra myndigheter hävdas det ofta att tillstånden krävs som ett resultat av tvingande direktiv från EU. När man då kontrollerar det med EU-kommissionen förefaller det att vara en missuppfattning

från svensk sida att ägare av småskalig befintlig vattenkraft ska vara tvungade att utsättas för denna omfattande process, med de kostnader som därmed uppstår.

I överenskommelsen lyfts en översyn av tillståndprocesserna fram som viktig – något som ändå inte har fått regeringen att agera speciellt snabbt. Det finns skrivningar om att de omprövningar som görs ska ta mer hänsyn till den enskildes intressen och de ekonomiska konsekvenserna av tillståndsprövningen gällande vattenkraften vägt mot miljönyttan. Det har också riktats ett antal tillkännagivanden här i kammaren.

Om jag inte har missförstått det har vissa länder undantagit den småskaliga vattenkraften, trots att de är med i EU. Det borde i så fall vara samma villkor för Sverige.

Det görs olika bedömningar på olika ställen runt om i landet från våra länsstyrelser, och sedan har vi mark- och miljödomstolen som fattar sina beslut. Det finns också en rad personer på våra myndigheter som är extremt kopplade till de här verksamheterna. I älvräddarföreningar och liknande finns statliga tjänstemän som har blivit väldigt medialt uppmärksammade.

Vi har en situation där många markägare som under lång tid, kanske i generationer, har haft småskalig vattenkraft på sina ägor helt plötsligt blir ställda inför helt nya fakta. Det är därför vi har ställt de här interpellationerna.

Vad är det för åtgärder, och är det så att ministern vill vidta åtgärder för att förenkla för den småskaliga vattenkraften? Om inte är det helt okej om hon meddelar att hon tycker att det ska vara en omfattande process och att det ska försvåras och fördyra för dem som har småskalig vattenkraft att driva den.

Det skulle vara bra med lite mer förtydliganden. Även om ministern inte kan föregå själva utredningen kan väl ministern ha en uppfattning om i vilken riktning hon skulle vilja gå.

Anf. 71 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret, som är väldigt lika de svar vi har fått tidigare i den här frågan!

Varför vi står här i dag är, återigen, att vi har varit tydliga från riksdagens sida med att vi vill ha en förändring av tillståndprocesserna. Vi vill underlätta beslutsprocessen för de småskaliga vattenkraftverken. Vi har också träffat en energiöverenskommelse som tydligt pekar på att detta ska göras.

Sedan kommer vi till själva problemet, herr talman, och det är att regeringen ska återkomma med ett förslag på hur förändringarna skulle kunna se ut och se till att de praktiskt genomförs. Och då tar det tid, oerhört lång tid. Vi ställer därför de här interpellationerna för att stämma av hur långt processen har kommit.

I förra interpellationsdebatten sa ministern att förslaget förhoppningsvis skulle landa i sommar, och nu är vi snart framme vid sommaren. Nu måste väl ministern ändå ha kommit längre i sin precision och mer exakt kunna säga när det är dags att verkligen lägga förslaget på vårt bord.

Vi har en mängd ägare av småskaliga vattenkraftverk runt om i landet som är oroliga. Vattenkraftverken läggs ned under tiden som man är inne i nya tillståndprocesser, och det är dyrt. Kostnaden för en ny miljöprövning kan ligga på uppemot miljonen för ett litet kraftverk som kanske inte producerar så mycket el men som ändå har en produktion igång som ger någon form av netto till brukarna. Det skapas också kulturmiljöer och mycket annan turistverksamhet runt vattenkraftverken.

Herr talman! Det är detta som är det stora offret. Under den tid som vi väntar på att regeringen, styrd av Miljöpartiet i denna fråga, ska ge oss ett svar och en förändring läggs dessa vattenkraftverk ned. När det sedan kanske kommer någon form av förenkling har de redan tvingats avveckla sin verksamhet. Det är inte rättvist för landsbygden, så man borde självklart tala om att man väntar in hur utredningen och utvärderingen landar innan man fortsätter med processen.

Herr talman! Regeringen har instrument för detta. I regleringsbreven kan man tala om för länsstyrelserna vad de ska göra, så dessa kan man använda. Man kan också använda budgeten för att tala om hur man vill prioritera deras verksamhet.

Frågan är om man använder dessa styrmedel för att se till att man inte hotar fler småskaliga vattenkraftverk utan faktiskt väntar in det som är beslutat i både riksdagen och energiöverenskommelsen om att vi vill ha en ny tillståndsprövning. Då tvingar man inte de småskaliga kraftverken över kanten och att gå en sotdöd till mötes genom nedläggningar som kanske inte ens förbättrar miljön.

Jag har en fråga till ministern. Ministern talar om moderna miljökrav i bedömningen av vattenkraften. Vad är moderna miljökrav på småskaliga vattenkraftverk? Det vore bra om ministern kunde precisera det.

Anf. 72 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Här låter det som att jag har skrivit energiöverenskommelsen. Det hade kanske varit trevligt, men så är det inte. Energiöverenskommelsen är just en överenskommelse som har förhandlats mellan flera partier och beslutats gemensamt.

Det verkar finnas anledning att upprepa vad den innehåller. Den säger så här när det gäller småskalig vattenkraft: Sverige ska leva upp till EU-rätten och dess krav på vattenverksamheten. Sverige ska ha moderna miljökrav på svensk vattenkraft men där provningssystemet utformas på ett sätt så att det inte blir onödigt administrativt och ekonomiskt betungande för den enskilde i förhållande till den eftersträlvade miljönyttan. Reglerna för omprövning av vattenverksamheter, som vattenkraftverk och dammar, bör förenklas så långt som möjligt med hänsyn till behovet av att säkerställa en hållbar utveckling där våra vattenresurser inte kan betraktas som vilken resurs som helst.

Det är detta som kommer att tillgodoses i den proposition som jag kommer att lägga fram till riksdagen. Det är samma svar som jag har gett tidigare av den enkla anledningen att jag har fått samma frågor och arbetet fortfarande pågår.

Det här är komplicerade frågor, och för att enskilda ska få de stabila förutsättningar som efterfrågas är det viktigt att det blir gediget genomarbetat och tydligt.

Hur bråttom det är råder det olika meningar om. I riksdagen är det tydligt att det är bråttom. Företrädare för de organisationer som äger småskalig vattenkraft säger tydligt till regeringen att inte hasta fram arbetet så att det blir ett hastverk. De har konkret föreslagit att vi ska vänta till efter sommaren och arbeta igenom det ännu mer.

Eftersom vi har ett gediget arbete och en dialogprocess gjord av Havs- och vattenmyndigheten som grund tror vi dock att vi kommer att kunna bli färdiga med en lagrådsremiss före sommaren. Vi har inte arbetat långsamt, utan det ligger ett gediget arbete bakom detta.

I politiken blir det ofta så att uppfattning och verklighet skiljer sig mycket åt mellan olika organ. När jag möter företrädare för dessa intressen säger de tydligt att diskussionen har tagit många steg framåt. Nu sitter man för första gången vid samma bord och diskuterar dessa frågor i de dialoger som Havs- och vattenmyndigheten håller i. Här har man arbetat fram en gemensam verklighetsbild som kan ge goda förutsättningar för att hitta en reglering av detta som är realistisk ur såväl miljömässig som ekonomisk och praktisk synvinkel.

Vi har också en tanke om en finansieringslösning, och den kommer också att komma på plats. Regelverket och finansieringen ska självklart gå hand i hand så att de kan börja realiseras samtidigt. Detta har jag goda förhoppningar om.

Anf. 73 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret, men jag är inte säker på att särskilt många innehavare av småskalig vattenkraft runt om i landet blev så mycket lugnare av det.

Jag vet inte vilka innehavare ministern har träffat. Men jag tror mig ha träffat en stor andel av de innehavare som finns i mitt hemlän Värmland, och jag har inte träffat någon som inte är extremt oroad av situationen. De står inför många svåra beslut och får i många lägen olika besked från olika delar av myndigheterna utifrån deras miljöprovningar av vattenkraften. Fortsätter man med verksamheten blir det konsekvenser å ena sidan; tar man bort den blir det konsekvenser å andra sidan.

Det som förbryllar, förvånar och förståeligt nog upprör ganska många är att det ser olika ut i olika delar av vårt land men framför allt, när man hänvisar till EU-lagstiftning, att det är radikalt olika hur olika myndigheter i olika EU-länder tolkar lagarna.

Jag antar att ministern har sett de bilder och debatter som cirkulerar i medierna och på internet. Vi kan konstatera att den irländska tolkningen av EU:s vattendirektiv är en bråkdel av den svenska, som är så detaljerad att det är svårt att ta del av helheten, förstå den och få den att gå ihop.

Sedan lång tid tillbaka har vi småskalig vattenkraft, och den utgör en viktig del av den svenska energiproduktionen. Den exploaterar dock inte alla våra älvar och åar i vårt land, och jag är övertygad om att vi kan ha en bra miljö samtidigt som vi värnar den småskaliga vattenkraften.

Det är dessutom en energikälla som skapar ren, bra och viktig energi för det svenska samhället. Det lär vi behöva med tanke på att det finns krafter i vårt samhälle som driver på för att vi radikalt ska minska andra energikällor som är rena vad gäller koldioxidutsläpp och sådant som påverkar den globala uppvärmningen.

Jag vädjar till ministern att göra allt hon kan för att vattenkraften ska värnas så gott det går i miljöprövningarna. Man ska göra det bra och vara tydlig med beskedet. Framför allt är det viktigt att vi har samma spelregler som övriga EU-länder. Då får vi samma bedömning i hela vårt land, och när det hänvisas till EU-regler gäller de på samma sätt i Sverige som i övriga EU-länder.

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

Anf. 74 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Jag fick inget svar på vad ministern menar med modern miljöprövning eller moderna miljökrav på vattenkraft. Jag hade önskat få veta hur ministern ser på detta.

Precis som ministern sa är det en överenskommelse, och jag är rätt säker på att Miljöpartiet var med på den. Man förvaltade den och håller dessutom på att jobba med en del av detta. Det handlar inte om att bara jobba med den ena delen av överenskommelsen utan om att ta med vad den innebär, nämligen att man ska förenkla så långt som möjligt och så snabbt det går för att underlätta byråkratin och kostnaderna runt omkring. Jag utgår från att ministern och regeringen gör detta, och jag förväntar mig att man återkommer mer precist om när det ska träda i kraft. Nu har man väntat länge nog.

Det intressanta är att ministern sa att man inte hastar fram arbetet. Nej, men nedläggningen av småskalig vattenproduktion och tillståndsprövningen hastas fram. Den delen har man snabbat på under processen.

Jag har med mig en utredning från riksdagens utredningstjänst som lyfter ut en del av vad man har satsat på den senaste tiden för att få ännu mer fart på tillståndsprövningen där ute. Jag tror att ministern är väl hemmasatt i denna del, men jag ska läsa innantill:

”Förstärkt arbete med vattenverksamheten 2017. I 2017 års regleringsbrev, villkor 13, till Havs- och vattenmyndigheten har regeringen gjort en särskild satsning på vattenverksamheter: 25 000 000 kronor ska användas till förstärkt arbete med vägledning, tillsyn, prövning och omprövning av vattenverksamheter samt till restaurering och biologisk återställning inom ramen för vattenförvaltningens åtgärdsprogram. Av dessa får högst 20 000 000 kr fördelas ut till länsstyrelserna för förstärkt arbete med tillsyn, prövning och omprövning av vattenverksamheter enligt fördelningsnyckel som beslutas av Havs- och vattenmyndigheten i samråd med länsstyrelserna.”

Som jag uppfattar det hela har regeringen under tiden man sitter och utreder vad man ska göra för att underlätta det hela skickat in ännu mer pengar för att sätta fart på processen ute på landsbygden och verkligen hinna pröva så många som möjligt innan utredningen är klar. Det är att använda sin möjlighet att reglera både länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten på ett sådant sätt att man verkligen får ut så mycket effekt man vill.

Under tiden sitter regeringen och ministern på kammaren i Rosenbad och väntar på att den småskaliga vattenkraften läggs ned. Man sitter och utreder hur man ska underlätta den delen när vattenkraften redan är nedlagd och man är färdig. Detta är allvarligt, och det syns tydligt att man inte har ambitionen att hjälpa till utan snarare har tänkt straffa ytterligare. Detta är anmärkningsvärt.

Herr talman! Jag återgår till frågorna: Precis när kommer vi att få svar? Vilken tid kommer detta att ligga på bordet? Det börjar närma sig någon form av datum nu för att få ut detta. Varför har man ökat pengarna för att fortsätta med denna del? Jag utgår från att ministern har ett bra svar på det.

Detta görs under tiden som småskalig vattenkraft läggs ned. Regeringen hastar verkligen inte fram utredningsarbetet. Däremot hastar man rätt kraftigt när det gäller att försöka lägga ned de småskaliga vattenkraftverken.

Anf. 75 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Jag måste säga att det är en vulgärtolkning av hur vi arbetar.

Det finns en tydlig skillnad. Både regeringen och tidigare regeringar har ökat länsstyrelsernas medel för arbetet med tillståndet för våra vatten i takt med att kraven på att se till att tillståndet för vattnen är goda.

Det var tydligt under den förra regeringen att syftet med pengarna var att öka tillståndstakten just vad gäller småskalig vattenkraft. Vi har fått tydliga signaler. Det har bland annat funnits kritik mot att tillämpningen över landet var ojämn. Vi svarade på det med att stärka tillståndsvägledningen.

Också andra delar av tillståndsarbetet kring vattendrag behöver stärkas. Vi har inte, vilket ledamoten ger sken av, sagt att pengarna syftar till att öka tillståndstakten, till skillnad från den förra regeringen, som hade detta som ett tydligt uttalat syfte i den budget som lades fram. Vi har inte gett ett sådant uppdrag till länsstyrelserna. Jag har haft en tydlig dialog med landshövdingarna under denna tid.

Mitt svar är väldigt tydligt: Jag kommer att lägga fram en proposition för riksdagen. Den kommer att möta det som vi har kommit överens om i energiöverenskommelsen. Där kommer svaren på de detaljfrågor som ställs att finnas, och jag kommer inte att föregripa den processen.

Jag kommer självfallet inte på något sätt att använda en makt som jag inte har som statsråd och uppmana eller styra myndigheterna så att de inte följer de lagar som stiftas i denna kammare. Det vore att använda den makt jag har på ett alldeles förskräckligt sätt. Det är lika tydligt som tidigare att jag självfallet inte kommer att göra detta.

Anf. 76 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Vi kräver inte att ministern ska föregripa processer, men det är ingen hemlighet att ministern tillhör ett parti som väldigt tydligt har uttalat att man vill ha ökad omprövning och högre krav.

Om man driver på det i ena änden samtidigt som man avvaktar besked om resten blir det, som min kollega Sten Bergheden sa, en situation där det under tiden som regeringens besked dröjer blir nedläggningar och personer som hamnar i mycket knepiga situationer. Beroende på vad utredningen kommer fram till riskerar de dessutom att få lägga ned pengar på åtgärder som kanske inte är nödvändiga.

Det är därför oerhört viktigt att regeringen skyndsamt, snarare i går än i morgon, ger besked om dessa frågor innan man driver på för ökade omprövningar. Man försätter markägare och innehavare av småskalig kraft i situationer som ingen vill ha, framför allt inte om man tror på landsbygden

och vill ha en levande landsbygd som inte bara är ett museum utan där verksamhet utvecklas och företag drivs. Det är detta vi behöver.

Om man ska kunna bo och verka på landsbygden och om den ska kunna utvecklas måste det vara en produktiv yta som vi utvecklar och som vi lever på och lever med. Där är vattenkraft en liten men ack så viktig del för väldigt många.

Anf. 77 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Tack för att vi fick bekräftelse på att man gör satsningar på Havs- och vattenmyndigheten!

Jag läste upp vad som står i regleringsbrevet. Jag utgår från att om man har använt regleringsbrevet och ekonomin i budgeten har man en process där man vill att något ska hända där ute med pengarna. Det är en tydlig signal, för det står: ”Av dessa får högst 20 000 000 kr fördelas ut till länsstyrelserna för förstärkt arbete med tillsyn, prövning och omprövning av vattenverksamheter enligt fördelningsnyckel som beslutas av Havs- och vattenmyndigheten i samråd med länsstyrelserna.”

Man har skickat ut 20 miljoner kronor med ett tydligt direktiv om att man vill ha något gjort. Vi på landsbygden ser nu vad som händer.

Jag återgår till min första fråga, herr talman: Vad menar ministern i sitt svar med moderna miljökrav? Moderna miljökrav i dessa gamla kulturmiljöer – vad innebär det konkret? Vad har man för tanke bakom att ha moderna miljökrav i kulturmiljöer som har skapat en helt ny miljö under 200–300 år?

Ministern säger att vi ska jobba in något som kallas moderna miljökrav. Jag är medveten om att det står i överenskommelsen, men vad har ministern tänkt att moderna miljökrav innebär i detta sammanhang? Det vore intressant att få veta. Jag vill också gärna ha ett datum när vi får detta på vårt bord.

Vi slipper ha dessa interpellationsdebatter i fortsättningen om regeringen kan leverera det svaret någon gång i stället för att enbart ge svar på interpellationer.

Anf. 78 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! I vår del av landet säger vi: Hia er! Och det är dags att ledamöterna gör det. Det har pågått ett intensivt arbete i Regeringskansliet från dagen efter att energiöverenskommelsen slöts för att leverera samtliga delar av energiöverenskommelsen. Detta är en sak. Definitionen moderna miljökrav kommer därifrån. Vad det betyder kommer att framgå av propositionen. Jag kommer inte att föregripa den processen. Det gör inget statsråd när man planerar en proposition.

Jag blir däremot lite orolig när jag så tydligt hör partiföreträdare här ifrågasätta energiöverenskommelsen och det som man är överens om där. Detta undergrävs när det sägs att detta kanske ändå inte riktigt gäller.

Vi ska också veta att vi befinner oss i en annan del av denna process under granskning från EU-kommissionen, som ifrågasätter om vi har tillräckligt prövningstillstånd på gång i dessa delar i Sverige. Det tror jag att vi kommer att kunna möta i propositionen, och det måste vi också göra.

Prot. 2016/17:91
4 april

Svar på
interpellationer

Jag ska göra ett förtydligande. Länsstyrelsernas arbete med vattenverksamheter är betydligt bredare än bara tillståndsprövning av småskalig vattenkraft. Regeringen har gett ett tillskott till det breda arbetet med vattenverksamheter. Den förra regeringen gav däremot specificerade pengar för att öka takten i tillståndsprövsprocessen i fråga om just småskalig vattenkraft med målet att antalet tillstånd skulle öka. Det var mycket tydligt.

Vi har förstärkt arbetet med tillstånd för vattenverksamhet. Det är bland annat relaterat till ökade krav på grundvattenskydd och är ett mycket bredare arbete än så. Det är inte på något sätt en indikator på att jag skulle missbruka min roll som minister och föregripa propositionen. Vi arbetar mycket hårt för att lägga fram en bra proposition på riksdagens bord.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 18 Svar på interpellationerna 2016/17:396 och 399 om länsstyrelsernas viltförvaltningsdelegationer

Anf. 79 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Sten Bergheden har frågat mig varför jag vill minska inflytandet för markägare och jägare och vilka åtgärder jag avser att vidta för att återställa balansen i viltförvaltningsdelegationerna så att markägare och de jägare som sköter viltvården inte underrepresenteras.

Åsa Coenraads har frågat mig vilka ytterligare åtgärder jag har för avsikt att vidta för att stärka den lokala förankringen i viltförvaltningen och om jag har för avsikt att följa upp och ytterligare justera den lokala viltförvaltningen om markägare, skogsägare och jägare inte längre känner tilltro till lagstiftarens beslut.

De frågor som har ställts berör samma ämnesområde, vilket föranleder att jag ger ett samlat svar.

Regeringskansliet har utvärderat de regionala viltförvaltningsdelegationerna, bland annat genom enkäter. Alla ledamöter och berörda länsstyrelser har haft möjlighet att lämna synpunkter på delegationernas arbete. Regeringskansliet har också hållit möten med de intresseorganisationer som är representerade i delegationerna.

När det gäller sammansättningen av delegationerna har regeringen kommit fram till att naturvårdens och det lokala näringslivets och turismens intressen behöver stärkas. Regeringen har därför beslutat att ändra förordningen om viltförvaltningsdelegationerna så att miljö- och naturvårdsorganisationerna företräds av ytterligare en ledamot och de lokala natur- och ekoturismföretagen av en ledamot. Syftet är bland annat att stärka den lokala förankringen i viltförvaltningen.

Regeringen kommer att följa arbetet i viltförvaltningsdelegationerna och vid behov ytterligare justera olika intressens representation i delegationerna.

Anf. 80 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. I svaret framgår det tydligt att man har haft en dialog i denna process. Men det är tydligt att det är

regeringens vilja att föra in ytterligare två representanter i dessa viltförvaltningsdelegationer.

Min fråga är rätt uppenbar: Är syftet att stärka den lokala förankringen? Ja, det är lite lagom luddigt.

Herr talman! Vad var problemet med den gamla sammansättningen i dessa viltförvaltningsdelegationer? Vilka problem såg man från regeringens sida som innebar att man var tvungen att utöka viltförvaltningsdelegationerna med ytterligare två representanter från naturvården och från ekoturismen? Vad ska de tillföra till denna verksamhet som inte kunde tillgodoses av de tidigare delegationerna? Har man gjort någon form av utvärdering eller någonting annat för att lyckas komma fram till detta? Eller har ministern och regeringen tyckt att det vore trevligt om fler fick vara med i dessa delegationer och tycka till?

Då kommer nästa steg. De människor som sitter med där bevakar både jägarnas och markägarnas intressen. Det kan vara fråga om viltskador och skogar som kan bli betskadade. Det kan vara fråga om åkrar som kan bli förstörda av vildsvin och mycket annat. Det är ekonomiska värden som står på spel.

Herr talman! Då blir frågan: Kommer de ytterligare representanter som nu kommer att ingå i dessa delegationer också att bidra med ekonomisk stöttning och hjälp? Om det visar sig att man av någon anledning vill öka på en viltstam, är man då också beredd att gå in från regeringens sida eller från någon annan och öka ersättningen och annat till dem som blir drabbade? Annars är det faktiskt så att man för in människor, som egentligen inte har med dessa ekonomiska åtaganden att göra, som ska styra över andra människors ägande och viltvård. Det är i så fall en början till inskränkning i äganderätten.

Då är min fråga: Är man beredd att också ta konsekvenserna av de beslut som i så fall fattas om att man ska utöka någon viltstam eller förändra någonting som då drabbar markägare och jägare ekonomiskt så att de lider ekonomisk skada av detta?

Anf. 81 ÅSA COENRAADS (M):

Herr talman! Jag har ställt en interpellation till miljöministern eftersom hon ansvarar för just viltförvaltningsdelegationerna. Min interpellation handlar om den lokala förankringen av beslut och syftet med viltförvaltningsdelegationerna.

Låt mig börja med att tacka ministern för svaret på min interpellation. Eftersom ministern har valt att ge ett samlat svar på min interpellation och på Sten Berghedens interpellation blev svaret på våra två interpellationer tyvärr mycket kort. Jag tycker att ministern inte riktigt har svarat på min interpellation.

Jag har tidigare ställt skriftliga frågor till ministern om hur regeringen ser på viltförvaltningsdelegationernas framtid. Även då har svaren varit vaga. Det kan vara så att jag har varit lite otydlig i mina frågor. Det är därför som jag har ställt denna interpellation till ministern, så att vi får möjlighet att debattera frågan här och nu i stället. Det tycker jag är extra viktigt.

Under Alliansens tid inrättade vi viltförvaltningsdelegationerna med syftet att förankra besluten närmare dem som de verkligen berör.

Delegationerna bestod då av dem som brukar marken och av politiskt folkvalda från landsting eller regioner. Sedan kom en del från olika intresseföreningar. Den totala gruppen var väl avvägd och har på de flesta håll i Sverige fungerat ganska väl. På vissa håll fungerar det tyvärr inte så bra. Ett ställe där det inte fungerar så bra är i Västmanland, som jag kommer från, där alla representanter från naturvårdsintresset har valt att hoppa av delegationen för länge sedan.

Alliansregeringen ville göra ett omtag i dessa frågor som rör jakt och viltvård. Det gjorde vi genom att tillsätta något som vi kallade Jaktlagsutredningen. Tyvärr valde denna regering att lägga ned den utredningen innan den var färdig. Det var tråkigt. Vi var ganska många som väntade på att det skulle komma ut någonting ur denna utredning som också hade beröring med viltförvaltningsdelegationerna.

Er regering valde att tillsätta en utredning av viltförvaltningsdelegationerna, och då var vi flera som blev väldigt hoppfulla. Vi hoppades att det av utredningen skulle komma någonting som ökade den lokala förankringen. Tyvärr blev vi väldigt besvikna när beslutet kom från regeringen tidigare i våras om att bara ändra sammansättningen i delegationerna och inte titta på förankringsprocessen eller beslutsprocessen.

Vi blev också förvånade över att den långa utredning som ändå gjorts resulterade i det ganska enkla att bara tillsätta fler människor i delegationerna – och ändra proportionerna i dem. Man ökade naturvårdsintresset och minskade sidan som brukar mark och skog. Vi tycker att det är mycket märkligt med de skeva proportionerna just nu. Det blir ett sätt att se på naturen utifrån i stället för att bruka den, vilket såväl natur och vilt som människor mår bra av. Den grupp som ansvarar för att förvalta viltet blir väldigt underrepresenterad i delegationerna.

Min fråga till ministern är därför fortfarande vilka ytterligare åtgärder hon avser att ta för att just stärka den lokala förankringen av de beslut delegationerna tar.

Anf. 82 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Det blir lite av en lek med ord här, om att vissa typer av representanter skulle vara lite mer lokala och lite mer äkta samt företräda människor lite mer än andra. Jag tycker att det är väldigt olyckligt.

Vi har som sagt gjort ett gediget arbete med enkäter och möten. Det finns också forskning kring delegationernas sammansättning – rådata som vi har tillgång till. Bland annat den typ av problem som nämndes här har kommit fram, till exempel att vissa av delegationerna har fungerat väl medan andra har haft väldigt stora problem. Vissa intresseorganisationer har också valt att helt hoppa av. Det föranledde förändringar.

Delegationerna ska ta övergripande beslut och ha lokal kännedom om skog, mark och vilt. På det sättet ska de bistå de experter som fattar de mer precisa besluten. Därför måste vi hitta en representativitet, och det är självklart en svår fråga. En uppgift vi har tillgång till är dock de rådata som kommer från Luleå tekniska universitet och forskaren Simon Matti. Han har intervjuat 189 ledamöter i delegationer och frågat hur de identifierar sig. Det visade sig att 61 procent svarade att de identifierar sig som jägare. I befolkningen i allmänhet utgör samma grupp 3 procent. Det visar på en väldigt sned representation i dessa grupper.

För att förstärka den lokala förankringen och kunskaperna om skog och mark beslutade regeringen därför att öka representationen för naturvårds- och turistguideintresset. Det är inte så att några få äger viltvårdsförvaltningen, utan det är verkligen någonting vi ska göra tillsammans. Det är absolut inte bara markägare och jägare som är direkt berörda av viltförvaltningsfrågor, utan det är en mycket större grupp. Delegationerna har till uppgift att fånga upp detta, och med denna förstärkning hoppas vi uppnå det.

Vi kommer självklart att följa arbetet och se om det har fått den effekten. Har det inte det får vi vidta ytterligare åtgärder.

Anf. 83 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Jag tar väl fasta på det sista ministern sa, nämligen att man kommer att utvärdera och se om man behöver ändra på detta om det inte fungerar. När kommer den utvärderingen? Har man lagt in den i försöksprocessen, som vi kanske ändå får kalla det, att tillsätta ett antal extra ute i våra viltdelegationer? Det innebär alltså att det inom något år kommer att göras en prövning av om detta fungerar eller inte och att man verkligen följer upp det.

Annars återstår nämligen de frågor jag ställde. Vad var problemet med den gamla tillsättningen? Vad var det som saknades, som var så avgörande och som just dessa intressen skulle tillföra? Då kommer också nästa fråga, nämligen om det finns några andra intressen som behöver komma in i gruppen – och framför allt om det är några intressen som *inte* ska in i gruppen. Har man någon begränsning på detta, eller har ministern och regeringen tänkt fylla på med fler särintressen, miljöorganisationer och annat som kan tycka till, sitta med och diskutera vilka viltstammar vi ska ha?

Samtidigt får markägare och jägare stå för den ekonomiska biten när grödor äts upp och det tas plantor och grejer och man måste ha en viltstam som ligger på en rimlig nivå. Vad väger då tyngst? Är det de ekonomiska bitarna för markägarna och jägarna, eller är det de andras åsikter – de som inte har några kostnader att bära utan bara tillgångar att få om de kan öka på guidning och annat runt omkring? Hur har regeringen tänkt fördela kostnaden om det visar sig att man vill öka på eller minska stammar i olika delar som påverkar ekonomin? Det är en av de primära frågorna.

Någonstans sitter ändå människor i delegationerna för att kunna reglera och ha en viltstam som fungerar på ett bra sätt där ute. Det är märkligt att man bara kan placera in andra särintressen än de som har en ekonomisk känning av vad som sker och låta dem driva detta åt ett annat håll medan de andra står för fiolerna om det går fel. Jag vill gärna höra någon form av tankegång där, herr talman. Hur har man tänkt om det nu visar sig att delegationerna styr åt fel håll på grund av detta? Och är det någon mer organisation eller något mer intresse som ska in, på bekostnad av markägares och jägares intressen?

Anf. 84 ÅSA COENRAADS (M):

Herr talman! Ministern missar dessvärre målet lite i sitt inlägg. I första hand är problemet egentligen inte vilka som ingår i delegationen utan vad man gör och vad syftet med delegationen är – vad den ska fylla för funktion.

Jag har i en skriftlig fråga, som jag tyvärr inte har fått svar på än, ställt ytterligare frågor om just detta med syftet. Svaret på den skriftliga frågan har fördröjts i flera veckor, men förhoppningsvis får jag svar senast i morgon. Ministern säger att den nya fördelningen i viltförvaltningsdelegationerna till stor del ska bli bättre av att man ökar naturvårdsintressena. Min fråga är då vad den andra delen är i detta, men det väntar vi med till i morgon. Sedan kanske vi möts i en interpellationsdebatt om det också om några veckor.

Jag fortsätter dock att fundera lite på den lokala förankringen i viltförvaltningsfrågorna. I det svar jag fick från miljöministern på just den här interpellationen sa miljöministern: "Syftet är bland annat att stärka den lokala förankringen i viltförvaltningen." Jag funderar då på vem det är man stärker förankringen för, för det är uppenbarligen inte för de människor som bor och brukar markerna utan kanske mer för de människor som bor i städerna och åker ut på landsbygden för att titta på saker och njuta av granar, tallar och rovvilt som befinner sig där. Då funkas inte förvaltnings tanken.

Ministern säger alltså att syftet *bland annat* är att stärka den lokala förankringen. Vad menar egentligen regeringen att det andra skulle vara, utöver detta?

Anf. 85 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Låt oss återgå till vad det är viltförvaltningsdelegationerna gör. De är organ som ska verka för samverkan i frågor som rör viltförvaltningen inom länen. De tar övergripande riktlinjer och stöttar de experter som senare fattar besluten.

Om jag har förstått den borgerliga regeringen, som instiftade detta, rätt är tanken att folk som kan skog och mark kan ha någonting att tillföra för att öka kvaliteten i myndighetsbesluten. Det är väl klokt. Sedan ska man hitta en representation för en sådan grupp. I dessa grupper finns det dokumenterade problem i dynamiken – och en väldigt tydlig skevhet i representationen, som inte på något sätt motsvarar allmänheten i stort. Det föranledde en förändring av representationen.

Eftersom det ifrågasatts vad som är lokal förankring kan det väl vara bra att förtydliga att det är de regionala organen inom naturvårdsorganisationerna som får den möjligheten.

Om det finns någon Stockholmsrädsla i det här kan jag alltså lugna er: Så är inte fallet, utan det är de regionala organen inom naturvårdsorganisationerna som får möjlighet att utse representanter, detta utifrån grundtanken att man ska ha kunskap om det aktuella geografiska området. Vi kommer också att ge vägledning till myndigheterna att detsamma självklart ska gälla naturguideföretagen.

Det som fascinerar mig i debatten här är att man så tydligt värderar olika gruppers möjlighet att representera och tillföra kunskap i det här arbetet och också värderar olika företag på landsbygden som olika viktiga på ett väldigt tydligt sätt. Jag har väldigt svårt att följa den logiken. Självklart är det viktigt att vi har såväl lantbruk som skogsvårdande företag. Jakt är också en viktig del liksom att turistnäringen fungerar.

Men i viltförvaltning, som är komplexa frågor, behöver vi självklart också ha in naturvårdsintresset, bland annat för att de mål om regleringar

som har beslutats här i riksdagen ska bli verklighet. I det arbetet har naturvårdsorganisationerna en viktig roll att spela. Det är i alla fall min ambition. Jag är inte helt säker på att det är en gemensam ambition i det här arbetet.

Representation är en komplicerad fråga, och jag påstår inte att jag vet exakt vad som är en perfekt representation i någon grupp, inte heller i viltförvaltningsdelegationerna. Vi har dock kunnat konstatera att den sammansättning som den borgerliga regeringen tog fram landade i att 61 procent av representanterna är jägare. Motsvarande siffra för allmänheten är 3 procent. Då är man inte i närheten av representation, i alla fall inte enligt den mest använda definitionen. I vanliga fall brukar vi ju mena att representation handlar om att motsvara den svenska befolkningen i stort.

Så var det inte, och det fanns därför anledning att ändra sammansättningen.

Anf. 86 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Tack, ministern, för ett försök till svar, även om jag inte är nöjd. Jag anser att om det är några som kan både skog och mark så är det våra markägare och jägare som dagligen bedriver sin verksamhet där ute och därför är väldigt väl insatta när det handlar om att sköta våra viltstammar.

Det handlar självklart inte heller om någon Stockholmsrädsla utan mer en rädsla för regeringens sätt att hela tiden angripa äganderätten och jakten i Sverige. Detta kan ju vara ytterligare ett steg i att försöka förändra, inskränka och helt enkelt förstöra mycket av den verksamhet som i dag fungerar ute på landsbygden. Det kanske inte behövs en massa nya regleringar och nya tankegångar som går helt på tvären mot hur man har jobbat tidigare.

Herr talman! Jag har en fråga när det gäller de enkäter som man gjort. Har man gjort enkätundersökningen bland alla de markägare som finns i ett område och frågat hur viltdelegationen har fungerat, om man har haft rätt viltstammar och alltihop, eller vilka har man frågat i den här enkätundersökningen? Har man frågat de människor som är berörda av våra viltstammar, alltså återigen markägare, jägare, de som förvaltar det här praktiskt där ute, eller vilka grupper har man frågat? Det vore kanske bra att få klarhet i det.

I och med att det här är mitt sista inlägg får jag passa på att tacka för debatten. Jag tar fasta på det ministern sa i en bisats, nämligen att man kommer att se över detta och göra en utvärdering. Jag ser fram emot att den utvärderingen sker rätt snabbt, herr talman – kanske redan i morgon.

Anf. 87 ÅSA COENRAADS (M):

Herr talman! Tack, ministern, för klargörandet i vissa frågor! Jag tycker dock att det är tråkigt att vad ministern säger är att man helt enkelt visar ett särskilt intresse för och tar beslut som påverkar vissa särintressen i samhället, och det är de särintressen som mer ser naturen som ett museum i stället för att vilja förvalta och bruka det vi har.

Vi har en positiv trend i samhället i dag, där våra viltstammar ökar. Men det betyder också att man behöver förvalta dem ännu mer noggrant, och minskar man på den representationen i viltförvaltningsdelegationerna kommer vi att se ökade skador på skog och mark. Med ökade skador blir

det också ökade kostnader för dem som äger och brukar marken, vilket rimmar lite illa med att regeringen gärna vill framstå som landsbygdsvänlig, bland annat genom att ta fram en livsmedelsstrategi som vi ska behandla här i kammaren och några veckor.

Man inskränker också äganderätten, och det tycker jag är särskilt oroväckande.

Jag skulle tyvärr säga att det beslut som regeringen har tagit om förändring i viltförvaltningsdelegationerna är ett steg mot skendemokrati och direkt landsbygdsfientlighet. Jag hoppas verkligen att ministern bevakar frågan noggrant och ser till att åtgärder vidtas så att man kan få en ökad möjlighet att vara delaktig i de beslut som rör ens egen skog och mark, samtidigt som vi allihop ska kunna njuta av allemansrätten och djur i skog och natur.

Anf. 88 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Det här beslutet har uppenbarligen väckt ett antal farhågor som går mycket långt bortom frågan om representationen i viltförvaltningsdelegationerna. Gömde sig kanske också nya regleringar där? Gömde sig minskningar där? Ska några slängas ut ur delegationerna? Gömde det sig nya regler, andra typer av beslut och en förändrad förvaltning av viltet?

Detta är frågor som över huvud taget inte är aktuella i det här beslutet. Det framkommer också ett förakt mot vissa delar av vårt civila samhälle, mot turistnäringen och dess möjlighet att ha kunskap om skog och mark och det lokala näringslivet på landsbygden. Det är väldigt tydligt att vissa representerar landsbygden lite bättre än andra.

Vi har beslutat att det ska vara fler representanter i viltförvaltningsdelegationerna, fler lokala representanter som kan skog och mark och som bedriver näring ute i skog och mark. De ska sitta tillsammans med andra som också kan dessa frågor – våra markägare, skogsägare och jägare – för att diskutera detta.

Jag gör ingen värdering eller tycker att någon kan det här mindre, och jag vänder mig starkt mot den beskrivning av det civila samhället som görs här. Jag ser att det civila samhället såväl som privata intressen inom turistnäringen, mark- och jordbruksnäringen och skogsförvaltningsnäringen har mycket att bidra med i viltförvaltningen och att det är samverkan som behövs.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 19 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Proposition

2016/17:128 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali

EU-dokument

KOM(2017) 150 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av den justeringsgrad som avses i förordning (EU) nr 1306/2013 för direktstöd avseende kalenderåret 2017

Följande interpellationer hade framställts:

den 31 mars

2016/17:412 Åtgärder för minskad psykisk ohälsa

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:413 Regelkrångel på arbetsmarknaden

av *Lotta Finstorp* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:414 Byggande på jordbruksmark

av *Ewa Thalén Finné* (M)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

den 3 april

2016/17:415 Tillkännagivanden från riksdagen

av *Johan Forssell* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2016/17:416 Självkörande bilar

av *Jessica Rosencrantz* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2016/17:417 Höjda marginalskatter

av *Maria Malmer Stenergård* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

§ 21 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 31 mars

2016/17:1156 Vitryssland

av *Margareta Cederfelt* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1157 Svampangrepp på skog

av *Johan Hultberg* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:1158 Grovt organiserande av människosmuggling

av *Johan Forssell* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1159 Färre hinder för jobb och entreprenörskap

av *Jörgen Warborn* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:1160 Polisens tillgång till information om vissa it-incidenter

av *Krister Hammarbergh* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:1161 Förseningarna av polishuset i Rinkeby

av *Ellen Juntti* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:1162 Glyfosat

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:1163 Sveriges hållning till genmodifierade grödor

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:1164 Utlokaliserade myndigheter

av *Fredrik Christensson* (C)

till statsrådet Ardan Shekarabi (S)

2016/17:1165 Asylsökande ungdomars möjlighet att läsa klart påbörjad gymnasieutbildning

av *Ida Drougge* (M)

till statsrådet Anna Ekström (S)

2016/17:1166 MUCF:s bidragsgivning

av *Andreas Norlén* (M)

till statsrådet Anna Ekström (S)

2016/17:1167 Uppdrag till MUCF

av *Andreas Norlén* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2016/17:1168 Tullverkets befogenheter

av *Lars-Arne Staxäng* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

den 3 april

2016/17:1169 Tilläggsdirektiv om Arbetsförmedlingen

av *Elisabeth Svantesson* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:1170 Inre utlänningskontroll

av *Johan Forssell* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:1171 Antalet inre utlänningskontroller

av *Johan Forssell* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:1172 Sverige som finanscentrum

av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2016/17:1173 Pensionärers vinprovningar

av *Lars-Arne Staxäng* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:1174 Venezuelas brott mot demokratin

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1175 Den ökade repressionen i Vitryssland/Belarus

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Ann Linde (S)

2016/17:1176 Boverkets byggregler gällande energi

av *Jonas Jacobsson Gjörtlér* (M)

till statsrådet *Ibrahim Baylan* (S)

Prot. 2016/17:91

4 april

2016/17:1177 Försvarsmaktens samlade luftförsvarsförmåga

av *Lena Asplund* (M)

till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2016/17:1178 Spridning av försvarets materiel och förnödenheter

av *Lena Asplund* (M)

till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2016/17:1179 Narkolepsidrabbad

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet *Gabriel Wikström* (S)

2016/17:1180 Utförselkontroll av stöldgods

av *Thomas Finnborg* (M)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2016/17:1181 Allvarlig fara för den allmänna ordningen eller inre säkerheten

av *Johan Hedin* (C)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

§ 22 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 31 mars

2016/17:1084 Miljösmarta hastighetsbeslut

av *Cecilia Widegren* (M)

till miljöminister *Karolina Skog* (MP)

2016/17:1093 Krav på att omfattas av olika länders arbetslöshetsförsäkring utan avbrott

av *Rikard Larsson* (S)

till arbetsmarknads- och etableringsminister *Ylva Johansson* (S)

2016/17:1108 Uttalanden om välfärden

av *Jenny Petersson* (M)

till statsminister *Stefan Löfven* (S)

2016/17:1106 Fjärrstyrning av flygtrafik

av *Helena Lindahl* (C)

till statsrådet *Anna Johansson* (S)

2016/17:1107 Fjärrstyrd flygledning

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet *Anna Johansson* (S)

2016/17:1110 Ansökan och utfärdande av förarkort

av *Anders Åkesson* (C)

till statsrådet *Anna Johansson* (S)

Prot. 2016/17:91
4 april

§ 23 Kammaren åtskildes kl. 19.09.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till och med § 13 anf. 44 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 16.01 och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Meddelande om frågestund.....	1
§ 3 Meddelande om återrapportering från Europeiska rådets möte den 29 april.....	1
§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 5 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 6 Ärende för hänvisning till utskott	2
§ 7 Ärenden för bordläggning.....	2
§ 8 Svar på interpellation 2016/17:379 om Försvarsmaktens kommunikation och hantering av säkerhetsfrågor	3
Anf. 1 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	3
Anf. 2 STIG HENRIKSSON (V)	3
Anf. 3 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	4
Anf. 4 STIG HENRIKSSON (V)	4
Anf. 5 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	5
Anf. 6 STIG HENRIKSSON (V)	5
§ 9 Svar på interpellation 2016/17:395 om jämförbarhetspolitiken.....	5
Anf. 7 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	5
Anf. 8 ERIK ANDERSSON (M)	6
Anf. 9 LARS BECKMAN (M).....	8
Anf. 10 HILLEVI LARSSON (S)	8
Anf. 11 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	9
Anf. 12 ERIK ANDERSSON (M)	10
Anf. 13 LARS BECKMAN (M).....	11
Anf. 14 HILLEVI LARSSON (S)	12
Anf. 15 EVA-LENA JANSSON (S)	12
Anf. 16 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	13
Anf. 17 ERIK ANDERSSON (M)	14
Anf. 18 EVA-LENA JANSSON (S)	14
Anf. 19 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	15
§ 10 Svar på interpellation 2016/17:385 om multikriminella ligor i västra Sverige	15
Anf. 20 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	15
Anf. 21 PÅL JONSON (M).....	16
Anf. 22 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	17
Anf. 23 PÅL JONSON (M).....	18
Anf. 24 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	19
Anf. 25 PÅL JONSON (M).....	19
Anf. 26 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	20
§ 11 Svar på interpellation 2016/17:383 om körkortsregler för de med mindre brister i sitt synfält	21
Anf. 27 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S).....	21
Anf. 28 STAFFAN DANIELSSON (C).....	22
Anf. 29 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S).....	23
Anf. 30 STAFFAN DANIELSSON (C).....	23
Anf. 31 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S).....	25

Anf. 32 STAFFAN DANIELSSON (C).....	25
Anf. 33 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	26
§ 12 Svar på interpellation 2016/17:386 om bristande	
koordinering mellan svenska och norska	
trafikmyndigheter.....	26
Anf. 34 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	26
Anf. 35 PÅL JONSON (M).....	27
Anf. 36 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	28
Anf. 37 PÅL JONSON (M).....	29
Anf. 38 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	30
Anf. 39 PÅL JONSON (M).....	31
Anf. 40 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	31
§ 13 Svar på interpellation 2016/17:384 om sjukfrånvaron i	
offentlig respektive privat välfärdsverksamhet	32
Anf. 41 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	32
Anf. 42 LOTTA FINSTORP (M).....	33
Anf. 43 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	34
Anf. 44 LOTTA FINSTORP (M).....	35
Anf. 45 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	36
Anf. 46 LOTTA FINSTORP (M).....	37
Anf. 47 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	37
§ 14 Svar på interpellationerna 2016/17:375 och 377 om	
missvisande statistik	38
Anf. 48 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	38
Anf. 49 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	39
Anf. 50 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	40
Anf. 51 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	40
Anf. 52 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	41
Anf. 53 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	42
Anf. 54 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	43
§ 15 Svar på interpellation 2016/17:380 om statlig service på	
landsbygden.....	44
Anf. 55 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	44
Anf. 56 LOTTA FINSTORP (M).....	44
Anf. 57 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	45
Anf. 58 LOTTA FINSTORP (M).....	46
Anf. 59 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	47
Anf. 60 LOTTA FINSTORP (M).....	48
Anf. 61 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	49
§ 16 Svar på interpellation 2016/17:381 om valuta för	
pengarna.....	49
Anf. 62 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	49
Anf. 63 LOTTA FINSTORP (M).....	50
(forts.).....	51
Ajournering.....	51
Återupptaget sammanträde.....	52

§ 16 (forts.) Svar på interpellation 2016/17:381 om valuta för pengarna	52
Anf. 64 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	52
Anf. 65 LOTTA FINSTORP (M)	52
Anf. 66 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	53
Anf. 67 LOTTA FINSTORP (M)	54
Anf. 68 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	55
§ 17 Svar på interpellationerna 2016/17:387 och 391 om tillståndprocessen för småskalig vattenkraft	55
Anf. 69 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	55
Anf. 70 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	55
Anf. 71 STEN BERGHEDEN (M)	56
Anf. 72 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	57
Anf. 73 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	58
Anf. 74 STEN BERGHEDEN (M)	59
Anf. 75 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	60
Anf. 76 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	60
Anf. 77 STEN BERGHEDEN (M)	61
Anf. 78 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	61
§ 18 Svar på interpellationerna 2016/17:396 och 399 om länsstyrelsernas viltförvaltningsdelegationer	62
Anf. 79 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	62
Anf. 80 STEN BERGHEDEN (M)	62
Anf. 81 ÅSA COENRAADS (M)	63
Anf. 82 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	64
Anf. 83 STEN BERGHEDEN (M)	65
Anf. 84 ÅSA COENRAADS (M)	65
Anf. 85 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	66
Anf. 86 STEN BERGHEDEN (M)	67
Anf. 87 ÅSA COENRAADS (M)	67
Anf. 88 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	68
§ 19 Bordläggning	68
§ 20 Anmälan om interpellationer	69
§ 21 Anmälan om frågor för skriftliga svar	69
§ 22 Anmälan om skriftliga svar på frågor	71
§ 23 Kammaren åtskildes kl. 19.09	72

Prot. 2016/17:91
4 april
